

28

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ.

Συνταχθέν υπό τῶν Ὑποπλουάρχων

**Α. Α. ΜΙΑΟΥΛΗ, Γ. ΖΩΧΙΟΥ, Δ. Γ. ΣΑΧΤΟΥΡΗ
ΚΑΙ Ν. Α. ΜΙΑΟΥΛΗ.**

3254 VII 55

» Μέγα μὲν γὰρ οἶμαι, ἔργον καὶ τὸ ἀρχὴν καταπραΰνει,
 » πολὺ δ' ἔτι μείζον, τὸ λαβόντα διὰσώσασθαι. Το μὲν γὰρ
 » λαβεῖν πολλάκις τῷ τόλμῃ μόνον παρασχεμένη ἐγένετο·
 » τὸ δὲ λαβόντα κατέχειν, οὐκέτι τοῦτο ἄνευ σφραδύνης,
 » οὐδ' ἄνευ ἐγκρατείας, οὐδ' ἄνευ πολλῆς ἐπιμελείας γίγνε-
 » ται. Ξεν. Κύρ. παιδ. βιβ. 7. κεφ. 5.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Χ. ΒΑΦΑ.

(Παρά τῆ ὁδῷ Ἀδριανουῦ.)

1844

Νικόλαος Βλυσίου
 1911 *Salgus D. Popa*

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ.

Μέρος Πρώτον

Τὰ τὴν γῆν παρικοῦντα διάφορα ἔθνη, ὁσημέραι πρὸς ἀλλη-
λα, ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἑκάστον αὐτονομίας διαμάχονται· ἀπ' αἰώ-
νων δὲ φυλὴ ἐπὶ φυλὴν ἐπανέστη, καὶ λαὸς πρὸς λαὸν ἐπολέ-
μησεν, ἀλλογενεῖς δὲ ξένας χώρας ἐπέδραμον, περὶ τῆς πα-
τροφίας αὐτῶν γῆς ἀμυνόμενοι,

Οὐδὲν γὰρ γῆς πατρίδος γλυκίον γίνεται.

Παντοῦ ὅμως καὶ πάντοτε οἱ κρείττονες τοὺς ἥττονας ὑπε-
δοῦλωσαν, καὶ οἱ ἐκ φύσεως ἀνδρεῖοι καὶ ἰσχυροὶ, τῶν φύσει
ἀνάνδρων καὶ ἀσθενῶν κατεκράτησαν· οἱ δὲ ἀπὸ τέχνης θαρσα-
λέοι καὶ ἀπὸ ἐπιστήμης δυνατοὶ, τοὺς τέχνη δειλοὺς καὶ ἐπι-
στήμη ἀδύνατους κατέβαλον. Ὅθι· ἔθνη πρᾶγματικῶς ἐλεύθερα
καὶ αὐτόνομα ἐκεῖνα μόνα νὰ λογισθῶσι δύνανται, ὅσα ἢ ἐκ
φύσεως ἰσχυρὰ ὑπάρχουσιν, ἢ δι' ἐπιστήμης δυνατὰ ἀποκατε-
στάθησαν. Καθότι ἡ ἀληθὴς ἐθνικὴ ἐλευθερία, οὔτε ὑπὸ ξένων
εἰς τὰ ἔθνη δωρεῖται, οὔτε δι' ἀργυρίου ἀγοράζεται, ἀλλ' αὐτό-
ματος ἀναβαίνει ἀπὸ μέσου τῶν καρδιῶν τοῦ λαοῦ, αἵματι πολ-
λῷ ἀρδευομένη κραταιοῦται δὲ καὶ τελεσφορεῖ, ἂν συμπάρειδρον
ἔχη τὴν ἰσχὴν ἢ τὴν δύναμιν· ἄλλως, χειμῶνος καταρραγέντος,
παρέρχεται ὡς ἀγγελία παρατρέχουσα καὶ ὡς
ναῦς διερχομένη κυμαινόμενον ὕδωρ, ἧς δια-
βάσης οὐκ ἔστιν ἔχνος εὔρειν, οὐδὲ ἀτραπὸν
τρόπεως αὐτῆς ἐν κύμασιν (1). Αὐτόνομοι διὰ τοῦ-
το λαοὶ, εἶναι μόνον οἱ ἀφ' ἑαυτῶν ὑπάρχοντες καὶ ἰδίαις δυνά-
μεσι συντηρούμενοι, ἥτοι οἱ ἐν ἑαυτοῖς τὰ ζώπυρα τῆς ἰδίας ἐ-
λευθερίας ἔχοντες. Οἱ δὲ ὑπ' ἄλλοφύλων προστατευόμενοι, ὁ-
μοιάζουσι νεκρὰ γαλβανιζόμενα πτώματα, ἢ ψυχρῶραγοῦντα
ἐκβλήτα ἐρέφη.

(1) Σοφία Σολ. κεφ. 5.

Εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ αὐτόνομα ἔθνη, τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἰδρώτων τοῦ λαοῦ, τὸ ἀπόρροφά τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου ἢ συντήρησις ἤτοι τὸ μέγιστον μέρος τῶν δημοσίων πόρων καταδαπανᾶται πρὸς συγκρότησιν τῆς ἐθνικῆς ἰσχύος, καὶ πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς δημοσίου δυνάμεως ἐκείνης, δι' ἧς σώζεται μὲν ἐν ἀνάγκῃ ἀπὸ παντὸς κινδύνου ἢ ἐπικράτεια, πᾶς δὲ πολέμιος αὐτῆς ἀποσοβείται. Παρ' ἡμῖν ὅμως ἄλλως πως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Ἡμεῖς καὶ τοῦ ἀναγκαίου στρατοῦ στερούμεθα, στόλον δὲ δὲν ἀπεκτίσαμεν πώποτε, καίτοι εἴκοσιν ὅλα δραχμῶν ἐκκομμύρια, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς Βασιλείας, καταδαπάνησαντες. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν ὁμοιάζομεν ἄνθρωπον ἄχειρα, ὅστις καὶ προστάτου ἀγαθοῦ καὶ φίλου, καὶ ἐπιμελητοῦ ἀόκνου ἀπόλυτον χρεῖαν ἔχει· καὶ οὐδένα μὲν νὰ βλάψῃ ἢ νὰ ὠφελήσῃ δύναται, αὐτὸς δὲ ἀπ' ἐναντίας ἐμπαίζεται καὶ προπηλακίζεται καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν μειρακίων.

Ἀλλὰ, πολλοὶ λέγουσι, τίς ἡ ἀνάγκη στρατοῦ καὶ στόλου; Περιττὴ δὲ ἡμᾶς εἶναι πᾶσα πολεμικὴ δύναμις, ἀφ' οὗ τοσοῦτους καὶ τοιοῦτους ἡ Ἑλλάς ἔχει συμμάχους. Καλοὶ καὶ ἐν κινδύνοις χρήσιμοι, ἀπαντῶμεν πρὸς τούτους, εἶναι οἱ σύμμαχοι, ἀλλ' ἡμεῖς κατὰ δυστυχίαν συμμάχων στερούμεθα. Διότι καθὼς φιλία εἰλικρινῆς καὶ ἄδολος μόνον μεταξὺ ἴσων καὶ ὁμοίων συνάπτεται, οὕτω πραγματικὴ καὶ ἀληθὴς συμμαχία μόνον μεταξὺ ὁμοίων καὶ παρ' ἴσων συνομολογεῖται. » Οἱ γὰρ ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις εὖνοι εἰσὶ (1)· καὶ πᾶσα σὰρξ κατὰ γένος σὺνάγεται (2). » Ὁ κρείττων ὁμως κατάρχει τοῦ ἥττονος, καὶ ὁ μέγας ἡγείται τοῦ μικροῦ, ὁ δὲ ἰσχυρὸς προστάτης μὲν τοῦ ἀδυνάτου, ἀλλ' ὄχι ποτὲ φίλος καὶ σύμμαχος γίνεται. Ἀντιλήπτορας λοιπὸν καὶ προστάτας ἔχομεν, συμμάχων δ' ἀπορούμεν. Γνωρίζομεν δ' ἅπαντες ὅτι αἱ πρὸς τὰς ὑψοφόρους τῶν δυνατῶν οἰκίας παρφοκιδωμέναι πτωχῶν καλύβαι, ποτὲ ἢ σπανίως βλέπουσι τοῦ ἡλίου τὸ φέγγος· καθὼς τὰ ὑπίνεμον δικρότων πλοίων ὑποτρέχοντα ταπεινὰ καὶ μικρὰ σκάφη, τὸν ἀνεμὸν ἀφαιρούμενα, νὰ πλεύσωσιν ἀδυνατοῦσιν.

(1) Ξενοφ. Ἀθη. πολ.

(2) Σοφ. Σιφ. κερ. 13.

ἄς ἐπὶ τὸ πολὺ μάλιστα, ὑπὸ τὴν παχεῖαν τῶν μεγάλων δένδρων σκιάν, οὔτε πόα, οὔτε θάμνος προκόπτει· πλὴν ὁ ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου ἀφ' ἑαυτοῦ βλαστάνων κάλαμος, καὶ ὑπὸ δεινῆς προσβληθείς καταγιγίθως διασώζεται, κομῶν δὲ καὶ θάλλων ἀπὸ τῆς γῆς ἀναβαίνει. Πρὸς τούτοις ὑπάρχει καὶ τις σοφὴ ἐντολὴ λέγουσα· » ἐν ισχυροτέρῳ σου μὴ κοινῶναι. Τί γὰρ κοινωθήσεται χύτρα πρὸς λέβητα; αὕτη προσκρούσει καὶ αὕτη συντριβήσεται (1). »

Τῆς ἀσφαλείας τῶν λόγων μας τούτων πρόσφατα καὶ ἐναργέστατα, πρὸς τοὺς ἄλλοις, τεκμήρια εἶναι, αἱ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας τελευταῖαι περὶ συμμαχιῶν συνθήκαι. Ἐάν λοιπὸν ἀγαπῶμεν τὴν ἀληθῆ αὐτονομίαν μας, ἐάν ἐπιθυμῶμεν νὰ ζήσωμεν πραγματικῶς ἐλεύθεροι, ἐάν θέλωμεν νὰ μὴ προσκυνῶμεν ξένους δεσπότης, ὀφείλομεν, πρὸ πάντων, νὰ ἐπιμεληθῶμεν τοῦ κράτους ἡμῶν, τοῦ κράτους, ὃ πάντα τὰ τῶν ἡττόνων τοῖς κρείττοσι δωρεῖται (2)· πρέπει νὰ ἐνισχύσωμεν, ὅσον ἐνεστί πλεῖστον, ἐπιστήμη τε καὶ τέχνη τὰς φυσικὰς ἡμῶν δυνάμεις. Διότι ἂν, τοῦναντίον, δὲν προσκλήσωμεν ἐν καιρῷ τὸ πρέπον ἡμῖν ἔνδυμα, ἡ Εὐρώπη, ἥτις μᾶς ἐκάλεσεν εἰς τοὺς ἐν τῇ Ἀνατολῇ γάμους τῆς, θέλει διατάξει νὰ ἐκβληθῶμεν ἐξω τῆς θύρας, ὡς ὁ ῥακενδύτης ἀνάπικρος· θέλει δώσει εἰς ἄλλον τὸ τάλαντόν τῆς, τὸ ὅποιον ἡμεῖς, ἀντὶ νὰ πλαπλασιάζωμεν, κτωρῶζαμεν ἐν τῇ γῇ.

Ἀπὸ πολλοῦ μὲν ἡ Ἑλλάς ἐπανέστη, καὶ μικρὸν τι μέρος αὐτῆς αὐτονομεῖται ἤδη καὶ βασιλεύει· ἀλλ' ἐπῆλθεν ἄρα γε τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας τὸ σάββατον, ἢ οὐόλη ἐτι ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ στενάζει, τὰ δὲ πατρίδα ἡμῶν ἐδάφη ξένου δυνάστου πῶς καταπατεῖ καὶ δυναστεύει; Ἐπὶ μὲν τῆς μεγάλης Ἑλλάδος ἐκτείνει ἤδη τὸ σκότος αὐτῆς ἡ Ἑσπέρα, τὴν Σικελίαν δὲ κατέφλεξε τῆς Δύσεως ἡ Αἴτην, καὶ τὰς Πλειάδας φοβερός καὶ ἄγριος κατέφαγε Λέων· ἐνὶ λόγῳ διὰ παντός ἀπεξινόθησαν ἅπαντα τὰ πρὸς ζέφυρον κείμενα Ἑλληνικὰ χωρία. Πρὸς ἥλιον ὅμως πτερυγίζουσιν ἐτι ἐλπίδες πολλαί· πρὸς τῆς γῆς τὸ μέρος τοῦτο

(1) Σοφ. Σιρ. κεφ. 13.

(2) Ξεν. Κύρ. παιδ. βιβ. 2. κεφ. 1.

ἀντία παρανατέλλουσιν ὁ Ἑωσφόρος καὶ ἡ Σελήνη, ἀντίπρωρα ἔτι διαπορεύονται ἡ Ὄθωμανικὴ φοινικὶς καὶ τὸ Πελαγικὸν λάβαρον ἢ δὲ σύμπτωσις αὐτῶν προσεγγίζει. Ἡμεῖς μὲν ὅλα ταῦτα, καὶ τοὶ τὴν φοβερὰν μέλλουσιν κρίσιν ἀναμένοντες, ὡς ὑπὸ μανδραγόραν κοιμώμενοι, ἀφρόντιδες καὶ ἀμέρμυνοι καθεύδομεν ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ κρατῆρος, ἐν ᾧ μάλιστα ἐγγὺς ἡμῶν σήπεται ἤδη καὶ καταζέρει ὁ πάλαι ποτε τῶν Ὄσμανιδῶν ὑπερήφανος θρόνος, ξένος δὲ ζητεῖ ν' ἀρπάσῃ τὰ παλαιὰ τῶν Ἑλλήνων ἀνάκτορα! εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι ἡ βασιλεύουσα Ἑλλὰς μόνη, καὶ τῶν λοιπῶν αὐτῆς τέκνων κεχωρισμένη, ὁμοιάζει νήπιον γίγαντος κράνος καὶ θώρακα φέρον. Ταχέως λοιπὸν ἡ ἀργὰ, ὑπὸ τὸ βῆρος τῆς ἰδίας ἡμῶν πανοπλίας πιεζόμενοι, θέλομεν καταπέσει πτώσιν δεινὴν, ἂν πρὸς νέους δὲν παρασκευασθῶμεν ἀγῶνας, τὰ πυθόχρηστα ἐξοπλίζοντες ἀπάρθητα ξύλινα τεῖχη. Ἄς ἐνθυμηθῶμεν δ' ὅτι οἱ ἐν Μαραθῶνι τοὺς Πέρσας νικήσαντες, ἦσαν οἱ πρόσκοποι τοῦ ἐν Πλαταιαῖς Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου· οἱ δ' ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀριστεύσαντες, οἱ πρόπλοι τῶν ἐν Μυκάλῃ κρατούντων. Μηδὲ καὶ τούτου ἀμνημονήσωμεν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ συμβουλευώσωσιν, ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ τέκνον τῆς Ἄγαρ, νὰ κατασκευάσωσιν, ἐπὶ τῆς αὐτῆς γῆς, ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Μωάμεθ. Τοῦ χρόνου τὸ πλήρωμα ἤδη ἐπέστη ἅπαν δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος μετέωρον ἴσταται, πρὸς τοῦ Ὄθωνος τὰ βασίλεια καὶ πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Βύζαντος ἀτενῶς ἀποβλέπον. Ὁ νικῶν λήψεται τὸν ἀστέρα τὸν πρωῖνον καὶ πολλῶν ἐθνῶν ἄρξει (1).

Ἀλλὰ τίμη τρόπον δύναται νὰ κατορθωθῇ αὐτὴ ἡ νίκη, ἢ τὰ καλὰ πάντα καὶ τὰ ἀγαθὰ κτᾶται τε καὶ σώζει (2); Πεζομαχοῦσα μᾶλλον ἢ ναυμαχοῦσα ἡ Ἑλλὰς θέλει κατισχύσει τῶν ἐχθρῶν τῆς; Τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα τὸ ἔβλυσαν, πρὸ ἡμῶν, πολλοὶ ἄνδρες σοφοὶ καὶ μεγαλοφρεῖς· ἡ δὲ ἱστορία βεβαιεῖ ὅτι, τοῦ πεζοῦ, προτιμητέος εἶναι ὁ ναυτικὸς στρατός. Διότι καὶ τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ νεώτερα ἔθνη διὰ τοῦ ναυτικοῦ κατέβαλον τοὺς ὑπεναντίους τῶν· διὰ τοῦ ναυτικοῦ ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες τοὺς Πέρσας, οἱ Πελοποννήσιοι τοὺς Ἀθη-

(1) Ἰωάν. ἀποκ. (2) Γεν. Κόρ. πα δ. βιζ. 2. κεφ. 1.

ναίους, οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς Καρχηδονίους· διὰ τοῦ ναυτικοῦ οἱ Τοῦρκοὶ ἐκυρίευσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν, οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπέκτησαν τὴν αὐτονομίαν των, οἱ Ἄγγλοι δὲ ἐπολιόρκησαν πανταχόθεν τὸν φοβερὸν καὶ μέγαν τῆς Εὐρώπης ὅλης δυνάστην· ἐπὶ τέλους μάλιστα τὸν ἀπήγαγον δέσμιον. Διὰ τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἡ Ἑλλάς ἀπέσεισε τὸν ἐπονείδιστον καὶ βαρὺν τῆς δουλείας ζυγόν· διὰ τοῦ ναυτικοῦ, ἐνὶ λόγῳ, ἐναλλάξ ἤρξαν ἀλλήλων τὰ διὰφορα τῆς γῆς ἔθνη. Διὰ τοῦτο ὁ Κόλμπερτ, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, εἶπε πρὸς τὸν ΙΔ΄ Λουδοβίκον, ὅτι ἡ τριάντα τοῦ Ποσειδῶνος εἶναι τὸ σκῆπτρον τοῦ κόσμου· ἤτοι κατὰ τὸν μεγαλόνονον τοῦτον ὑπουργόν, ποντοκράτωρ καὶ παντοκράτωρ εἶναι λέξεις συνώνυμοι. Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ μέγας οὗτος τῆς ἀρχαιότητος νοῦς, καὶ ἡ χρησμολόγος Πυθία, ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ ἐγνωμοδότησαν καὶ αὐτὸς προσέτι ὁ Ξενοφῶν, καίτοι πεζὸς ὢν, τὴν ναυτικὴν προτιμᾶ δυνάμιν καὶ τὰ πολλὰ αὐτῆς πλεονεκτήματα ἐκθειάζει (1). Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία ὅτι ὁ ναυτικὸς στρατὸς εἶναι, ἀσυγκρίτῳ λόγῳ, τοῦ πεζοῦ ισχυρότερος· διότι ὁ μὲν πεζὸς στρατιώτης ὁμοιάζει τὸν λέοντα, ὅστις μόνον τὰ πέριξ αὐτοῦ ὑπάρχοντα δάση νὰ περιτρέξῃ θηρεύων δύναται· τοῦ ναυτοῦ ὅμως τὸ κράτος, ὡς τοῦ αἰετοῦ τὸ πέταμα, ἐκτείνεται καὶ περιζωννύει, ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου, πᾶσαν τὴν γῆν.

Ἐκτὸς τούτου ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ἑλλάς πρέπει ν' ἀναπτύξῃ κατὰ θάλασσαν τὰς δυνάμεις τῆς. Καὶ πρῶτον, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς ἡμῶν θέσεως

(1) » Ἐπειτα δὲ τοῖς ἄρχουσι τῆς θαλάσσης οἷόν τ' ἐστί ποιεῖν, ἄπερ οὗτος τῆς γῆς, ἐνίοτε τέμνειν τὴν γῆν τῶν κρείττωνων παραπλεῖν γὰρ ἔξεστιν, ὅπου ἂν μηδεὶς ἢ πολέμιος, ἢ ἕπου ἂν ὀλίγοι· ἐν δὲ προσίωσιν, ἀναβάτῃ ἀποπλεῖν. Καὶ τοῦτο ποιεῖν ἥττον ἀπορεῖ, ἢ ὁ πεζὸς παραβηθῶν. Ἐπειτα δὲ τοῖς μὲν κατὰ θάλατταν ἄρχουσι οἷόν τ' ἀποπλεῦσαι ἀπὸ τῆς σφετέρας αὐτῶν, ὅσοσον βούλει· πλεῖν τοῖς δὲ κατὰ γῆν οὐχ οἷόν τε ἀπὸ τῆς σφετέρας αὐτῶν ἀπεπλεῖν πολλῶν ἡμερῶν ὄλον βραδείαι τε γὰρ αἱ πορεῖαι, καὶ οἷτον οὐχ οἷόν τε ἔχειν πολλῷ χρόνῳ πεζῇ ἰόντα. Καὶ τὸν μὲν πεζῇ ἰόντα δεῖ διὰ φίλιας ἰέναι, ἢ νικῶν μαχώμενον· τὴν δὲ πλεόντα, οὐ μὲν ἂν ἢ κρείττων, ἔξεστιν ἀποθῆναι, οὐ δὲ ἥττων, ταύτης τῆς γῆς· ἀλλὰ παραπλεῦσαι, ἕως ἂν ἐπὶ φίλιαν χώραν ἀφίκηται, ἢ ἐπὶ ἥττους αὐτοῦ. . . Ἐτι δὲ πρὸς τούτοις παρὰ πᾶσαν ἡπειρόν ἐστιν ἡ ἀκτὴ προέχουσα ἢ νῆσος προκειμένη ἢ στενοπόρῳν τι· ὥστε ἔξεστιν ἐνταῦθα ἐφορμῶσαι τοῖς τῆς θαλάσσης ἄρχουσι λωβᾶσθαι τοὺς τῆν ἡπειρον οἰκούντας.» Ξενοφ. Ἀθην. πικλ.

καὶ τοῦ φυσικοῦ τῆς ἐπικρατείας σχηματισμοῦ, ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐξοπλισώμεν στόλον καὶ θέλομεν τὸν ἐξοπλίσει, ἐὰν σωφρονώμεν. Διότι τίς ἄλλος, εἰμὴ ἐμπείρων ναυμάχων στρατὸς, δύναται νὰ προστατεύσῃ τὰ ἐπίνειά μας, τὰ παράλιά μας, τὰς νήσους μας; Ποίᾳ ἄλλῃ δυνάμει, ἐκτὸς τῆς ναυτικῆς, θέλει δυναθῆ ἢ ποτε νὰ ἀνοχιτίσῃ τὴν καταντικρὴν τοῦ Μαλέου ἐλλοχῶσαν φοβερὰν ἐπιδρομὴν; Καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ Πειραιῶς ἀτιμωρητὶ οἱ πολέμοι νὰ εἰσπλεύσωσι δύνανται, ἐὰν νέα Πάραλος, νέα Σαλαμινία δὲν διασταυροῦν τοῦ λιμένος τὸν εἰσπλουν. Καὶ αὐτὴ τοῦ Βασιλείου ἡ καθέδρα εἶναι βατὴ καὶ εὐπρόσιτος, καὶ πρὸς αὐτὰ ἔτι τὰ νέα Ἑλληνικὰ ἀνάκτορα οἱ ἐχθροὶ ἐλευθέρως νὰ κατασκηνώσωσι δύνανται, ἐν ὧσιν στόλου στερούμεθα. Δεύτερον, ἡ Ἑλλάς εἶναι ἔρημος ἔτι καὶ ἀκατοίκητος, διὰ τοῦτο δὲ εἶναι φυσικῶς ἀδύνατον, πρὸς τὸ παρὸν μάλιστα, νὰ σχηματισθῇ πεζὸς στρατὸς ἰκανὸς καὶ τὴν ἐπικρατείαν νὰ φρουρήσῃ, καὶ ὑπερόριος νὰ ἐξέλθῃ εἰς πόλεμον. Ἀπ' ἐναντίας ὅμως ὑπάρχει τοσαύτη θαλασσογενῶν Ἑλλήνων πληθὺς, ὥστε δυνάμεθα δι' αὐτῆς νὰ ἐξοπλισώμεν στόλον πολυάρμενον. Τρίτον, τὸ ἐμπορικὸν καὶ τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν εἶναι ἀμοιβαία ἀλλήλων στηρίγματα· καὶ ὁ μὲν ἐμπορικὸς στόλος ζωογονεῖ τὸν πολεμικὸν, συμπληρῶν καὶ καταρτίζων τὰ πληρώματα αὐτοῦ· ὁ δὲ πολεμικὸς καθοδηγεῖ καὶ ἐφορεῖ τὸν ἐμπορικὸν, παρεμποδίζων καὶ προλαμβάνων συγχρόνως πᾶσαν αὐτοῦ ἀποπλάνησιν. Ἐν ἄλλοις λόγοις, οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ δίδυμοι στόλοι εἶναι τοσοῦτον στενῶς συνδεδεμένοι, ὥστε τοῦ ἐνὸς ἡ παραλυσία συνεπιφέρει τοῦ ἄλλου τὴν νέκρωσιν. Ἐὰν λοιπὸν ἐπιθυμῶμεν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, πρέπει νὰ ἐπιμεληθῶμεν τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, πρέπει νὰ διοργανίσωμεν στόλον ναυμάχων.

Ἄλλ' ἔχομεν χρήματα; ἐρωτῶσι πολλοὶ· εἰς τί δὲ δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι σήμερον τὰ πολεμικὰ πλοῖα; Πολεμικοῦ στόλου καταρτισμὸς εἶναι ἔργον δαπανηρὸν, λέγουσι, εἶναι μέγα καὶ δυσεάστακτον διὰ τὴν κοινωνίαν βάρος.

Εἶναι ἀληθές, ἀποκρινόμεθα ἡμεῖς πρὸς τὰς ἐνστάσεις ταύτας, ὅτι εἴμεθα πτωχοὶ· ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ καταδαπανήσαμεν ἐπὶ

ματαίῳ διὰ τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, διςχιλίας περίπου μυριάδας δραχμῶν (1), ἐτησίως δὲ κατεξοδεύομεν ἔτι, ἐν καὶ ἡμισυ δραχμῶν ἑκατομμύριον, καὶ τοῦτο ἐπὶ ματαίῳ, διότι σχεδὸν οὐδεὶς ἐνόησεν ὅτι οἱ ναυδάται οὐδὲ δι' ἐν ἄλλο τρέφονται, ἢ ὅπως μαχοῦνται ὑπὲρ τῶν τρεφόντων (2). Ὅθεν ἢ πρέπει νὰ πύσῃ' πάσα διὰ τὸ ναυτικὸν δαπάνη ὡς ἀνωφελὴς καὶ περιττὴ, ἢ πρέπει νὰ ἐπιχορηγηθῶσι τὰ ἀναγκαῖα χρήματα, ἧτοι τὰ ἱκανὰ πρὸς σύστασιν μικρᾶς τιμῆς, πλὴν ἐργατικῆς καὶ χρησίμου ναυτικῆς δυνάμεως. » Οὐ γὰρ τῶ ἀριθμῶ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται, οὔτε τὰ ἱκανὰ, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις· ὥστε τὰ μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανὰ, πολλά ἐστὶ, τὰ δὲ τῶν ἱκανῶν ἐλλείποντα, ὀλίγα (3). » Καὶ τῶ ὄντι, ἐὰν τὰ ὑπάρχοντα πλοῖα οὔτε στολίσκον τινὰ μικρὸν ἢ μέγαν ἀποτελοῦσιν, οὔτε ἐν ἀνάγκῃ νὰ χρησιμεύωσι δύνανται, πολλὰ τότε, σχετικῶς πρὸς τὴν χρῆσιν, δαπανῶνται κατ' ἔτος διὰ τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ συντηθῇ ἡ δαπάνη καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ ἱκανὰ ἔξοδα. Ταῦτα δ' εἶναι τὰ πρὸς συντήρησιν χρήσιμα καὶ διατροφήν τῶν ἐν ἀνάγκῃ διακεμένων, παλαιῶν ναυμάχων, τῶν ἀληθῶς τὸν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος κάλλιστον ἀγωνισθέντων ἀγῶνα. Ἐὰν ὁμως τὸ ἔθνος, τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐλευθερίαν ἀμυνόμενον, σκοπεύῃ νὰ παρασκευασθῇ κατὰ θάλασσαν, τότε τὰ κατ' ἔτος ἤδη χορηγούμενα, ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον χορηγοῦνται, εἶναι ὀλίγα, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προστεθῶσι τὰ ἐλλείποντα, διὰ νὰ συμπληρωθῶσι τὰ πρὸς τὴν χρῆσιν ἱκανὰ. Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν χρήματα ἐπαναλαμβάνουσί τινες. Ἄν ἀληθῶς δὲν ὑπάρχωσι χρήματα ἱκανὰ

(1) Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης παρεξηγήσεως, ὑπεθυμίζομεν τὸν ἀναγνώστην, ὅτι δὲν θεωροῦμεν ποσῶς ὡς αἰτίον τῆς παρουσίης τοῦ ναυτικοῦ καταστάσεως τὸν πρῶτον ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργόν. Αἱ ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ ἀγαθὰ τοῦ Κριεῖξ προσπάθειαι, ὑπὸ πολλῶν ἐναντίων πνευμάτων ἐξωθούμεναι, ἐνανάγησαν κατὰ τῶν πετρῶν. Εἷς, οὐδεὶς ἀρχαία τις ἔφησι λέγει. Καὶ » οὔτε γὰρ ἄρμα δὴ πού ταχὺ γένοιτ' ἂν, βραδέων ἰππῶν ἐνόοντων, οὔτε δίκαιον, ἀδίκων συνεζευγμένων ». Ἐν. Κυρ. παι. βιβλ. 2. κεφ. 2.

(2) Ἐν. Κυρ. παιδ. βιβλ. 2. κεφ. 1.

(3) Ἐννοφ. Ἱερ. κεφ. 4.

διὰ τὰ ἐκπαιδευθῆ ἢ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους ἀναγκαῖος ἐργάτης ναυτικῆς στρατῶς, πρέπει τότε νὰ ἐκλείψῃ ἡ ἀργὸς Γραμματεία τῶν ναυτικῶν· πρέπει νὰ διαλυθῇ τὸ ἀργὸν ναυτικὸν Διευθυντήριον· πρέπει νὰ ἀπολυθῶσιν ὅλα ἐν γένει τὰ ἀργὰ πληρώματα· πρέπει νὰ οἰκονομηθῇ τὸ ἀνωφελῶς κατ' ἔτος καταδαπανώμενον ἐν καὶ ἡμῖσι δραχμῶν ἑκατομμύριον· διότι ἡ διατροφή στρατιᾶς ἀργοῦ εἶναι ἐπιβλαβῆς καὶ ὀλεθριωτάτη (1).

Εἰς ἀπάντησιν δὲ τῆς ἄλλης ἐνστάσεως, ὁμολογοῦμεν μὲν ὅτι ἡ συντήρησις στόλου πολεμικοῦ εἶναι δαπανηρὰ καὶ πολυεξοδος, εἶναι μέγα δι' ἐκάστην κοινωνίαν ἔαρος· ἀλλ' ἀπ' ἐτέρου διίσχυριζόμεθα ὅτι εἶναι βάρος ἀναγκαῖον καὶ σωτήριο, ὡς τὸ ἔρμα τοῦ πλοίου· εἶναι ἢ ἐν τρικυμίᾳ καὶ σάλῳ ἀφίστομος πάσης παράλου κοινωνίας ἄγκυρα. Ποτὲ δὲ τὰ χειμαζόμενα σκίφη δὲν ἀνακουφίζονται ἐκβάλλοντα τὰς ἀβρόχους ἀγκύρας τῶν· διότι τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων ἢ στέρησις δὲν εἶναι οἰκονομία οὐδ' ἀνακούφισις, ἀλλ' εἶναι ἄγγελος πρόδρομος καταστροφῆς βεβαίας καὶ ὀλέθρου ἀφεύκτου. » Ὁ σπείρων φειδόμενος, φειδόμενος καὶ θερίσει » (2).

Διὰ τὰ σχηματισθῆ δὲ στόλος πολεμικὸς, δὲν ἀρκοῦσι μόνον χρήματα, προσαπαιτεῖται πρὸ πάντων χρόνος πολὺς. Τοῦτο μάλιστα καλῶς γνωρίζων ὁ Ὀυμιστοκλῆς, ἠνάγκασε τοὺς Ἀθηναίους νὰ ναυπηγήσωσιν ἐγκαίρως τὰς τριήρεις. Αἵτινες, μετὰ ἔτη πολλὰ, διέσωσαν ἐν Σαλαμῖνι ἀπῆσαν τὴν Ἑλλάδα, κινδυνεύουσαν τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Ὁ δὲ Ναπολέων, ὁ μέγας αὐτῶς αὐτοκράτωρ, ἠδύνατο μὲν νὰ ἐξοπλίσῃ, ἐν ῥοπῇ μῆδ', πεζὸν στρατὸν φοβερὸν καὶ πολυἀριθμὸν, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσέ ποτε νὰ συγχροτήσῃ στόλον μέγαν ἢ ἀξιόμαχον· διότι ἐπτερεῖτο τοῦ ἀ-

(1) » Δεῖ γὰρ δῆπου στρατιάν, εἰ μέλλει πράξειν τὰ δεόντα, μηδέποτε παύεσθαι ἢ τοῖς πλεμίοις κακὰ προσέουσιν, ἢ ἑαυτῇ ἀγαθὰ. Ὡς χαλεπὸν μὲν καὶ ἓνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολλὸ δ' ἔτι, ἅπαι, χαλεπώτερον οἶον ὄλον, πάντων δὲ χαλεπώτατον, στρατιάν ἀργὸν τρέφειν. » Εἰνφ. Κύρ. παιδ. Βιλ. 1. κεφ. 6.

(2) Πρὸς Κοριν. Β. ἐπιστ. Παύλ. Κεφ. 9.

ναγκασιωτερον στειγείου, ἤτοι τοῦ χρόνου (1). Ἄς ἐπιμεληθῶμεν λοιπόν, πρὸς θεοῦ, τοῦ ναυτικοῦ ἐν ὧσφ κειροῦ ἔτι εὐποροῦμεν, καὶ ἄς ἀκούσωμεν, ὡς πρὸς τοῦτο, τὴν σοφὴν καὶ φρόνιμον τοῦ γηραιοῦ Καρδούσου ἐντολὴν, τὴν ὁποίαν πρὸς τὸν υἱὸν του, τὸν Κύρον, ἐκστρατεύοντα ἔδωκε. » Τότε δὲ μάλιστα πάντων μεμνησόμενοι, μηδέποτε ἀγαμέμνεις τὸ πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια, ἔστ' ἂν ἡ χρεία σὲ ἀναγκάσῃ· ἀλλ' ὅταν μάλιστα εὐπορήσῃς, τότε, πρὸ τῆς ἀπορίας, μᾶλλον μηχανῶ (2). »

Ἀνακεφαλαιούντες τὰ προειρημένα λέγομεν ἐν συνόψει, ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ποτέ, οὔτε ἤδη ὑπάρχει ἔθνος πραγματικῶς ἐλεύθερον καὶ αὐτόνομον ἀνευ ἰδίας ἰσχύος ἢ δυνάμεως. Ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιναπυώμεθα εἰς τὴν προστασίαν τῶν καλουμένων συμμάχων μας, διότι αἱ προστασίαι ἔχουσι καὶ τὰ καλὰ τῶν καὶ τὰ κακὰ τῶν. Ὁ προστάτης ἀνάπαυει μὲν πρὸς ὄραν τοῦ προστατευομένου τὸ ἄλγος, ἀλλὰ δὲν θεραπεύει ποτέ τὸ θανατηφόρον αὐτοῦ νόσημα· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα καταθλίβει τὸν ἀσθενοῦντα λεγόμενον φίλον του, περιορίζων, ὅσον δύναται πλειότερον, τὸ αὐτεξούσιον αὐτοῦ. Ὅτι ἡ ἐθνικὴ παλλιγγενεσία δὲν ἐπειραιώθη ἔτι, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παρασκευασθῶμεν

(1) Ὡς βασιλεὺς μελίτης ἄξιον καταχωροῦμεν ἐνταῦθα τὸ ἐπόμενον ἀπόσπασμα τοῦ λόγου τὸν ὁποῖον ἔ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Γαμματεῦς τῆς Γαλλίας CLERMONT-TONNÉRE, ἐξεφώνησεν ἐνώπιον τῆς βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ 1823 ἔτος,

Enfin, n'avons-nous pas vu de nos jours cet homme qui fut à la-fois le fléau de l'Europe et celui de la révolution, dans l'apogée de sa puissance, reconnaître que, sans l'appui d'une marine redoutable, il ne pouvait avoir qu'une force incomplète, et mettre aussitôt tout en œuvre pour en improviser une: mais aussi nous avons vu celui qui, frappant la terre du pied, en faisait sortir des légions armées, impuissant à créer une véritable force navale, parce qu'en effet il ne suffit pas d'une volonté impatientie pour créer une marine, et que la, le génie même ne peut suffire à un résultat qui est l'œuvre nécessaire de la patience et du temps. . . . . On peut en France, on peut dans d'autres pays, improviser une armée; mais ni en France, ni ailleurs, on n'improvise un marine. Il faut du temps pour avoir des vaisseaux; il faut sur-tout du temps pour former des marins. Annales marit. et colon. 1823. 2. partie.

(2) Εεροφ. Κύρ. παιδ. βιβ. 1. κεφ. 6.

πρὸς νέαν ἐναγώνιον πάλην, στρατὸν ἰκανὸν ἐξοπλιζόντες. Ὅτι ἡ ναυτικὴ δύναμις εἶναι προτιμητέα τῆς πεζῆς· ὅτι τότε μόνον ἡ Ἑλλάς θέλει εἶσθαι ἐλευθέρα, ὅταν ἀποκατασταθῇ ἐγχερὰ καὶ ναύφρακτος· ἐνὶ λόγῳ, ὅτι ἄνευ ναυτικοῦ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀνακύψωμεν καὶ νὰ δεῖξωμεν ὅτι ζῶμεν. Διὰ τοῦ ναυτικοῦ πολιτεῖαι καὶ ἡμῶν μικρότεραι ἀπέκτησαν κράτος, πλοῦτον, δόξαν. Διὰ τοῦ ναυτικοῦ ἤκμασαν τὸ πάλαι μὲν αἱ Ἀθῆναι, ἡ Τύρος καὶ ἡ Καρχηδὼν, ἐπ' ἐσχάτων δὲ ἡ Γενοῦα καὶ ἡ Ἑνετικὴ. Διὰ τοῦ ναυτικοῦ ἡ ἀρχαία Ῥώμη κατέστη τοῦ κόσμου ὄλου δέσποινα, ἡ δὲ Βρετανία τὴν τρίαينαν κρατοῦσα τὸ πᾶν πρυτανεύει.

Μέρος Δεύτερον.

Μετὰ τὴν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος αἰσίαν ἐπιτολὴν τῆς κλητῆς ἡμέρας τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου, οἱ τὸ προκειμένον ὑπόμνημα, φίλε ἀναγνώστα, γράφοντες, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκθέσωμεν δημοσίᾳ τὰς περὶ καταλλήλου ὀδιοργανισμοῦ τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ δόξας μας. Ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν εἴμεθα οὔτε μεγαλοφύεις, οὔτε σοφοὶ (διὰ τοῦτο μάλιστα συνουλεύθημεν νὰ προσλάβωμεν καὶ ἄλλους συνεργάτας καλοὺς κἀγαθοὺς)· ἀλλ' ἀφ' ἐνὸς μὲν βλέποντες τοὺς λοιποὺς ἀξιωματικούς ἀργοῦντας, καὶ περὶ προδιδασμῶν μόνον διαμαχομένους, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν δεινὴν καὶ ἀθλίαν τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ κατὰστασιν ἀναλογιζόμενοι, ὡς ἐπιμεληθῶμεν ἡμεῖς, εἶπαμεν, τοῦ ἐν μετεώρῳ πελάγει κλυδωνιζομένου σκάφους μας, ἀφοῦ οἱ λοιποὶ ἡμῶν συνεταῖροι καθυδουσι καὶ ἀναπαύονται, ὡς οἱ ἐπὶ δύο ἀγκυρῶν, ἐντὸς κλειστοῦ λιμένος, ἀποσαλεύοντες· καὶ ἡ σωζόμεθα ἅπαντες, ἢ ἂν ναυαγήσωμεν, ἡμεῖς τούλάχιστον δὲν θέλομεν κατακριθῆ ὡς ἀμελεῖς καὶ ῥάθυμοι.

Ὁ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Γραμματεὺς πληροφορηθεὶς ταῦτα πάντα, οἰκείᾳ αὐτοῦ βουλῇ, διέταξε νὰ προσκληθῶμεν ν' ἀναφέρωμεν εἰς αὐτὸν ἐπισήμως τῶν συσκέψεών μας καὶ τῆς ἰδίας ἡμῶν μελέτης τὰ ἐξαγόμενα. Ἀλλ' αἴφνης, ἀνέμου ἐναντίου ἐπιπνεύσαντος, ὁ μὲν Γραμματεὺς ἀπετράπη τοῦ σκοποῦ του, ἐφ' ἡμᾶς δὲ πελώριον ἐπῆλθε τῆς ραδιογραφίας τὸ κύμα. Διότι ἄνθρωποι

αἰδοῦς καὶ δίκης ἀμέτοχοι (1), καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐκλεκτῶν πολλοὺς ναυτικούς δόλω ἀποπλανήσαντες, ὑπεκίνησαν συκοφανσίαν καθ' ἡμῶν φοβερὰν, καὶ συντάξαν τὴν πολυθρύλλητον ἐκείνην ἀναφορὰν, τὴν ὁποίαν ἐν ἔκτακτον τοῦ Ἀνεξαρτήτου παρέρτημα, πρὸς αἰώνιον αὐτῶν ὄνειδος, διεκοίνωσαν. Ἄνθρωποι τινες ἐν παντί μὲν ἀνέμῳ ἰκμῶντες, ἐν πάσῃ δὲ ἀτραπῷ πορευόμενοι (2), καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς ζῆνι καστεύοντες (3), φοβοῦμενοι μήπως ἐπὶ τὸ μῦθον τεθῆ ἡ λυχνία, σύμπαν τὸ ναυτικὸν ἐπὶ τὴν πικρανομίαν καὶ τὴν ἀπειθειαν ἀναφανδὸν παρεκάλεσαν. Καὶ τότε, ὅτε ἡ πατρις, μετεωρίζομένη, τὸν ἀφ' Ἰσραῆς γραμμῆς πεττὸν ἐκίνει, καὶ περὶ τῶν ὄλων ἀγῶν ἐπρόκειτο. Τοιαῦτα δὲ καὶ τοσαῦτα βραδουργοῦντες, ὄχι μόνον οὐδένα φοβοῦντο, οὐδένα ἡσχύνοντο, ἀλλὰ καὶ ἐκαυχῶντο ὡς οἱ περὶ ἐσχάτων ἀέθλων ἀμιλλώμενοι, ὡς οἱ μέγα τι καὶ καλὸν διαπράττοντες (4).

Κατὰ τοὺς περιλεεῖς τῆς ἀναφορᾶς συντάκτας, ἡμεῖς μὲν εἴμεθα, φίλε ἀναγνωστά, τοῦ ναυτικοῦ τὰ σκύβαλα, ἅπαντες δὲ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ εἶναι σοφοί, πεπαιδευμένοι καὶ ἐπιστήμονες. Αὐτοὶ λοιπὸν μόνοι, καὶ ὄχι ἡμεῖς ἔπρεπε, λέγουσι, νὰ συνέλθωσι καὶ νὰ συσκερθῶσι περὶ τοῦ καταλλήλου διοργανισμοῦ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ. Τί ὠςκίος συλλογισμός! ὁποῖα θαυμαστὰ λογικῆ! Ἀλλὰ τίς νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ δύναται, εἴτε σοφοί, εἴτε ἄσοφοι εἴμεθα, νὰ διακοινώσωμεν τὰς ἰγνώμας, τὰς πλάνας, τὰς δόξας μας; Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ἀπαιτεῖ οὗτος ἡ κεῖνος, νὰ κλείσωμεν τὰ στόματά μας, νὰ δεσμεύσωμεν τὰς χεῖράς μας;

(1) Ὁ Πλάτων ἀποκλείει τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, τὸν αἰδοῦς καὶ δίκης ἀμέτοχον, νόσον πόλειως. « Ἐρωτᾷ οὖν Ἐρμῆς Δία· καὶ Δίαν δὲ καὶ αἰδῶ οὗτοι θεῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις; ἢ ἐπὶ πάντας νεύω; » Ἐπὶ πάντας, ἔφη ὁ Ζεὺς, καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένονίντο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχουσιν, ὡς περ ἄλλων τεχνῶν καὶ νόμων γε θεὰς παρ' ἐμοῦ, τὸν μὴ δυναμέμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν, κτείνειν ὡς νόσον πόλειως. » Πλάτ. Πρωτ.

(2) Σοφ. Σιρ. κερ. 5. (3) Ξενοφ. Κύρ. ἀνάθ. βιβλ. 3. κερ. 1.

(4) « Ἄλλ' ὁ μὲν ἀνὴρ ὅδε κυδρός, ὡς μέγα τι καὶ καλὸν διαπραγμάμενος, εἰ ἀπεικονέμε, . . . » Ὡς μοχθηρὸς οὗτος, ἔφη, ὡς οὐκ ἔοικεν εἰδέναι, ὅτι, ἑσπερος ἡμῶν καὶ συμφορότερος καὶ καλλίως εἰς τὸν αἰετὸν χρόνον διαπέπρακται, οὗτος ἐστὶ καὶ ὁ νικῶν. » Ξενοφ. ἀπολ. Σωκρ. »

Ἐάν τῳ ὄντι ὑπάρχωσιν εἰς τὸ ναυτικὸν ἀξιωματικοὶ ἡμῶν κάρρονες, ἄς βαδίσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν συντομίω τῆς τε καὶ ἀσφαλές-
 εὐάτην καὶ καλλίστην ὁδὸν, περὶ ἧς ὁ Σωκράτης μετὰ τοῦ Κριτο-
 βούλου διαλεγόμενος, ἔλεγε (1)· περιτταὶ δ' εἶναι αἱ συνωμοσίαι
 καὶ αἱ συστάσεις, αἱ ταραχαὶ καὶ οἱ θόρυβοι, αἱ ἀπειλαὶ καὶ αἱ
 ὕβρεις· διότι διὰ τοιούτων μέσων δὲν δύναται τις ποτε νὰ φανῇ
 ἑαυτοῦ φρονιμώτερος· ἀλλ' ἐπὶ τέλους μάλιστα, ὡς ῥαδιοῦργος
 καὶ ἀλαζῶν ἐξελέγχεται (2). Πρὸς τί δε οἱ κρείττονες ἡμῶν σιω-
 πῶσι, καὶ δὲν συμβουλεύουσιν αὐτοὶ τὰ καλὰ καὶ κοινῇ συμφέ-
 ροντα; Δέκα ὄλα ἔτη παρήλθον καὶ διτχίλια μυριάδες δραχμῶν
 κατεδαπανήθησαν· ποῦ δὲ εἶναι τὰ πολεμικὰ πλοῖα; ποῦ τῶν
 ναυμάχων τὰ πληρώματα; ποῦ τὰ σχολεῖα; ποῦ ὁ ναύσταθμος;
 ποῦ τὰ ἐφόδια καὶ τὰ σκευῆ τὰ πολεμικὰ; ποῦ ἡ ναυπηγείσιμος
 ὕλη; ποῦ οἱ κανονισμοὶ; ποῦ οἱ νόμοι; ποῦ ἡ γλῶσσα; Καὶ ὁ χρό-
 νος καὶ τὰ χρήματα κατηναλώθησαν ἀνωφελῶς !! Καὶ μ' ὄλα
 ταῦτα οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐπανεστῆ, οὐδεὶς ἐλάλησε
 κατὰ τῆς κακῆς ταύτης τῶν πραγμάτων διαχειρίσεως. Οὐδεὶς
 οὐτ' εἶπεν, οὐτ' ἔγραψε τίνι τρόπῳ ἡ δύνατο νὰ διοργανισθῇ τα-
 κτικὸν πολεμικὸν ναυτικόν· τίς δ' εἶναι τῆς μεγάλης ταύτης
 βλάβης ὁ αἴτιος; Καὶ περὶ τούτου ἄλλοτε ἂν ἀναγκασθῶμεν θέ-
 λομεν ὁμιλήσει· ἤδη δὲ περιοριζόμεθα νὰ ἐκθέσωμεν μόνον τὰ
 περὶ ἐντελοῦς καταρτισμοῦ τῆς ἐθνικῆς θαλασσίας δυνάμεως.

Πρὸς τὸ κοινὸν δὲ διὰ τῆς παρούσης ἐκθέσεώς μας ἀποτεινό-
 μενοι, θέλομεν λαλήσει μετὰ παρρησίας καὶ θάρρους τὴν ἀλήθειαν,
 καὶ ἀδιαφοροῦμεν ἐὰν ὀλίγοι ἢ πολλοὶ ὀργισθῶσιν ἐναντίον μας·
 ὀλίγον φροντίζομεν ἐὰν ἐκ νέου συνομόσῃσι καθ' ἡμῶν ὁ φθόνος
 καὶ ἡ κακία, ἡ δοκησιοφία καὶ ἡ ἀμάθεια· διότι ἐντολή τις

(1) « Ἄλλὰ συντομωτάτη τε καὶ ἀσφαλέςτάτη καὶ καλλίστη ὁδὸς, ἡ Κριτο-
 βουλε, ἣ, τι ἂν βούλη δοκεῖν ἀγαθὸς εἶναι, τοῦτο καὶ γενέσθαι ἀγαθὸν πειρᾶ-
 σθαι. » Ξεν. ἀπομν. βιβλ. 2. κεφ. 6.

(2) « Ἦν γὰρ βούλη, μὴ ἂν ἀγαθὸς γεωργὸς, δοκεῖν εἶναι ἀγαθὸς, ἢ ἱππεὺς,
 ἢ ἰατρός, ἢ αὐλιτικός, ἢ ἄλλ'. δτιοῦν, ἐννοεῖ πόσα γε ἂν δάοι σε μηχανᾶσθαι
 τοῦ δοκεῖν ἐνεκα. Καὶ εἰ δὴ πείσεις ἐπαινεῖν τέ σε πολλοὺς, ὅπως δόξαν λάβης,
 καὶ κατασκευᾶς καλᾶς ἐπ' ἐκάστῳ αὐτῶν κτήσαιο, ἄρτι· ἢ ἔξηπατηκῶς εἰς ἀν-
 κὴ ὀλίγον ὕστερον, ἢ πρὸς, ἂν πεῖραν δόξης, ἐξέλασμένους ἰ' ἀν εἰς,
 καὶ πρὸς τὴν ἀλαζῶν φαίνεις. » Ξεν. Κύρ. παιδ. βιβλ. 1. κεφ. 6.

θεία μᾶς ἀναγκάζει ν' ἀγωνισθῶμεν ἕως θανάτου περὶ τῆς ἀληθείας (1). Ἐπειδὴ δὲ, πρὸς τοὺς ἄλλοις, οἱ ἀναφορογράφοι (2) πρότεινουν καὶ τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν, καὶ ἢ ἐὰν ἔζη ὁ Μιαοῦλης καὶ ὁ Σαχτούρης ἢ θελον λοιπὸν καταφρονήσει αὐτοὺς οἱ υἱοῖτων ἀπαρνούμενοι νὰ συμπράξωσι μετ' αὐτῶν; ἢ λύομεν καὶ ταύτην τὴν ἀπορίαν των βεβαιούντες αὐτοὺς ὅτι, οἱ τῆς ἀθανασίας ἐρασταί, πρὸς μόνην τὴν μεγίστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀρετὴν ἀποβλέπουσι, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ ἔργα, ὡς τῆς δόξης αὐτῶν ἀνάξια, τὰ καταφρονοῦσιν. Ἐὰν λοιπὸν ἔζων οἱ αἰδιμοὶ δὲν ἤθελον βεβαίως θηρεύσει, τοιούτοις μάλιστα τρόποις, ἐξαιρέτου διοργανισοῦ ἐπινομήσαντες δὲν ἤθελον ποτὲ ῥαδιουργήσει, διὰ νὰ ἰδῶσι τὰ ὀνόματά των καταγεγραμμένα εἰς τῶν ἐφημερίδων τὰς στήλας. Ἐκτὸς τούτου, ἐὰν ἔζων οἱ δύο οὗτοι θαλασσοπόροι, ἠθέλαμεν τοὺς σεβασθῆ, καθὼς τοὺς ἐσεβάσθημεν ζῶντας· ἠθέλαμεν τοὺς παρακολουθήσει ὡς ἡγεμόνας, καθὼς ἤδη παρακολουθοῦμεν τοὺς ἐπιζήσαντας αὐτῶν ἐφαμίλλους. Ἐὰν ἔζων ὁμοῦ αὐτοὶ, δὲν ἤθελον καταδεχθῆ νὰ τοπομαχήσωσι περὶ στάσεως καὶ πρωτείας, διότι οὔτε πρὸς τοὺς σκύμνους οἱ λέοντες, οὔτε πρὸς τοὺς κέλητας τὰ τρίκοτα περὶ ἰσχύος νὰ συνερίσωσι ποτε καταδέχονται. Ἐδῶ παύοντες μεταβαίνομεν εἰς τὸ κύριον τοῦ ὑπομνήματος θέμα· περὶ δὲ τῆς πολυθρυσίας ἀναφορᾶς θέλει ἰδίως γράψαι, ἐν ἐκτάσει, εἰς ἐξ ἡμῶν, ὁ ὑποπλοίαρχος Γ. Ζωχιός.

— o o o —

Ἡ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Γραμματεία.

Τίς δὲν ἤθελε θαυμάσει ἐν ταυτῷ δὲ καὶ ὑπὸ ἀκρατήτου γέλωτος κυριεύθη, ἐὰν ἐμάνθανεν ὅτι ὁ δεῖνα λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ, ἢ τοῦ ἱππικοῦ, ἢ τοῦ πυροβολικοῦ, ἢ ὁ δεῖνα ὑπουργικὸς πάρεδρος, ἢ σύμβουλος τῆς ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἢ τῆς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν, ἢ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, ἢ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν

(1) Σοφ. Σιρ. κεφ. 4.

(2) Ὡς ἀναφορογράφους δὲν ἐννοοῦμεν ὅλους τοὺς τὴν ἀνοφωρὴν ὑπεγράψαντας ἀξιωματικούς, διότι γνωρίζομεν ὅτι τοὺς πολλοὺς ἐπαγίνευσεν ἢ ἀπάτη, ἢ ὅλους σχεδὸν τοὺς ἐπαγίδευσεν ὁ θόλος.

Γραμματείας ἀνηγορεύθη, ἐν καιρῷ χειμῶνος μάλιστα, πολεμικοῦ πλοίου ἄρχων, ἢ ἐμπορικοῦ τινος σκίφου κυβερνήτης; Τίς δὲ ἤθελεν ἐμπιστευθῆ ποτε τὴν κατάστασιν ἢ τὴν ζωὴν του, εἰς τοῦ ἀπειροθαλάσσου τούτου πλοιάρχου τὴν διάκρισιν; Τίς προσέτι δὲν ἤθελε ταλανίσαι τὴν πολιτείαν ἐκείνην, ἥτις τοιούτους ἀναδεικνύει πλωτάρχας; Τίς δ' ἐκ τῶν εἰρημένων ἀξιωματικῶν καὶ ὑπεκλήλων, ὅσον ἀναιδῆς καὶ ἂν ὑποτεθῆ, ἤθελέ ποτε τολμήσει νὰ ἐπιχειρισθῆ ἔργον, τὸ ὅποιον οὐτ' ἔμαθεν οὐτ' ἐδιδάχθη ποτέ (1); Μ' ὅλα ταῦτα παρ' ἡμῖν, κατὰ κοινὴν δυστυχίαν, ἀνθρώποι ἀθαλάσσωτοι καὶ τῶν ναυτικῶν ἄμοιροι πάντη, ὄχι μόνον ἐκυβέρνησαν καὶ χθὲς καὶ προχθὲς καὶ σήμερον ἔτι κυβερνῶσιν, ἀλλ' ἡγοῦνται καὶ ἄρχουσιν, ὄχι ἐνὸς ἢ δύο πλοίων, ἀλλ' ὅλου ἐν γένει τοῦ πολεμικοῦ καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ! Ἰδοὺ δὲ τὸ ἀρχικὸν καὶ κύριον αἴτιον, διὰ τὸ ὅποιον δέκα ἔτη εἰς μάτην παρῆλθον, καὶ εἴκοσι δραχμῶν ἑκατομμύρια ἀνωφελῶς κατεδαπανήθησαν! Ἰδοὺ ὁ λόγος διὰ τὸν ὅποιον τὰ βασιλικά πλοῖα διὰ ξυλίνων μὲν ἰστίων ναυσολοῦσι, δι' ἐναερίων δὲ πηδάλίων οἰακονομοῦνται (2)!!! Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη, ὅπου τὰ πάντα πρὸ αἰῶνων ἐντελῶς διοργανίσθησαν, δὲν ἐμπιστεύονται ποτε τῶν ναυτικῶν πραγμάτων τὴν κυρίαν διεύθυνσιν εἰς μὴ ναυτικούς ὑπαλλήλους· πολὺ δὲ μᾶλλον εἰς τὴν Ἑλλάδα (ὅπου τὰ ναυτικά εἶναι ἔτι ἄμορφα καὶ ἀδιοργάνιστα, καὶ ἐν ᾧ μάλιστα πρόκειται νὰ διοργανισθῶσι), δὲν ἔπρεπε νὰ παραδοθῆ τοῦ ναυτικοῦ ἢ

(1) Τοιούτοι ἀναιδεῖς αὐτοσχεδιασταὶ ἦσαν τὸ πάλαι, ἐπὶ τῆς παρακμῆς τῆς Δημοκρατίας, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων. Ἰδοὺ δὲ τί περὶ αὐτῶν λέγει ὁ Σωκράτης. «Καὶ μὴν ἐν γε τοῖς στρατιωτικοῖς, ἔφη (ὁ Περικλῆς), ἐνθα μάλιστα δεῖ σωφρονεῖν τε καὶ εὐτακτεῖν καὶ πειθαρχεῖν, οὐδενὶ τούτων προσέχουσιν. Ἴσως γάρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐν τούτοις οἱ ἥκιστα ἐπιστάμενοι ἄρχουσιν αὐτῶν. Οὐχ' ἄρα; ὅτι κηχαριστῶν μὲν καὶ χορευτῶν καὶ ὀρχηστῶν οὐδὲ εἰς ἐπιχειρεῖ ἄρχειν μὴ ἐπιστάμενος, οὐδὲ παλαιστῶν οὐδὲ παγκρατιαστῶν; ἀλλὰ πάντες, ὅσοι τούτων ἄρχουσιν, ἔχουσι δεῖξιαι, ὅ πῶθεν ἔμαθον ταῦτα, ἐφ' οἷς ἐφειστέασι· τῶν δὲ στρατηγῶν οἱ πλείστοι αὐτοσχεδίαζουσι ν.» Ξενοφ. ἀπομνημ. βιβ. 3. κεφ. 5.

(2) Μὴ νομίσῃ τις ὅτι ταῖς ἡμῶν ἡ ἀσπειροῦμεθα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα σπουδαίολογοῦμεν. Κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πλοίων ὁπηρεσίας ὑπάρχουσι τοιαῦτα παράδοξα ἰστία καὶ κολάγια.

διευθύνσις εἰς χεῖρας ἀθαλασσῶτων ἀνθρώπων. « Τί γὰρ σοφισθῆσεται ὁ κρατῶν ἀρτότρου καὶ καυχώμενος ἐν δόρατι (1);

Ποῦ εἶναι ὅμως, λέγουσιν οἱ κληρονόμοι τῆς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Γραμματείας, ποῦ εἶναι οἱ κατάλληλοι ναυτικοὶ ἀξιωματικοί, διὰ νὰ λάβωσιν εἰς χεῖρας τοῦ ναυτικοῦ τοὺς οἰκας; Ἀλλ' ἄς μᾶς συγχωρήσωσιν οἱ γεννάδαι· ἕως δὲν ἐνθυμοῦνται ὅ,τι πιθανῶς οἱ ἴδιοι ἔγραψαν. » Πῶς οἱ Ἕλληνες θαλασσινοὶ, οἵτινες » καὶ πρὸ τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ μετ' αὐτὸν ἐδό- » ξασαν τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος νὰ καταφρονηθῶσιν εἰς βαθμὸν, » ὥστε νὰ συζητῶνται τὰ περὶ ναυτικοῦ ἀπὸ ἀνθρώπους, οἵτινες » οὔτε νεῖν ἔμαθον, οὔτε γράμματα (2); » Ἀφ' οὗ δὲ ὑπάρχουσι τοσοῦτοι ναυτικοὶ ἀξιωματικοὶ καλοὶ καὶ ἄξιοι ὄχι μόνον νὰ διευθύνωσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ διοργανίσωσι τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, πρὸς τί ἔτι ἡγοῦνται καὶ ἄρχουσι τοῦ τε πολεμικοῦ καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι;

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, διὰ νὰ παρεισαχθῇ ἐντελῶς ἡ πειθαρχία εἰς στρατιωτικὸν τι σῶμα, ἀπαιτεῖται πρὸ πάντων νὰ ἦναι οἱ ἄρχοντες φρονιμώτεροὶ τῶν ἀρχομένων (3). διότι παρὰ πᾶσι θεωρεῖται ὡς ἀνάξιος ἀρχῆς ὁ τῶν ἀρχομένων ἀμαθέστερος (4). Ὅθεν εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποκατασταθῇ εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικὸν ἡ πειθαρχία, ἐν ὅσῳ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι διευθύνουσι τὴν Γραμματείαν· ἐν ὅσῳ δηλαδὴ οἱ ἀρχόμενοι εἶναι τῶν ἀρχόντων φρονιμώτεροι.

Ἐὰν λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμῇ νὰ διοργανίσῃ τὸ ναυτικὸν τῆς, πρέπει, πρὸ πάσης ἄλλης ἀναμορφώσεως, νὰ συμπληρώσῃ

(1) Σοφ. Σιρ. κεφ. 38. (2) Ἴδε τὴν καθ' ἡμῶν ἀναφορὰν, τὴν δημοσιευθεῖσαν διὰ τοῦ ἐκτάκτου παραρτήματος τοῦ 55 φύλλου τοῦ Ἀνεξαρτήτου.

(3) » Λέγεις σὺ, ἔφη, ὦ πάτερ, εἰς τὸ πειθομένους ἔχειν οὐδὲν εἶναι ἀνυσιμώτερον τοῦ φρονιμώτερον δοκεῖν εἶναι τῶν ἀρχομένων. » Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 1. κεφ. 6.

(4) » Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἤθετο προσήκειν οὐδ' ἐνὶ ἀρχῆς, ὅς τις μὴ βελτίων εἴη τῶν ἀρχομένων, καὶ τοῖς προειρημένοις παῖσι δῆλον· καὶ ὅτι, οὕτως ἀσκῶν τὸς περὶ ἑαυτὸν, πολὺ μάλιστα αὐτὸς ἐξεπόνει καὶ τὴν ἐγγρατέϊαν, καὶ τὰς πολεμικὰς τέχνας καὶ τὰς μελέτας. » Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 8. κεφ. 1.

ἐκ ναυτικῶν ἄπασαν τῆς Γραμματείας τὴν ὑπαλλήλιαν· ἐξαιρουμένων τοῦ οἰκονομικοῦ ὑπαλλήλου, τοῦ πρωτοκολλιστοῦ καὶ τῶν γραφῶν.

— o o o —

Ὁ Ναύσταθμος καὶ τὸ ναυτικὸν Διευθυντήριον.

Εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ ναυτικὰ κράτη ὡς μέγα καὶ κύριον τοῦ ναυτικοῦ παιδευτήριον ὀρθῶς θεωρεῖται ὁ ναύσταθμος· καθότι, ὡς ἐξ ἐστίας τινός, τὰ πάντα ἐξ αὐτοῦ ἐξορμοῦσι, παρ' αὐτῶ διατρίβουσι καὶ ἐν αὐτῷ ἐπιστρέφοντα ἐπαναπαύονται. Διὰ τοῦτο τὰ πλεονεκτήματα, ἢ αἱ ἐλλείψεις τοῦ στόλου πιστῶς πάντοτε μαρτυροῦσι περὶ τῶν ἀρετῶν, ἢ τῆς ἐνδείας τῶν ἀρχόντων τοῦ ναυστάθμου. Ἄν ποτὲ, φίλε ἀναγνώστα, συναντήσης στόλον γλαφυρὸν, ταχὺν, εὐπαγῆ καὶ ἄλκιμον, πιστεύσον ὅτι εἰς τὸν ναύσταθμον, ἐξ οὗ αὐτὸς ἐξέβη, προΐσταται ἡ σοφία, ἡ ἐπιστήμη, ἡ πείρα καὶ ἡ τέχνη. Ἄν δέ ποτε παρατηρήσης πληρώματα εὐπειθῆ, ἐθελόπινα, πιστὰ, συνετὰ, σφοδρὰ, ταχέα, ἄσκηνα, ἀτάραχα, φιλοκίνδυνα μετ' εὐταξίας, ἐπιστήμονα τῶν ναυτικῶν καὶ τῶν πολεμικῶν, φιλόκλα περὶ τὰ ὄπλα, φιλότιμα ἐπὶ πᾶσι τούτοις (1), μὴ διττάσης νὰ παραδεχθῆς ὅτι εἰς τὸν ναύσταθμον, εἰς τὸν ὁποῖον αὐτὰ ἀνετράφησαν, δεσπόζει ὁ νόμος, τὸ καθῆκον, ἡ πειθαρχία, ἡ αὐστηρότης καὶ ἡ δικαιοσύνη· ἐμφωλεύει δὲ ἡ ἀρετὴ, ἡ τιμὴ, ἡ τάξις, ἡ ἄσκησις, ἡ δραστηριότης καὶ ἡ ἐπιμέλεια. Πλὴν καὶ μόνος σου τὸ καταλαμβάνεις, ἀγαπητέ, ὅτι αἱ ἐναντίαι τῶν δύο εἰρημένων ὑποθέσεις εἰς ἐναντία μᾶς ἄγουσι πορίσματα. Ἐξ ἀπάντων δὲ βεβαίως ἐννοεῖς ὅτι τῆς καλῆς ἢ κακῆς τοῦ ναυστάθμου καταστάσεως τὸ ἀλάνθαστον βαρόμετρον εἶναι ὁ στόλος· διότι, ὡς προείπομεν ἀνωτέρω, ὁ ναύσταθμος εἶναι ἡ κοιτίς, τὸ σχολεῖον, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁ τάφος τοῦ στόλου. Ἄν λοιπὸν διοργανισθῇ καλῶς ὁ ναύσταθμος,

(1) Ἐννοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 2. κεφ. 1.

ἀφείκτως διοργανίζεται καλῶς καὶ ὁ στόλος καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ἐν τάξει τούτοις παρέπονται.

Ὁ ἐν Καλαυρία βασιλικὸς λεγόμενος ναύσταθμος ὁμοιάζει ὀδοιπόρων πλανητῶν ἐφήμερον κατασκήνωμα· τοσοῦτον εἶναι ποταπὴ καὶ ἀθλία ἢ ἀπαρτίζουσα αὐτὸν οἰκοδομή! μ' ὄλον ὅτι δι' ἀνασκευὰς καὶ ἐπιδιορθώσεις αὐτῆς κατεδαπανήθησαν, ἐπὶ δέκα ἤδη ἔτη, ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν πενήκοντα χιλιάδας δραχμῶν. Τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὁποῖα ὁ ναύσταθμος εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐλεεινὴν καὶ ἀξιοδάκρυτον τούτην κατάστασιν, εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα· ὡς ἐν τούτων, ἐκ τῶν κυριωτέρων μάλιστα, θεωρεῖται ἡ προσωρινότης. Καθότι εἰσέτι δὲν προσδιωρίσθη ὀριστικῶς τίς εἶναι ὁ πολεμικὸς τοῦ βασιλείου λιμὴν, καὶ διὰ τοῦτο τὰ πάντα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ναύσταθμον, ὑπάρχουσι μετέωρα. Ἐπειδὴ δὲ διάφοροι διαφόρους ἔχουσι περὶ τοῦ πολεμικοῦ λιμένος γνώμας, καὶ ἄλλοι μὲν προκρίνουσι τὴν Καλαυρίαν, ἄλλοι δὲ προτιμῶσι τ' Ἀμπελάκια, ἐκφράζομεν καὶ ἡμεῖς τὴν γνώμην μας, καὶ ἀποφαινόμεθα ὅτι τῶν Ἀμπελακίων κατὰ πάντα πλεονεκτεῖ ὁ λιμὴν τῆς Καλαυρίας· καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι.

1. Ὁ λιμὴν τῆς Καλαυρίας δυτικῶς μὲν συνέχεται μετὰ τοῦ Πώγωνος, τοῦ ἀρχαίου τῶν Τραιζηνίων λιμένος, ἀνατολικῶς δὲ συγκοινωνεῖ μετὰ τινος προσόρμου καλοῦ, πρὸς εὖρον ἀναπεπταμένου· ἐξ ἀπάντων δὲ τούτων συναποτελεῖται λιμὴν εὐρυχωρότατος, ἀσφαλέστατος, κλειστὸς, ἀκύμαντος, εὐήνεμος, εὐορμος, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἀμφίστομος. Οἱ δύο μάλιστα αὐτοῦ εἰσπλοὶ εἶναι στενωπὰ μακρὰ καὶ δυσεκβίαστα· οὐδεὶς δ' ἄνεμος δύναται νὰ παρεμποδίσῃ τοῦ ἐν αὐτῷ ὁρμούντος στόλου τὴν ἐξοδὸν. Ἀπ' ἐναντίας ὁ λιμὴν τῶν Ἀμπελακίων κατὰ πολλὰ τούτων μειονεκτεῖ τοῦ Καλαυρίτου, πρὸς τούτοις δὲ εἶναι δυσέκπλωτος, ὅταν βίαιοι πνέωσιν οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἄνεμοι.

2. Ἐπειδὴ ἡ Καλαυρία κεῖται πρὸς ἄκραν, ὁ ἐντὸς τοῦ λιμένος αὐτῆς ἀποσαλεύων στόλος ἐν παντὶ καιρῷ δύναται νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ νὰ διευθυνθῇ ὅπου θέλει, παραμείζων τὸ Σούνιον, ἢ τὸ Σκύλλαιον· ἀλλ' ὁ ἀπὸ τῶν Ἀμπελακίων ἐκπλέων στόλος, διὰ ν' ἀνοιξῇ τὸ πέλαγος, ἀναγκάζεται νὰ πα-

λινδρομήσῃ ἐντὸς τοῦ κόλπου ὅλον νυχθήμερον, ἂν βίαιοι πνέωσι νότιοι ἄνεμοι.

3. Ἐπειδὴ ὄχι μόνον οἱ Καλαυρίται ἀλλὰ καὶ οἱ γείτονες αὐτῶν, οἱ Ὑδραῖοι καὶ οἱ Σπετσιῶται, εἶναι ἅπαντες ναυτικοί, ὁ παρά τὴν Καλαυρίαν ναυλοχῶν στόλος, ἐν παντὶ καιρῷ, δύναται εὐκόλως νὰ συγκροτήσῃ τὰ πληρώματα αὐτοῦ. Ὅθεν καὶ κατὰ τοῦτο ὁ τῆς Καλαυρίας λιμὴν πλεονεκτεῖ τοῦ τῶν Ἀμπελακίων.

4. Τῆς Καλαυρίας ὁ λιμὴν, καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς σκοτεινοτάτης, καὶ μακρόθεν εἶναι εὐδιάκριτος. Ἄν δὲ, βιαίου ἐπιπνέοντος πελαγίου ἀνέμου, ὁ κατάγων ἀποτύχῃ τοῦ εἰσπλου τοῦ λιμένος τούτου, δύναται τότε νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ ὑπὸ νύκτα κείμενα ὄρηπτήρια. Ἄπ' ἐναντίας ὁ ἀποτυχὼν τοῦ στόματος τοῦ λιμένος τῶν Ἀμπελακίων ἐξοκέλλει καὶ ναυαγεῖ.

5. Ἐπειδὴ ἡ Καλαυρία πρόκειται ὡς προφυλακίς τις τοῦ Σαρωνικοῦ, ἂν ἐπ' αὐτῆς ἐποικοδομηθῇ ὁ ναύσταθμος, ἅπαντα τὰ ἐντὸς τοῦ κόλπου ὑπάρχοντα ἐπίνεια καὶ αἱ νῆσοι, προσέτι δὲ καὶ αὐτὴ ἡ καθέδρα, ἐξασφαλιζονται ἀπὸ πάσης αἰφνιδίου θαλασσίας ἐπιδρομῆς.

6. Ὁ ἐν τῷ λιμένι τῆς Καλαυρίας ναυλοχῶν στόλος δὲν δύναται νὰ κατακλεισθῇ ὑπὸ δυνάμεως μικροτέρας· καὶ κατὰ τοῦτο δὲ μειονεκτεῖ ὁ λιμὴν τῶν Ἀμπελακίων.

Οἱ προκρίνοντες τὸν λιμένα τῶν Ἀμπελακίων κατακρίνουσι τὸν τῆς Καλαυρίας, ὡς τόπον ἄνυδρον, εὐάλωτον καὶ πολὺ τῆς καθέδρας ἀπέχοντα. Ἀλλὰ καθ' ἡμᾶς οὐδὲν τούτων ἀληθεύει. Διότι αἱ ἐντολαὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ ναυστάθμου ἀγγελίαι εὐκόλως διὰ τηλεγράφου ἀνακινουῦνται, μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Καλαυρίας. Ἡ νῆσος δ' αὕτη καὶ αἱ ἀπέναντι ἄκται τῆς Πελοποννήσου ἔχουσιν ἱκανὰ πότιμα ὕδατα καὶ πηγαῖα καὶ φρεάτια. Ὡς πρὸς τῆς θέσεως δὲ τὸ ὄχυρόν ἢ μὴ, ὁ λιμὴν τῶν Ἀμπελακίων δὲν πλεονεκτεῖ κατὰ τι τοῦ τῆς Καλαυρίας. Ὁ τελευταῖος μάλιστα οὗτος λιμὴν δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀρκούντως, κατὰ πάσης προσβολῆς, καὶ δι' ὄχυρωμάτων καὶ διὰ πυρπόλων πλοίων καὶ διὰ πλωτῶν ἐμπρηστήρων.

Ἐρρέθη ποτὲ λόγος καὶ περὶ τοῦ Πειραιῶς· ἀλλὰ καθ' ἡμᾶς πρέπει νὰ ᾗναι τις ὄλως ἀθλάσσωτος, ἢ ὑπὸ τινος ἀτομικοῦ συμφέροντος ἀποτετυφλωμένος, διὰ νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ τοῦ λιμένος τούτου, ἐνῶ μάλιστα αὐτοῦ μὲν παρράκεινται τὰ Ἀμπελάκια, ὀλίγον δὲ ἀπέχει τῶν λιμένων ὁ κάλλιστος.

Ἐπὶ τῆς Καλαυρίας λοιπὸν πρέπει ν' ἀνεγερθῇ ὁ Βασιλικὸς ναύσταθμος, διότι, ὡς προεῖρηται, ὁ λιμὴν τῆς νήσου ταύτης πλεονεκτεῖ κατὰ πάντα παντὸς ἄλλου Ἑλληνικοῦ λιμένος. Διὰ τὴν οἰκοδομὴν δὲ τοῦ ναυστάθμου ἀπαιτεῖται, καθ' ἡμᾶς, νὰ προσδιορισθῇ τοῦλάχιστον ἑκατοντακισχιλίων δραχμῶν ἐτησίαι δαπάνη. Ἴσως ἐκλάβωσιν τινες τὸ ποσὸν τοῦτο ὡς μέγα καὶ ὑπέρογκον· ἀλλ' ἂν συλλογισθῶσιν ὀλίγον θέλουσιν ἐννοήσῃ, ὅτι διὰ νὰ κατασκευασθῇ ναύσταθμος, ἥτοι διὰ νὰ συνοικοδομηθῶσιν νεώρια, νεώσοικοι, ἀποθήκαι, ἐργαστήρια, ὄπλοστάσια, προμαχῶνες, ἐπάλξεις, φρούρια, φάροι, σχολεῖον, νοσοκομεῖον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ διάφορα καταστήματα, ἀπαιτοῦνται χρήματα πολλὰ καὶ χρόνος οὐκ ὀλίγος. Τοιαύτην δὲ περὶ τούτου ἡμεῖς ἔχομεν δόξαν.

Εἰς τὸν ἐν Καλαυρίᾳ Βασιλικὸν ναύσταθμον ἐδρεύει, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς Βασιλείας, τὸ λεγόμενον ναυτικὸν Διευθυντήριον, ἥτοι ἡ μετὰ τὴν Γραμματεῖαν ἀνωτάτη ναυτικὴ ἐξουσία. Κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ δὲ κανονισμοὺς καὶ νόμους εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀνετέθησαν τὰ ἑξῆς.

1. Ἡ μετὰ τὴν Γραμματεῖαν ἀνωτάτη διοίκησις τοῦ ναυτικοῦ.
2. Ἡ ἐκτέλεσις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν κανονισμῶν καὶ τῶν νόμων.
3. Ἡ συγκρότησις καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν πληρωμάτων.
4. Ἡ ἀνωτάτη ἐξέλεξις πάσης διαχειρίσεως.
5. Ἡ ἀγορά, ἡ ἐπιμέλεια, ἡ χρῆσις καὶ ἡ κατεργασία πάσης ναυπηγησίμου ὕλης καὶ τῶν χρημάτων ἢ διαχειρίσις.

Τοῦ ναυτικοῦ Διευθυντηρίου κατάρχει εἰς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς, διευθυντὴς καλούμενος· ὑπὸ τούτου δὲ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν, τρεῖς ἄλλοι ἀνώτεροι ναυτικοὶ ἀξιωματικοί, ὀνομαζόμενοι

ἔφοροι, καὶ εἰς ἀνώτερος οἰκονομικὸς ὑπάλληλος, ἐλεγκτῆς λεγόμενος, διευθετοῦσι τὰ πάντα. Ὁ διευθυντὴς ὅμως, ὡς ὁ πάσης ἄλλης, καλῶς διοργανισμένης ναυτικῆς ἀρχῆς ἀρχων, κατὰ τὰ καθεστῶτα, εἶναι ἀπόλυτος μονοκράτωρ μόνον καὶ κύριον ἔχων δόγμα τὸ,

»Sic volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas.»

Ὅσάκις δὲ περὶ προμηθειῶν πρόκειται, τότε μόνον ὀφείλει ν' ἀκούῃ ὁ κατὰ τὰ ἄλλα φοβερὸς οὗτος δικτάτωρ τῶν συμβούλων αὐτοῦ, ἦται τῶν ἐφόρων καὶ τοῦ ἐλεγκτοῦ, τὴν γνωμοδότησιν. Καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης καταχρήσεως· καθότι κατὰ τινα παράδοξον ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, τοῦ χρυσοῦ ἢ ἐξαστράπτουσα στίβη πολλάκις καὶ αὐτῶν τῶν μεγάλων τὰ ὄμματα ἐξεθάμβωσεν.

Ἄλλὰ τὸ κύριον τοῦτο πνεῦμα τοῦ ὀργανικοῦ διατάγματος τοῦ ναυτικοῦ διευθυντηρίου οὐδεὶς τὸ ἐνόησεν· ἐναργεστάτη δὲ καὶ ψηλαφητὴ ἀποδειξίς τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μας εἶναι τοῦ στόλου καὶ τοῦ ναυστάθμου ἡ πονηρὰ κατάστασις. Ἐντὶ τοῦ ἐνὸς νομίμου ἀρχοντος ἐπῆραν τὴν κεφαλὴν τῶν πολλοί (1)· ἀντὶ ἐνὸς πολυανδρίας ἐκυβέρνησε καὶ εἰσέτι κυβερνᾷ τὸν ναυστάθμον καὶ τὸν στόλον. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν μάλιστα, ὁ ἐλεγκτῆς ἀνηγορεύθη ἀνεξάρτητος τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας ἀρχων, καὶ ἀπ' εὐθείας ἤδη ἐκδίδει διαταγὰς πρὸς τὸν στόλον· τὸ δὲ κράτος τοῦ φοβεροῦ ναυτικοῦ νομοφύλακος, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ναυστάθμου, καταλέλυται ἐν ἄλλοις λόγοις, τὸ ναυτικὸν δημοκρατεῖται. Διὰ τοῦτο καὶ δι' αὐτὰ τοῦ ψύλλου τὰ πηδύματα, ὡς ὁ κοινὸς λόγος λέγει, συμβούλια ἐπὶ συμβουλίων, συνεδριάσεις ἐπὶ συνεδριάσεων καὶ πρωτόκολλα ἐπὶ πρωτοκόλλων καθ' ἑκάστην ἐπιφοραῦνται. Ἄλλ' εἰς στρατὸν ναυτικὸν ἢ χερσαίον,

Οὐκ' ἀγαθὸν πολυκοιρανίη (2).

---

(1) Μέχρι τινὸς μάλιστα ὁ ἐλεγκτῆς καὶ ὁ ἔφορος τοῦ λιμένος εἶχον ἰδιαιτέραν σφραγίδᾶ. (2) Διάλογος. Β. 204.

Πρὸς δὲ ταύτην, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἀναρχίαν προσετέθη καὶ κακόν τι ἄλλο χειριστὸν, τὸ ἐξῆς. Οἱ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἐξ ὧν ὁ ναύσταθμος θρύβει, περενέβαλον παντοῦ τὴν οὐράν των· τοῦ ναυτικοῦ σώματος οἱ διάκονοι οὗτοι ἀνηγορεύθησαν ἀφ' ἑαυτῶν ἡγεμόνες καὶ ἄρχοντες τοῦ στόλου καὶ τοῦ ναυστάθμου. Τίς ἐρμηνεύει τοὺς ναυτικούς κανονισμοὺς καὶ τοὺς νόμους; οἰκονομικὸς ὑπάλληλος. Τίς συντάσσει σχέδια καὶ διοργανισμοὺς περὶ ναυτικοῦ καὶ στόλου; οἰκονομικὸς ὑπάλληλος. Τίνες ἀναμοχλεύουσιν ἅπασαν τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν; οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι (1)· διότι εἰς τὸν ναύσταθμον, εἰς τοῦ ναυτικοῦ τὴν κεντρικὴν ταύτην ἐστίαν, οὐδὲ εἰς ναυτικὸς ἀξιωματικὸς ὑπηρετεῖ, ἐνῶ τοσοῦτοι καλοὶ καὶ ἄξιοι ὑπάρχουσι (2). Διὰ τοῦτο πολλὰ πολλάκις συνέβησαν ἄτοπα, καὶ γελοῖα οὐκ ὀλίγα χῶραν ἔλαβον, μυρία δὲ διασώζονται περὶ τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας ἀνέκδοτα.

Ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν πρέπει νὰ διοργανισθῇ ἐκ νέου τὸ ναυτικὸν διευθυντήριον· μάτην δὲ κοπιῶμεν αἰθίσια λούοντες. Ἐκτὸς τούτου ὑπάρχουσι δύο εἶδη ἄλλοι λόγοι ἰσχυροὶ καὶ ἀποχρώντες, δι' οὓς κρίνομεν ἀπαραίτητον τοῦ ναυτικοῦ διευθυντηρίου τὴν μεταρρύθμισιν.

1. Τὸ ἐν ἐνεργείᾳ ὀργανικὸν τοῦ ναυτικοῦ διευθυντηρίου διάταγμα εἶναι συνεπτυγμένον καὶ ἀτελὲς ἀπάνθισμα τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν μεγάλων Γαλλικῶν ναυστάθμων. Ἀλλὰ συμφέρει, ἢ καὶ ἀρμόζει νὰ διοργανισθῇ ὁ κατ' ὄνομα μόνον ὑπάρχων Ἑλληνικὸς ναύσταθμος, ἀπραλλάκτως ὡς ἔχουσιν οἱ ξένοι διοργανισμένα τὰ πλουσιώτερα καὶ ἐπισημότερα τοῦ κόσμου ναυτικὰ καταστήματα; Εἰς τοὺς Γαλλικοὺς ναυστάθμους ἄρχει μὲν εἰς διευθυντῆς, πολλοὶ δ' ἄλλοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, ὡς ἔφοροι, συνυπηρετοῦσιν, ἀλλ' ἐκεῖ ναυπηγοῦνται τρίκροτα, δίκροτα,

(1) Ἐκ τῆς κατηγορίας ταύτης ἐξαιροῦμεν οἰκονομικοὺς τινες ὑπάλληλους, καὶ ἰδίως τὸν ἐπιμαθητὴν Ξανθόπουλον, καὶ τοὺς φροντιστὰς Γεωργαντῶν καὶ Σιατῆρην· διότι οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι, καλῶς τὰ ἰδιά των χρέη γνωρίζοντες, δὲν ἐμπλέκονται εἰς ἔργα ἕλως εἰδικὰ καὶ δι' αὐτοὺς πάντη ξένα.

(2) Ἴδε τὴν κατ' ἡμῶν ἀναφορὰν, τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ παράρτημα τοῦ 55 φύλλου τοῦ Ἀνεξαρτήτου.

φρεγάται καὶ πλῆθος ἀμέτρητον πλοίων ἄλλων μικροτέρων· ἐκεῖ ἀναριθμητος πλῆθὺς ἐργατῶν καὶ καταδίκων καθ' ἑκάστην κατεργάζεται πυροβόλα, ὅπλα, σφαίρας, πυρίτιδα, πυροτεχνήματα, σχοινία, σκεύη ναυτικά, μυρία ἄλλα ἐφόδια τὰ ὅποια ἀδυνατεῖ κάλαμος νὰ περιγράψῃ· ἡμεῖς δὲ τί ἔχομεν; τί πράττομεν; τί δ' ἐνεργοῦμεν; ποῦ εἶναι οἱ φοβεροὶ καὶ μεγάλοι στόλοι μας; ποῦ τὰ ἐργοστάσιά μας; ποῦ τὰ νεώρια; ποῦ οἱ νεώσοικοι; Ὡ πόσον ἐμμεθα δυστυχεῖς καὶ ἄθλιοι καὶ δὲν τὸ ἐννοοῦμεν! Ἄλλ' ἄρά γε δὲν ὁμοιάζομεν τοὺς πτωχοὺς ἀλαζόνας ἐκείνους, οἵτινες, ποταποὺς καὶ εὐτελεστάτους οἰκοδομοῦντες οἴκους, ἀπομιμοῦνται τῶν μεγάλων τὰ ἀνάκτορα, καὶ διασκευάζουσι θαλάμους, διαιτητήρια, αἰθούσας, ἐξέδρας καὶ προδόμους ἐπὶ τόπου μικρὰν μάλις ἐστὶν χωροῦντος; Εἰς τίμας χρησιμεύουσιν οἱ ἑφοροὶ τῶν νεωρίων καὶ τοῦ λιμένος, ὅτε οὔτε λιμένα πολεμικόν, οὔτε ναύσταθμον ἔχομεν; Τίς ἢ χρεῖα εἰδικοῦ ἐφόρου τοῦ προσωπικοῦ, ἐνῶ καὶ πλοίων καὶ ναυμάχων στερούμεθα; Πρὸς τί δ' ἀδρῶς μισθοδοτεῖται ὁ τοῦ ναυτικοῦ ἀνώτερος ἐλεγκτής, καὶ ὅλη ἢ λοιπὴ πολυπληθὺς τῶν ὑπαλλήλων χρεῖα, ἀφ' οὔ μικρά τινα καὶ εὐάριθμα διατελοῦσιν ἐν ὑπηρεσίᾳ ναυτικά πληρώματα; Ἄλλ' ἄς ἀλλάζωμεν πρὸς θεοῦ πορείαν, πρὶν ἢ ναυαγήσωμεν ναυάγιον πολυστένακτον καὶ πολὺδάκρυ!

2. Ἡ οἰκονομία, ἡ ἀγαθὴ αὐτὴ πάσης εὐδαιμονούσης πολιτείας πάροικος, μᾶς ἀναγκάζει νὰ μεταρρυθμίσωμεν τὸ μέγα καὶ πολυδάπανον προσωπικόν τοῦ ναυτικοῦ διευθυντηρίου, ἀφ' οὗ μάλιστα, ὡς προαπεδείχθη, εἶναι περιττὸν καὶ ἐπιζήμιον. Καθ' ἡμᾶς δὲ ἰδοὺ τίνι τρόπῳ πρέπει νὰ διοργανισθῇ ἡ μετὰ τὴν Γραμματεῖαν ὑπερτάτη ναυτικὴ ἀρχή.

Ναυτικὸν Διευθυντήσιον.

Εἰς διευθυντής· εἰς ὑπασπιστής αὐτοῦ, ἐπιστολέως ἔργα ἐκπληρῶν· τέσσαρες ναυτικοὶ ἀξιωματικοὶ διὰ τὰς διαφόρους τοῦ ναυστάθμου ὑπηρεσίας· εἰς γραμματεὺς· εἰς ναυπηγός· εἰς ταμίας· δύο γραφεῖς· ὁ μὲν τοῦ ὑπασπιστοῦ, ὁ δὲ τοῦ γραμματέως· καὶ εἰς βοηθὸς τοῦ ναυπηγοῦ.

Λογιστήριον.

Εἰς διευθυντῆς τοῦ λογιστηρίου· ὁ ὑπάλληλος οὗτος δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾖναι ἀνώτερος ἐπιμελητής· δύο λογισταί· δύο βοηθοί· καὶ δύο γραφεῖς.

Ἀποθηκοφύλακες.

Εἰς ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἀποθηκοφύλαξ πάσης πολεμικῆς ὕλης· εἰς ἀποθηκοφύλαξ πάσης τῆς ναυπηγησίμου ὕλης· καὶ τέσσαρες βοηθοὶ τῶν ἀποθηκοφυλάκων.

Πλήρωμα.

Δέκα διάφοροι ναυτικοὶ ὑπαξιωματικοί, καὶ ἑκατὸν διαφόρων τάξεων ναῦται καὶ παῖδες (1).

Ἔννοεῖται δὲ ὅτι ἅπαντες οἱ εἰρημένοι ἀξιωματικοί, ὑπάλληλοι καὶ ναῦται ὑποτίθενται, λόγῳ καὶ ἔργῳ, περὶ τὰ ἴδια αὐτῶν ἔργα φρόνιμοι καὶ ἐπιστήμονες (2)· διότι ἂν τὸνναντίον τοιοῦτοι μὲν φαίνωνται, ἀληθῶς δ' ἀνεπιστήμονες ᾖναι, καὶ τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν ἀφεύκτως θέλουσιν ἀνά κράτος παραλύσει, καὶ αὐτοὶ

(1) Ἀπαρallάκτως σχεδὸν, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, διοργανίσθη, παρὰ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ, ἡ ἐν Καλυρία ἐδρεύουσα ναυτικὴ ἀρχή. Ἐπελούσης ὅμως τῆς μεταπολιτεύσεως, χάριν οἰκονομίας, ἀνεγεννήθη τὸ παλαιὸν ναυτικὸν διευθυντήριον, καὶ ἀντὶ ἐνός πολλοὶ πάλιν διορίσθησαν ἐν τῷ ναυστάθμῳ ἄρχοντες· ἦτοι· ἐκ νέου ἐπετέθη ἐπὶ τοῦ νηπιείου καὶ κατεσκευασμένου ναυτικοῦ σώματος πακμμεγέθης κυλοσσὸν κεφαλῆ.

(2) Ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαίαν τὴν παρατήρησιν ταύτην, διότι ἐνῶ ἐν γένει εἰς ὅλους τοὺς στρατοὺς ὁ μὲν ἵππαρχος ἐπίσταται τὸ ἵππαρχεῖν, ὁ δὲ λοχαγὸς τὸ περὶ μάχεσθαι, καὶ ὁ τῶν πυροβολῶν μηχανημάτων ἠγούμενος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ τέχνην διαγινώσκει, εἰς τὸ ἡμέτερον ναυτικὸν καὶ οἱ ναυμάχοι, καὶ οἱ ναυπηγοί, καὶ οἱ μηχανουργοί, καὶ οἱ ἰατροὶ εἰς τῶν ναυτικῶν τὰς τάξεις καταλέγονται. Διὰ τοῦτο παρ' ἡμῶν δὲν εἶναι πρὸς παράδειξιν νὰ ἴδῃ τις ναυτικῶν ἀξιωματικῶν τὰ ναυτικά καὶ τὰ ναύμαχα ἔργα ὀλοτελῶς ἀγνοοῦντα. Πολλὰκι μάλιστα καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀπλοῦ ναύτου τὸ ἔνδυμα, τοῦ γενναίου τούτου ναυτικοῦ μαχητοῦ τὴν πενιχρὰν μὲν, ἀλλ' ἐνδοξὴν στολήν, τὴν ἐνεδύθησαν καὶ οἱ περὶ τὸ γράφειν ἄπειροὶ γραφεῖς, καὶ οἱ κλητῆρες, καὶ οἱ ἀχθοφόροι καὶ ἄλλοι διάφοροι ἀχρεῖοὶ βανκασουργοί. Ὅθεν εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικὸν τὰ ἐξωτερικὰ σύμβολα δὲν εἰκονίζουσι πάντοτε τοῦ φέροντος αὐτὰ τὴν τάξιν, τὴν τέχνην καὶ τὴν μάθησιν.

αίσχρὰ καὶ κακὰ θέλουσι λάβει τέλη, ἀπατεῶνας ἑαυτοὺς ἀναδεικνύοντες (1).

●●●●●

'Ο στόλος.

Πολλὰ καὶ παράδοξα κατὰ καιροὺς ἡ φύσις ἐγέννησε τέρατα, παντοῖα δὲ ἡ τέχνη ἐκτρώματα ἀπεμιμήθη, καὶ πλείονα ἀπάντων τούτων ἡ ἀνθρώπινος φαντασία ἐν ἑαυτῇ συνέλαβε θαυμαμαλέα καὶ ἐξαισία· ἀλλ' οὔτε ἡ φύσις, οὔτε ἡ τέχνη, οὔτ' αὐτὴ ἡ παντουργὸς διάνοια, παρήγαγέ ποτε τέρας ἄσωμον μὲν, κεφαλήν δὲ καὶ κῶλα μόνον ἔχον· διότι οὐδ' ὑπάρχει, οὐδὲ νὰ φαντασθῆ τις δύναται, κύκλον ἄνευ κέντρου, σφαῖραν ἄμοιρον ἄζωνος καὶ νῆα τροπίδα μὴ ἔχουσαν. Πλὴν ὅ,τι φύσει καὶ τέχνη ἀδύνατον φαίνεται, ὅ,τι ἡ ζωηροτέρα φαντασία νὰ ἐπινοήσῃ ἀμυχανεῖ, ζῆ ἐν ἡμῖν καὶ ἀκμῖζει, κραταιοῦται δὲ καθ' ἐκάστην καὶ ἐπὶ τὰ πρόσω βήματι στεγρῶ προβαίνει. Τὸ φοβερόν τοῦτο καὶ ὀλέθριον τέρας δημοσίοις ἀναλώμασι παρ' ἡμῖν διατρέφεται ἀδρᾶ δαπάνῃ ἢ Ἑλλάς συντηρεῖ ναυτικὸν ἄνευ στόλου! Ὁ βουλιμώττων καὶ πικρῶς οὗτος θαλάσσιος δράκων, μέχρι τοῦδε, εἴκοσι κατέφαγεν ἑκατομμύρια καὶ δέκα ὀλοκλήρους κατέπιεν ἑνιαυτοὺς, εἰσέτι δὲ καταρροφᾷ τὰς ζωτικὰς τῆς πατρίδος ἰκμάδας, καὶ πάσας τὰς χρηστὰς τοῦ μέλλοντος αὐτῆς ἐλπίδας καταμασσᾷται καὶ καταφθεῖρει!!!

Παντοῦ ἄπαντες οἱ ναυτικοὶ διοργανισμοὶ κύριον ἔχουσιν ἀντικείμενον τὸν στόλον· εἰς ὅλα τῆς γῆς τὰ μέρη καὶ ἡ Γραμματεία, καὶ ὁ ναύσταθμος, καὶ τὸ προσωπικόν, καὶ ἡ βαθμολογία, καὶ οἱ κανονισμοὶ, καὶ οἱ νόμοι καὶ πάντα ὅσα τὸ ναυτικὸν ἀφορῶσιν ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ στόλου ῥυθμίζονται· ἐνὶ λόγῳ παντοῦ τὰ πάντα ἀπὸ τοῦ στόλου ἄρχονται, πρὸς τὸν στόλον ἀποβλέπουσι καὶ ἐπὶ τοῦ στόλου διασταυροῦνται. Ἐκ τοῦ γενικοῦ ὄμοιος

(1) «Ὡς αὐτὸς, εἰ τις βούλοιο στρατηγὸς ἀγαθὸς, μὴ ὦν, φαίνεσθαι, ἢ κυβερνήτης, ἐνωόμεν τί ἂν συμβαίνει . . . ὁ δὲ γὰρ, ὅτι κυβερνᾷν τε καταστῆθαι ὃ μὴ ἐπιστάμενος ἢ στρατηγεῖν, ἀπολείπει ἂν, οὓς ἤμισα βούλοιο, καὶ αὐτὸς αἰσχρῶς ἂν καὶ κακῶς ἀπαλλάξειεν . . . Ἀπατεῶνα δ' ἐκάλεο οὐ μικρὸν μὲν, εἰ τις ἀργύριον ἢ σκεῦος πρὸς τοῦ πειθοῖ λαθὼν ἀποστεροῖται, πολλὸ δὲ μίγιστον, ὅστις μηδενὸς ἄξιος ὦν ἐξηπατῆται, πείθων ὡς ἱκανὸς εἶη τῆς πόλεως ἡγεῖσθαι. Ξενοφ. ἀπομν. β. βλ. 1. κεφ. 7.

τούτου κινόνος ἡμεῖς ἐξαιρούμεθα· διότι καὶ Γραμματεῖαν καὶ ναύσταθμον, καὶ ἀξιωματικῶν τάξεις πολλὰς καὶ μεγάλας, καὶ πληρώματα καὶ πλοῖα συντηροῦμεν, καὶ κανονισμοὺς ἔχομεν, καὶ νόμον παρεδέχθημεν, πλὴν μὲν ὅλα ταῦτα οὔτε στόλον, οὔτε στολίσκον, οὔτε μοῖραν, οὔτε κἄν μικράν τινα πλοίων συμμαρῖαν τὸ Κράτος ἀπέκτησε, καὶ τοὶ τοσαῦτα καταδαπανῆσαν χρήματα, καὶ τοὶ καὶ σήμερον ἓν καὶ ἥμισυ κατεξοδεῦον ἐνιαυσίως ἑκατομμύριον. Τοῦ μεγάλου τούτου κακοῦ τὸ ἀρχικὸν αἴτιον ἐνυπάρχει εἰς τοὺς καταστατικὸς τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ διοργανισμοῦς· καθότι πᾶς φρόνιμος πολεμικοῦ ναυτικοῦ διοργανιστῆς κύριον λαμβάνει θέμα τὸν ἐξοπλισμὸν στόλου τινός, μικροῦ ἢ μεγάλου, καὶ περὶ τὸ θέμα τοῦτο, ὡς περὶ κέντρον ἢ πυρῆνα, διατάσσει πάσας τὰς περὶ ναυτικοῦ πράξεις του. Παρ' ἡμῖν ὁμοῦς δὲν ἐτέθη ἡ θεμελιώδης αὕτη βᾶσις, ἢ ἡ τρῶπις, οὕτως εἰπεῖν, ἐφ' ἧς ἔπρεπε νὰ ἐπικαθίσωσιν ὡς σταμῖνες ὅλοι οἱ λοιποὶ περὶ ναυτικοῦ θεσμοί· ἦτοι ὁ πρῶτος διοργανιστῆς δὲν ὤρισε τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν ἄπασαι αἱ ἐνέργειαι ὤφειλον νὰ κατευθυνθῶσι, διὰ νὰ συντελεσθῇ ὠφέλιμόν τι καὶ χρήσιμον· ἐν ἄλλοις λόγοις ὠκοδομήσαμεν ἐπὶ τῆς ἄμμου, διότι οὐδεὶς ἔβλεπε τὸ ἐξῆς ζήτημα. » Ποῖον ἢ Ἑλλάς συμφέρει καὶ δύναται νὰ ἐξοπλίσῃ στόλον» (1); » Γνωρίζουσι δὲ ἅπαντες, οἱ ἔργω ναυτικοί, ὅτι ἂν ὀρθῶς δὲν προορισθῇ ὁ ἄφε τίριος τόπος, τὸ ἀπὸ αὐτοῦ ἐκπορευόμενον πλοῖον, ὅποιανδήποτε ἀκολοθήσῃ πορείαν, ἀφεύκτως εἰς ἄβυσσα ἀποπλανηθὲν ναυαγεῖ. Τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ εἰς ἡμᾶς συνέβη· τοῦ ἀπόπλου ἡμῶν ἡ σιγμῆ, ἦτοι ἡ ἀρχὴ τοῦ ναυτικοῦ διοργανισμοῦ, ἦτον ἄτοπος καὶ ἐσφαλμένη· διὰ τοῦτο πλανῶντες καὶ πλανώμενοι, μετέωρον ἔτι πλανώμεθα πλάνην, παντοῦ δὲ πέριξ ἡμῶν βράχη καὶ σκόπελοι ἐπιφαίνονται.

Ὁ πολὺς ὅμιλος οὐδεμίαν σαφῆ καὶ καθαρὰν ἐσχημάτισεν ἔτι περὶ πολεμικοῦ στόλου ἰδέαν· κατ' ἀρχὰς μάλιστα οἱ ἡγούμε-

(1) Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπροβλήθη διὰ τοῦ πολιτικοῦ Ἀστέρος (ἴδε φυλλά. ἔσδομον, σελίδα 213), ἀλλ' εἰς ἀπάντησιν οἱ ἐν ἑαυτοῖς σοφοὶ καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἐπιστήμονες συνήργησαν εἰς τὴν διεκπεραίωσιν τῆς καθ' ἡμῶν ἀνκυρῆς.

νοι τοῦ ναυτικοῦ ἐνόμιζον, ὅτι οἱ ληνοὶ τῶν ἰστών, ὁ περιβάλλων τὸ σκάφος χαλκός, τὰ λινεργῆ ἰστία, τὰ μετάλλινά κρεμαστά σκεύη, ἢ περίχρυσος τῶν ἀξιοματικῶν στολὴ καὶ αἱ εὐρωπαϊκαὶ τῶν πληρωμάτων περισκελίδες συνιστῶσι τὸ πολεμικὸν παντὸς πλοίου σκεύασμα. Ἰδοὺ δὲ ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἀκρίτως ἐναυπηγήθησαν αἱ καυνοφόροι, τὰ κότερα, καὶ αἱ γολέται, ἀνεσκευάσθησαν δὲ ὅλα τὰ ἀδόκιμα ἐμπορικὰ σκάφη καὶ τρία πρὸς τούτοις ἠγοράσθησαν. Κατὰ τῆς ἀνοήτου ταύτης τῶν πραγμάτων διευθύνσεως διεμαρτυρήθη ἐγκαίρως ὁ αἰδίδιμος ναύαρχος Μιαούλης· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι οὐδὲν ὠρελεῖ, παραίτησε τὸν ναύσταθμον καὶ εἰς τὰ ἴδια ἀπεσύρθη. Ἰπουργοῦντος δὲ τοῦ ναυάρχου Κριεζῆ, ἐνοήθησαν κάλλιον αἱ ἀληθεῖς τῆς Ἑλλάδος ἀνάγκαι, καὶ τὸ περὶ ἐξοπλισμοῦ στόλου ζήτημα προσήγγισεν ὀπωσοῦν τὴν ἀληθῆ λύσιν του. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐναυπηγήθησαν δύο κορβέται καὶ δύο ἀτμοκίνητα· ἀλλ' ἐπειδὴ, κατὰ δυσυχίαν, τῆς ναυπηγίας τὰ σχέδια ἀπέτυχον, καὶ τὰ πλοία ταῦτα πολλῶν πολεμικῶν πλεονεκτημάτων ἀμοιροῦσιν. Ὅθεν δὲν σφάλλομεν ἂν δι´χυρισθῶμεν ὅτι οὐδὲ ἐν πρὸς πόλεμον δόκιμον πλοῖον ἔχομεν.

Δύο διάφορα στοιχεῖα ἐξαρτίζουσι πάντα στόλον· ἐκ τούτων τὸ μὲν εἶναι φύσει ἀδρανὲς καὶ ἄψυχον, τὸ δὲ ἕτερον ἐμψυχον καὶ ἐνεργόν· ἦτοι ἐκ πλοίων καὶ πληρωμάτων πᾶσα ναυτικὴ συνίσταται δύναμις. Ἄλλ' ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν πλοίων πολεμικῶν ὀλοτελῶς στεροῦμεθα· ἃς ἐξετάσωμεν λοιπὸν ἐὰν τοῦλάχιστον πληρωμάτων ἀξιομάχων εὐμοιροῦμεν· τοῦτο δὲ ἐκ τῶν ἐξῆς φανερόν γίνεται.

Κατὰ τὰ σφῶα τῶν προγόνων ἡμῶν παραγγέλματα, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀψευδῆ καὶ ἀλάνθιστον τῆς ἱστορίας παράδοσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οὔτε τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος (1), οὔτε τῶν ὄπλων ἢ ἰσχύς, οὔτε τῶν σωμάτων ἢ βῶμη (2) κατακρατεῖ ἐν πολέμῳ, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ θάρσος καὶ τὸ θούριον τῶν μαχομένων φρο-

(1) « Ἐπίστασθε γὰρ δῆπου, ὅτι οὔτε πλῆθος ἐστὶν οὔτε ἰσχύς ἢ ἐν πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα· ἀλλ' ὁπότεροι ἂν ταῖς ψυχαῖς ἑβρωμένεστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπιτοπολὺ οἱ ἐναντίοι οὐ δέχονται. » Ξενοφ. Κύρ. ἀνάθ. βιβλ. 3. κεφ. 1.

(2) « Καὶ ὁ πατὴρ αἰεὶ λέγει, καὶ σὺ φησὶ, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ πάντες ὁμολογοῦσιν, ὅς αἱ μάχαι κρινόνται μᾶλλον ταῖς ψυχαῖς, ἢ ταῖς τῶν σωμάτων βῶμεις. » Ξεν. Κύρ. παιδ. βιβλ. 3. κεφ. 3.

νημα τῆς νίκης πρόξενα γίνονται. Διὰ τοῦτο παντοῦ οἱ καλῶς διωργανισμένοι στρατοὶ διηνεκῶς τὰ τακτικά ἐκπαιδεύονται, καὶ ἀκαταπαύτως τὰς πολεμικὰς διδάσκονται τέχνας (1), συγχρόνως δὲ τὴν πειθαρχίαν ἐξασκοῦσι καὶ μελετῶσι (2) καὶ τῇ τάξει προσοικειοῦνται (3). Πρὸς τούτοις μάλιστα ἐπὶ τὴν προθυμίαν (4) καὶ τὴν περὶ τὰ καλὰ καὶ κατὰ ἔργα φιλοτιμίαν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων παρορμῶνται, καὶ εἰς πάντα κόπον καὶ κίνδυνον συνεθίζουσιν ἐν ὀλίγοις, οἱ τακτικοὶ στρατοὶ ἀνατρέφονται οὕτως, ὥστε πρὸς πάντα μὲν πολέμιον ἀσμένως ἀντιπαράτασσονται (5), τοὺς ἀρχοντας δὲ μᾶλλον ἢ τοὺς ἐχθροὺς φοβοῦνται (6), καὶ διὰ τοῦτο προτιμῶσι κάλλιον νὰ πέσωσι μαχομέ-

(1) « Τέλος δὴ με ἐπήρου, ὅ,τι ποτὲ διδάσκων στρατηγίαν φαίη με διδάσκειν. Καὶ γὰρ δὴ ἐνταῦθα ἀπεκρινάμην, ὅτι τὰ τακτικά. Καὶ σὺ γελάσας διτλήθεις μοι, παρατιθεὶς ἕκαστον, ὅτι οὐδὲν ὄφελος εἴη στρατιᾷ τακτικῶν ἄνευ τῶν ἐπιτηδείων. Τί δ' ἄνευ τοῦ ἐπίστασθαι τὰς εὐρημένας εἰς πόλεμον τέχνας; Τί δ' ἄνευ τοῦ πειθεσθαι; » Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 1. κεφ. 6.

(2) « Ὅπως δέ σοι πειθῶνται οἱ ἱππεῖς, πεφροντικὰς τι; ἄνευ γὰρ δὴ τοῦ οὔτε ἰππων οὔτε ἰππέων ἀγαθῶν καὶ ἀκρίμων οὐδ' ἐν ὄφελος. » Ξενοφ. ἀπομν. βιβλ. 3. κεφ. 3.

(3) « Ἐστὶ δ' οὐδὲν οὔτως, ὡ γύναι, οὔτ' εὐρησον οὔτα καλὸν ἀνθρώποις, ὡς ἡ τάξις... Καὶ στρατιὰ γέ, ἔφην ἐγὼ, ὡ γύναι, ἀτακτος μὲν οὔσα, ταρχαυδέστατον, καὶ τοῖς μὲν πολεμίοις εὐχειρωτότατον, τοῖς δὲ φίλοις ἀηδέστατον ὄρν, καὶ ἀχρηστότατον... Τεταγμένη δὲ στρατιὰ κάλλιστον μὲν ἰδεῖν τοῖς φίλοις, δυσχερέστατον δὲ τοῖς πολεμίοις... Καὶ τριήρης δὲ τοι ἡ σεσαγμένη ἀνθρώπων διὰ τί ἄλλο φοβερόν ἐστι πολεμίοις, ἢ φίλοις ἀξιοθέατον, ἢ ὅτι ταχὺ πλεῖ; Διὰ τί δὲ ἄλλο ἄλυποι ἀλλήλοισ ἐστὶν οἱ ἐμπλήοντες, ἢ διότι ἐν τάξει μὲν κἄθηνται, ἐν τάξει δὲ προνεύουσιν, ἐν τάξει δ' ἀναπίπτουσιν, ἐν τάξει δ' ἐμβαίνουσι καὶ ἐκβαίνουσι; » Ξενοφ. οἶκον. κεφ. 8. Εἶθε ἡ σοφὴ αὐτῆ τῶν προγόνων ἡμῶν διδασκαλία ν' ἀντηχήσῃ καὶ εἰς τῶν ἀπογόνων τὰ ὦτα. Οἱ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι καὶ τοῦ νέου κόσμου οἱ εὐδαίμονες κάτοικοι πρὸ πολλοῦ ἤδη κατενόησαν τὰ σωτήρια ταῦτα παραγγέλματα. Ἡμεῖς ὅμως τί ἐστὶ νευτικὴ τακτικὴ πλῆτη ἀγνωσοῦμεν!

(4) « Τὸ πᾶν διαφέρει ἐν πατὶ ἔργῳ προθυμία ἀθυμίας. » Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 1. κεφ. 6.

(5) « Ἐνέπλησε δὲ (ὁ Ἀγησίλαος) καὶ φρονήματος τὰς ψυχὰς αὐτῶν (τῶν στρατιωτῶν), ὡς ἰκανοὶ εἶεν, πρὸς οὓς τινὰς δέοι, μάχεσθαι. » Ξενοφ. Ἀγησίλ. κεφ. 2.

(6) « Καὶ γνώμη δὲ ἐκόλαζεν (ὁ Κλέαρχος) ἀκολάστου γὰρ στρατεύματος οὐδὲν ἡγήετο ὄφελος εἶναι. Ἀλλὰ καὶ λέγειν αὐτὸν ἔφασαν, ὡς δέοι τὸν στρατιωτὴν φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα, ἢ τοὺς πολεμίους, εἰ μέλλῃ ἢ φυλακὰς φυλάξεν, ἢ φίλων ἀφείσθαι, ἢ ἀπροφασίτως εἶναι πρὸς τοὺς πολεμίους. » Ξενοφ. Κύρ. ἀνάθ. βιβλ. 2. κεφ. 6. Κατετάξαμεν ἐνταῦθα τὰς διαφόρους ταύτας τοῦ Ξενοφῶντος περιουσίας, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ἅπαντες οἱ περὶ τακτικῆς καὶ πειθαρχίας θεηροῦ τῶν νεωτέρων εἶναι ἀπλῆ τῶν ἀρχαίων ἀντιγραφή. Ἡμεῖς ὅμως καὶ αὐτὰ τὰ πάτρια δόγματα ἀγνωσοῦμεν.

νοι, ἢ νὰ διαιωθῶσι φεύγοντες. Ἄλλ' ἐξεπαιδεύθησαν ἄρα γε οὕτω καὶ τὰ βασιλικὰ πληρώματα; Ἀπῆντησέ τίς που παρ' ἡμῖν ναυμάχους προγομναζομένους; Εἶδε ποτέ τις τὸν βασιλικὸν στόλον κατὰ φάλαγγα πλέοντα, ἢ ἐπὶ κέρως τεταγμένον; Δύναται ν' ἀντιπαραταχθῆ βασιλικὸν τι πλοῖον πρὸς πλοῖον ἄλλο ὁμοιον ξένον, ἥτοι Ἀγγλικόν, ἢ Γαλλικόν, ἢ Ἀμερικανικόν, ἢ Ῥωσσικόν; Ἠγρύπνησεν ἄραγε ποτέ τις τῶν ναυτικῶν συλλογιζόμενος πῶς ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν παρατάσσεται στόλος, ἢ πῶς ἐν καιρῷ ἡμέρας ἢ νυκτὸς διαπλέει, ἢ πῶς ἀνάγεται ἢ κατάγεται, ἢ πῶς ἐν λιμένι κλειστῷ ἢ ἐν ὄρμῳ ἀναπεπταμένῳ διασταυροῦται, ἢ πῶς πρὸς τοὺς πολεμίους ἄγεται ἢ ἀπάγεται ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἢ πῶς παρὰ πολεμίαν πόλιν παράγει, ἢ πῶς πρὸς τείχος προσπλέει ἢ ἀπ' αὐτοῦ ἀποχωρεῖ, ἢ πῶς διεκπλέει πελάγη μετέωρα, ἢ θαλάσσης στενοπόρους; ἢ πῶς .. ἀλλὰ » Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὑράτιον καταλέξω (1);» Ἐν συνόψει ἀνεμέτρησέ τις τὰ πολλὰ καὶ δυσχερῆ ἔργα του, συνέλαβε δ' ἅπαν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ τὸ ἄπειρον πλῆθος; Ἡ μήπως καὶ τὰ βασιλικὰ πλοῖα, ὡς αἱ παράδοξοι τῶν Φαιάκων νῆες (2), οὔτε κυβερνητῶν, οὔτε πηδαλίων χρεῖαν ἔχουσιν, ἀλλ' αὐτὰ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ διευθύνονται, καὶ κυβερνῶνται καὶ αὐτόματα διασώζονται; Τὰ ζητήματα ταῦτα κρίνομεν περιττὸν νὰ τὰ λύσωμεν διότι,

Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη(3).

Δὲν διστάζομεν ὅμως νὰ εἴπωμεν παρρησίᾳ ὅτι εἶναι ἀξιοκράκριτος ὁ περὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ ἔργα ἀμαθῆς καὶ ἀνεπιστήμων βλασφημεῖ δ' οὗτος ἂν, ἀθέμιτα εὐχόμενος, ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν θαυματουργὸν τῆς θείας προνοίας ἀντίληψιν ἐπικαλῆται διότι

(1) Ὀδυσ. I. 14.

(2) » Οὐ γὰρ Φαιήκεσσι κυβερνητῆρες ἔασιν,
 » Οὐδέ τι πηδάλι' ἐστί, τὰτ' ἄλλαι νῆες ἔχουσιν·
 » Ἄλλ' αὐταὶ ἴσασι νηῆματα καὶ φρένας ἀνδρῶν,
 » Καὶ πάντων ἴσασι πόλιας καὶ πίονας ἀγρούς
 » Ἀνθρώπων καὶ λαίτμα τάχισθ' ἄλδς ἐκπερώσιν,
 » Ἡέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένα· οὐδέ ποτέ σφιν
 » Οὔτε τι πημανθῆναι ἐπιθέας, οὐδ' ἀπολέσθαι. » Ὀδυσ. Θ. 557.

(3) Ματθ. κεφ. 5.

ο οὐδὲ θέμις ἐστὶν αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν θεῶν οὔτε ἰππεύειν μὴ μαθόντας, ἰππομαχοῦντας νικᾶν οὔτε μὴ ἐπισταμένους τοξεύειν, τοξεύοντας κρατεῖν τῶν ἐπισταμένων· οὔτε μὴ ἐπισταμένους κυβερνᾶν, σώζειν εὐχεσθαι ναῦς κυβερνῶντας (1).»

Δύο εἶναι τὰ δεδομένα ἐρ' ὧν στηρίζεται ἡ ὀρθὴ λύσις τοῦ περὶ ἐξοπλισμοῦ στόλου ζητήματος.

1. Οἱ πόροι καὶ τὰ μέσα τοῦ Κράτους.

2. Οἱ φυσικοὶ αὐτοῦ πολέμιοι.

Ἄς ἐξετάσωμεν λοιπὸν ἐν ἑκάστον τῶν δύο τούτων δεδομένων, καὶ ὀρθῶς συλλογιζόμενοι, ἄς προβῶμεν εἰς τοῦ σπουδαιότερου ναυτικοῦ ζητήματος τὴν ἀκριβεστέραν λύσιν.

(1) Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 1. κεφ. 6.

Κατατάσσομαι ἐνταῦθα, ὡς ἐν οἰκίῳ τόπῳ, τὰ ἀκόλουθα δύο ναυτικὰ ἀνεκδότα, ἐξ ὧν καταφαίνεται τοῦ ἀλιγενοῦς ναυτοῦ ὁ ἀγέρωχος χαρακτήρ.

Μισοῦλης ὁ ναύαρχος πλέων ποτὲ, ἐν καιρῷ δεινοῦ χειμῶνος καὶ τρικυμίας φοβερᾶς, παρεκόθητο πρὸς τὰ προσηνέμια τοῦ πλοίου τοῦ ἀκροστόλια καὶ ἀτάραχος ἐκεῖθεν ἐπισκόπει τὴν κλυδωνιζομένην θάλασσαν. Καὶ αὐτοῦ μὲν πλυσίον παρίστατο ὁ ὑποπλοίαρχος, τὸ πρόσταγμα ἀναμείνων, ὑπνήμενος δὲ ἄπαν τὸ πλήρωμα ἐντρομον καὶ κατεπτοκείμενον προσόυχετο, θυβίζον εἰς τὴν κατακλύζουσαν τὸ σάφος θάλασσαν τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, καὶ μετὰ θερμῶν θαυρῶν τὴν θείαν ἐπικαλούμενον ἀντίληψιν. Ἐν τούτοις σραφεῖς ὁ Γέρον καὶ τὴν δεισιδαίμονα τῶν ναυτῶν αὐτοῦ παρατηρήσας τελετήν, εἶπε πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον· ἂν ἤμην ἐγὼ Παναγία κατεπόντιζον ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἀθλοῦς, οἵτινες καὶ τοι ἔχοντες καὶ βραχίονας, καὶ ἄρμενα καὶ πηδάλιον, ἅμ' ἑαυτῶν μὲν δὲν δύνανται νὰ σωθῶσιν, ἀλλὰ περὶ τὰ θεῖα ἀσεβοῦντες καὶ τῆς Θεοτόκου τὴν εἰκόνα ἀτιμᾶζοντες, ἐπὶ ματαίῳ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τῶν ἐπικαλοῦνται. Διάταξον τοὺς μογηροὺς αὐτοὺς ν' ἀναρτήσῃσι παράυτα τὴν θείαν εἰκόνα εἰς τὴν θέσιν τῆς, καὶ ἄς ἐτοιμασθῶσι νὰ ἐκτελέσωσι τὰ προστάγματά μου· ἐγὼ δὲ φροντίζω περὶ τῆς σωτηρίας τῶν.

Ἄλλος δὲ τις ἐπίσημος ναύαρχος, ὁ Γάλλος Forbin, ἐξοκέλας ποτὲ καὶ κινδυνεύων ἐρώναζε πρὸς τοὺς ἀποδειλιάσαντας ἐταίρους αὐτοῦ, οἵτινες γονυπετεῖς ἄλλος ἄλλον ἐπικαλεῖτο ἅγιον, ἐνθυμήθητε ἀγαπητοὶ καὶ τὴν ἁγίαν Ἄντλίαν. Ὅλοι οἱ ἅγιοι εἶναι μεγάλοι καὶ θαυματουργοί, ἀλλ' εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν μόνῃ ἡ ἁγία Ἄντλία νὰ σᾶς σώσῃ δύναται. Πρὸς αὐτὴν λοιπὸν φίλοι προσδράμετε. Ἐπὶ τὴν ἁγίαν Ἄντλίαν! ἐπὶ τὴν ἁγίαν Ἄντλίαν!

Εἶναι δὲ περιέργον ὅτι οὐδεὶς τῶν εἰρημένων ἐπισήμων ναυάρχων οὔτε ἐφαντάσθη, οὔτε ἀπαίτησέ ποτε νὰ συντάξῃ ναυτικούς διοργανισμούς.

1. Ὁ ἐξοπλισμὸς καὶ ἡ συντήρησις πλοίων μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν, ἤτοι τρικρότων, δικρότων καὶ φρεγατῶν, ἀπαιτεῖ καὶ δαπάνας ὑπερόγκους καὶ πλῆθη ναυμάχων ἀναριθμητα. Ἐπειδὴ ὁμως ἡ Ἑλλάς οὔτε πλουσία, οὔτε πολυάνθρωπος εἶναι, βιαζόμεθα ἐξ ἀνάγκης νὰ ναυπηγήσωμεν σκάφη τούτων μικρότερα, ὅποια εἶναι αἱ κορβέται καὶ τὰ βράικια. Τὰς γολέτας, τὰ κόττερα καὶ τὰς κωνοφόρους τὰς παρατρέχομεν, διότι παντοῦ τὰ μικρὰ ταῦτα πλοῖα τὰ θεωροῦσιν ὡς ὑπηρετικούς ἐλλιμενίους κέλητας.

2. Φυσικοὶ ἡμῶν ἐχθροὶ λογιζόνται ἅπαντες οἱ τὴν θείαν τοῦ Μωάμεθ ἀποστολὴν ἀποδεχόμενοι. Οἱ πολέμιοι οὔτοι καὶ κραταιοὶ ἀπὸ φύσεως καὶ πλούσιοι εἶναι, ὁ δὲ στόλος αὐτῶν ἐκ πολλῶν μὲν τρικρότων καὶ φρεγατῶν συνίσταται, ἐξ ἀπείρων δὲ πλοίων μικροτέρων παρακολουθεῖται. Ὅθεν ἡ πολεμία δύναμις πλεονεκτεῖ κατὰ τὸ ἀπόλυτον κράτος καὶ τὴν ἰσχύν. Κατ' αὐτῶν ὁμως ἡμεῖς δυνάμεθα ν' ἀντιτάξωμεν τὴν τέχνην καὶ τὴν ταχύτητα, τὰ δύο ταῦτα μεγάλα ἀξιόλογα καὶ δυσκαταμάχητα πλεονεκτήματα. Ἐὰν ὁ Ἑλληνικὸς στόλος συγκροτηθῇ ἐκ πλοίων ταχυναυτούντων· ἐὰν ναυπηγηθῇ, οὕτως εἰπεῖν, πτερωτῶς, ὡς ἤσάν ποτε αἱ θρυλλοῦμεναι τῶν Φαιάκων νῆες,

Τῶν νέες ὠκειαὶ ὡσεὶ πτερόν ἢ ἐ νόημα (1)·
ἐὰν καταρτισθῇ ὅσον ἔνεστι ἄλκιμος· ἐὰν πρὸ πάντων ἐπιβῆ
αὐτοῦ πλήρωμα μεστὸν προθυμίας, φιλοτιμίας, ῥώμης, θάρρους,
παρακλεισμοῦ, σωφροσύνης, πειθοῦς (2)· πλήρωμα τακτικὸν
καὶ συνετόν· πλήρωμα περὶ τὰ ναυτικὰ καὶ τὰ πολεμικὰ πε-
παιδευμένον, τίς ἀμφιβάλλει ὅτι θέλομεν κατισχύσει τῶν πο-
λεμίων, ὅσοιδήποτ' ἂν ᾖναι (3);

(1) Ὀδυσ. Η. 36. (2) « Ἦν δὲ μεστὸν τὸ στράτευμα τῷ Κύρῳ προθυμίας, φιλοτιμίας, ῥώμης, θάρρους, παρακλεισμοῦ, σωφροσύνης, πειθοῦς ὅπερ οἱ Ἕλλημαὶ δεινότατον τοῖς ὑπεναγίοις. » Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 3. κεφ. 3. (3) « Ὅπῃ γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοιεν, πολεμικὰ δὲ ἀσκοῖεν, πειθαρχίαν δὲ μελετῶεν, πῶς οὐκ εὐκὸς ἐνταῦθα πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι; » Ξενοφ. Ἀγηστ. κεφ. 1.

Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπὸν ἔπεται ὅτι τὰ μὲν πλοῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου πρέπει νὰ ἦναι ταχέα, εὐπαγῆ καὶ ἄλκιμα, τὰ δὲ πληρώματα εὐπειθῆ καὶ περὶ τὰ ἴδια αὐτῶν ἔργα ἐπιστήμονα.

Διὰ νὰ πραγματοποιηθῆ τὸ πρῶτον, προτείνομεν τὰ ἑξῆς·

1. Νὰ ναυπηγηθῶσιν ἐντὸς εἰκοσιδύο ἐτῶν·

Ἐξ βρίκια δέκα πυροβόλων·

Ἐξ ὁμοια δεκαἕξ πυροβόλων·

Τέσσαρες κορβέται δεκαοκτὼ πυροβόλων·

Δύο κορβέται κατάφρακτοι εἰκοσιἕξ πυροβόλων·

Δύο ἀτμοκίνητα διακοσίων ἵππων δυνάμεως καὶ ὀκτὼ ἕκαστον φέρον μέγιστα πυροβόλα.

2. Ὅλα τὰ ἰστιοφόρα ταῦτα πλοῖα πρέπει νὰ φέρωσι πυροβόλα μακρὰ, ἥτοι τηλεβόλα τῶν τριακονταδύο λιτρῶν.

3. Τὰ πάντα πρέπει νὰ ναυπηγηθῶσι καὶ νὰ ἐξαρτισθῶσι εἰς τοὺς ναυστάθμους τῆς Ἀγγλίας· διότι ἡμεῖς καὶ τεχνιτῶν ἐπιτηδείων καὶ τῆς ἀναγκαίας ὕλης στερούμεθα.

4. Πρὸς τούτοις κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ ναυπηγηθῶσιν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἕξ μικρὰ ὑπηρετικὰ σκάφη, ἥτοι ἕξ μετρίου μεγέθους γολέται.

Ἡ ναυπηγία καὶ ἡ συντήρησις τῶν προειρημένων εἴκοσι πολεμικῶν πλοίων, καὶ τῶν ἕξ ὑπηρετικῶν, ἀπαιτεῖ ἐτήσιαν δαπάνην ἐνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν. Τοῦ στολίσκου δὲ τούτου θέλουσιν ἐπιβαίνειν, ἐνκαίρῳ μὲν πολέμου, τρισχίλιοι ναυμάχοι, ἐν εἰρήνῃ δὲ ἀρκεῖ τὸ τρίτον τούτων νὰ ὑπάρχη ἐν ἐνεργείᾳ. Διὰ τὴν συντήρησιν χιλίων ναυμάχων ἀπαιτοῦνται περίπου ἑπτακόσιοι τριάκοντα χιλιάδες δραχμῶν κατ' ἔτος. Τοῦ στόλου λοιπὸν ἡ συντήρησις ἐν εἰρήνῃ ἐπιφέρει ἐνιαυσίαν δαπάνην ἐνὸς ἑκατομμυρίου καὶ ἑπτακοσίων τριάκοντα χιλιάδων δραχμῶν.

Ἄλλ' ἔχομεν ἡμεῖς τοσαῦτα χρήματα; ἐρωτῶσι πολλοὶ ἐκ τῶν χερσαίων καὶ ναυτικοί τινες. Πρὸς τούτους ἀπαντῶντες, τοὺς μὲν χερσαίους πληροφοροῦμεν ὅτι κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἀπαιτεῖται τὸ προμνησθὲν ἐτήσιον ἔξοδον, διότι, ὡς ἀνωτέρω εἴρη-

ται, ὁ στόλος πρόκειται νὰ συμπληρωθῆ μετὰ παρέλευσιν εικοσιθῦο ἐτῶν. Πρὸς δὲ τοὺς ὀλίγους πολυπράγμονας ναυτικούς ἀποκρινόμενοι λέγομεν ὅτι, ἂν αὐτοὶ θεωρῶσιν ὡς ἀκατόρθωτον καὶ ὄλως χιμαιρικὸν τὸ σχεδιὸν μας, ἡμεῖς ἀπ' ἐναντίας φρονοῦμεν ὅτι εἶναι πάντῃ ἄτοπον καὶ γελοῖον συνάμα νὰ ὀνομάζηται τις ἀξίωματικός στόλου μηδὲ ὅλως ὑπάρχοντος, νὰ λογιζέται δηλαδὴ συμπλήρωμα μιᾶς δυνάμεως ἰδανικῆς καὶ ἀφρημένης· ἐν ἄλλοις λόγοις νὰ μισθοδοτῆται ἐπὶ ματαίῳ. Ἀλλ' ἄρα γε δὲν αἰσχύνονται καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς, δὲν αἰδοῦνται τὸν κόσμον, ὅταν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ναυτικοῦ παρακύπτοντες βλέπωσιν ἅπαντα αὐτοῦ τὰ κεφάλαια ἐκ μισθῶν καὶ ἐπιμισθίων συναποτελούμενα; Ἢ μήπως ἀγνοοῦσιν ὅτι μόνον τῶν ἀπομάχων οἱ προϋπολογισμοὶ συντάσσονται οὕτω; Τὸ ναυτικὸν ὅμως εἰς ὅλα τοῦ κόσμου τὰ μέρη δὲν εἶναι ἀπομάχων σύνταγμα, οὔτε ἀργούντων ἀνθρώπων σύλλογος, ἀλλ' εἶναι φάλαγγ' κραταιά, ἐργάτις καὶ πολυμήχανος, ἐξ ἀνδρῶν ναυμάχων συνισταμένη. Διὰ τοῦτο, ἂν ἦναι ἀδύνατον νὰ ναυπηγηθῆ ἤδη στόλος Ἑλληνικὸς, πρέπει πάραυτα νὰ διαλυθῆ τὸ καταχρηστικῶς παρ' ἡμῖν λεγόμενον ναυτικὸν σῶμα, πρέπει παραχρῆμα νὰ παύσῃ πᾶσα διαυτό προσηγορευομένη δαπάνη· διότι οὔτε στρατιὰ πεζὴ ἄνευ ὅπλου καὶ λόγχης, ἄνευ μαχαίρας καὶ ξίφους συνετάχθη ποτὲ, οὔτε τάξις ναυμάχων ποτὲ συνέστη ἄνευ κωπῶν καὶ ἀρμένων, ἄνευ νηῶν καὶ πυροβόλων. Καθ' ἡμᾶς μάλιστα στρατὸς πεζὸς ἄοπλος καὶ ναυτικὸς ἄναυς, χωλὸς δὲ ποδώκης καὶ κωφὸς τηλεβόας, εἶναι τέσσαρες μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐκφράσεις διάφοροι· ἦτοι, ἐν συντόμῳ, οὔτε ἡμέρα ἄνευ ἡλίου, οὔτε ναυτικὸν ἄνευ στόλου νὰ ὑπάρξῃ ποσὼς δύναται. Μετὰ θάρρους λοιπὸν ἐπαναλέγομεν ὅτι πρέπει νὰ καταλυθῶσι τὰ πάντα, ἂν περὶ στόλου ἀμεριμνήσωμεν. Τοὺς παλαιούς δὲ μόνον ναυμάχους, καθ' ὃ τῆς πατρίδος σωτῆρας, τὸ ἔθνος ὀφείλει καὶ ἀργούντας νὰ τοὺς συντηρήσῃ καὶ νὰ τοὺς διαθρέψῃ· ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ δὲν ἀπαιτεῖται ἐνός καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου ἐνιαυσία δαπάνη. Πᾶς τις δ' ἐννοεῖ ὅτι εἶναι περιττὸν καὶ ἐπιζήμιον ἐν ταύτῳ νὰ κατεξοδεύωνται ἀνωφελῶς καὶ ἀσώτως χρήματα πρὸς χάριν τούτου ἢ

ἐκείνου, ὅστις ἐξέλαβε τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν ὡς μέσον πορισμοῦ ἀνετον καὶ ἀκίνδυνον, ὡς πανηγυρισμὸν ἐπικερδῆ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν πλοίων καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ πληρώματα, ἐπεὶδὴ ἡ ἐκπαίδευσις αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἀξιωματικῶν, θέλομεν ἐνοικεῖω τόπῳ κατωτέρω διαλάβει. Ἦδη δὲ, ἀποπερατοῦντες τὸ προκείμενον κεφάλαιον, κρῖνομεν ἀναγκαῖον νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις μας.

1. Ἐπειδὴ οἱ μὲν ἐχθροὶ, ὡς προεῖρηται, εἶναι πολλοὶ, ἡμεῖς δ' ὀλίγοι, διὰ νὰ κατισχύσωμεν αὐτῶν, ἐν πολέμῳ πρέπει νὰ ναυμαχήσωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς· διότι εἰς μὲν τοὺς ἀκροβολισμοὺς καὶ τὰς ἀψιμαχίας οἱ πλείονες πάντοτε κατακρατοῦσιν (1), εἰς δὲ τὰς ἐκ τοῦ συστάδην μάχας νικῶσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οἱ ταῖς ψυχαῖς ἐρρώμενέστεροι. Κατὰ τῶν Τούρκων μάλιστα, ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐκτὸς τῶν πυρπόλων, τοὺς Γάλλους ἀπομιμούμενοι (2), δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐπιτυχῶς τὸ τῆς ἐμβολῆς πολεμικὸν σύστημα. Διὰ τοῦτο τὰ πληρώματα τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου πρέπει νὰ ἦναι ἰσχυρὰ, ἤτοι πολυάνθρωπα, προσέτι δὲ περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἀγχεμάχων ὀπλων καλῶς ἐξησκημένα.

2. Ἀνωτέρω εἶπομεν ὅτι ὅλα τὰ πολεμικὰ πλοῖα πρέπει νὰ ναυπηγηθῶσι καὶ νὰ ἐξαρτισθῶσιν εἰς τοὺς ναυστάθμους τῆς Ἀγγλίας. Ἐπεὶδὴ δὲ ἐνδέχεται νὰ κατακριθῇ ἡ πρότασίς μας αὕτη ὑπὸ τινος πονηροῦ, τὴν ἐκ τοῦ κράτους ἐξαγωγὴν τῶν χρημάτων ἐν μέσῳ δῆθεν παρενεύροντος, προαπαντῶμεν ἀπὸ τοῦδε λέγοντες ὅτι ἡ Ἑλλάς οὔτε χαλκὸν, οὔτε σίδηρον, οὔτε ξυλείαν, οὔτε σχοινία, οὔτε ἰστία, οὔτε ἄλλο τι πρὸς ναυπηγίαν χρήσιμον περιέχει. Διὰ τοῦτο ἐκόντες ἄκοντες ἀναγκαζόμεθα ν' ἀγοράσωμεν τὰ πάντα ἐξωθεν. Ὄθεν ἢ οὕτως ἢ ἄλλως ξένοι θέ-

---

(1) » Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀκροβόλιζεσθαι ἀνάγκη ἐςί, τοιούτων γε τῶν ὀπλων ὄντων. Ἀνάγκη γάρ οὖν, ἔφη ὁ Κναξάρης. Οὐκοῦν ἐν τούτῳ μὲν, ἔφη ὁ Κῦρος, τῶν πλειόνων ἢ νίκη πολὺ γὰρ ἀνθᾶτον οἱ ὀλίγοι ὑπὸ τῶν πολλῶν τιτρωσκόμενοι ἀναλωθεῖσαν, ἢ ὑπὸ τῶν ὀλίγων οἱ πολλοί. » Ξενοφ. Κυρ. παιδ. βιβ. 2. κεφ. 1. (2) Οἱ Γάλλοι προτιμῶσι παντὸς ἄλλου τρόπου ναυμαχίας τὴν ἐμβολὴν, κατὰ τοῦτο δὲ εἶναι φησὶ καὶ πολλὰς ἐπιτυχάνουσιν.

λουσι λάβει τὰ χρήματά μας. Καί εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι, ἂν ναυπηγηθῶσι τὰ πλοῖα ἐνταῦθα, τὰ χρήματα τῶν ἡμερομισθίων θέλουσι μείνει ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας· ἀλλὰ τίς μᾶς ἐξασφαλίζει περὶ τῶν κυρίων πλεονεκτημάτων τοῦ στόλου; ἔχομεν ἡμεῖς ἐπιτηδείους τεχνίτας; τίς δ' ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ αἰτούμενα; Ἐάν λοιπὸν τὰ πλοῖα ναυπηγηθῶσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, θέλομεν μὲν ζημιωθῆ τὰ ἡμερομισθία, ἀλλὰ θέλομεν πούλάχιστον ἀποκτήσει στόλον· ἐνῶ, ἐάν ἀπ' ἐναντίας ναυπηγηθῶσιν ἐνταῦθα, καὶ πλείοτερα χρήματα θέλομεν δαπανήσει καὶ, τὸ χεῖρισον πάντων, δὲν θέλομεν ἐπιτύχει τὸ σκοπούμενον, ἥτοι θέλομεν χάσει, ὡς ὁ κοινὸς λόγος λέγει, τ' αὐτὰ καὶ τὰ καλὰ θία. Προετιμήσαμεν δὲ, τῶν Γαλλικῶν, τοὺς Ἀγγλικούς ναυστάθμους, διότι κατὰ τὰς θεωρίας μὲν ὑπερέχουσιν οἱ Γάλλοι, κατὰ τὰς τεχνικὰς δὲ ἔφαρμογὰς, καὶ ἐξαιρέτως ὡς πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ ναυτικά, ὑπερτεροῦσιν ἀναντιρρήτως οἱ Ἄγγλοι.

3. Ἴσως ἐρωτήσῃ τις, τί δὲ νὰ γίνωσι τὰ ἤδη ὑπάρχοντα πλοῖα; Ἄς πωληθῶσιν, ἀποκρινόμεθα· ἄς ἐκλειψῶσι τὰ ἀχρηστα καὶ δαπανηρὰ ταῦτα σκάφη (1)· ἄς ἐκρίζωθῶσιν οἱ ὀλέθριοι οὗτοι τοῦ δημοσίου ταμείου καρκῖνοι. Οὐρανὸς δὲ καινὸς καὶ γῆ καινὴ ἄς ἀντικαταστήσωσι τὸν παλαιὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τὴν παλαιάν.

---

(1) Τίς πιστεύει ὅτι διὰ τὴν συντήρησιν μιᾶς ἐκάστης κανονοφόρου καταδαπανῶμεν ἐνιαυσίως περίπου 20000 δραχμῶν; δι' ἐπισκευὴν δὲ ἐνὸς τιοῦτου ἀθλίου σκάφους, μόλις 4000 ἢ 5000 δραχμῶν τιμωμένου, κατεξοθεύονται 10000 καὶ 12000 δραχμῶν καὶ 1000 ἡμερομισθία. Χίλια ἡμερομισθία δι' ἐπισκευὴν μιᾶς κανονοφόρου!!! Εἰς τί δὲ αὕτη χρησιμεύει, ὅλοι τὸ γνωρίζομεν.

Πρὸ τινων ἡμερῶν τὸ ναυτικὸν Διευθυντήριον ἐπρότεινε νὰ μετασκευασθῶσιν ἅπανσαι αἱ κανονοφόροι, καὶ νὰ λάθωσι στολὴν καὶ ὄνομα γολέτας! Θάρσει λοιπὸν, ὦ Ἑλλάς, καὶ μὴ φοβοῦ· οἱ δ' ἐχθροὶ σου ἀπὸ τοῦδε ἄς τρέμωσιν. Αἱ κανονοφόροι μεταμορφοῦνται καὶ γίνονται γολέται· ἴσως δ' αὖριον ἐξαχρισθῶσιν ὡς φρεγάται ἢ δίκροτα, καὶ τότε δᾶ, ἡγουμένων τῶν Διοσκύρων,

Trema Bisanzio.

Ἡ ναυτικὴ βαθμολογία.

Διάφοροι τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης ἡγεμόνες καὶ τῶν μεγιστάνων πολλοὶ, ἐκτὸς τῶν ἀληθῶν τοῦ κράτους τῶν τίτλων, προσλαμβάνουσι καὶ τίτλόν τινα ψευδῆ καὶ γελοῖον. Ὁ μὲν λόγου χάριν ἐπονομάζεται βασιλεὺς τῆς Ἰερουσαλήμ, ὁ δὲ τῆς Κύπρου, ἄλλος τις ἐπικαλεῖται κόμης τῆς Βηθλεὲμ, ἕτερος δούξ τῆς Ἀντιοχείας, καὶ τις πρίγκιψ τῆς Ῥόδου. Εἰς τοῦ μακαριωτάτου Πάπα μάλιστα τὴν αὐλὴν εὕρισκε τις καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τὸν τῆς Ἰερουσαλήμ καὶ ὅλους τοὺς λοιποὺς τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας πατριάρχας ἤτοι ὁ ἄκρος ἀρχιερεὺς πρὸς τοὺς ἄλλοις συντηρεῖ καὶ π ἄ σ η ς ξ η ρ ο κ α μ π ί α ς, ὡς ἡμεῖς λέγομεν, ἐπισκόπους. Τοὺς κενοδόξους καὶ τετυφωμένους τούτους δυτικούς ἀπομιμούμενος καὶ ὁ πρῶτος τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ διοργανιστῆς, συνέταξε τὸ περὶ ναυτικῆς βαθμολογίας διάταγμα, διὸ καθιερώθησαν οἱ ἐξῆς βαθμοί: 1. ὑποναύαρχος· 2. πλοίαρχος ἀ. τάξεως· 3. πλοίαρχος β'. τάξεως· 4. πλοίαρχος γ'. τάξεως· 5. ὑποπλοίαρχος· 6. σημαιοφόρος. Καὶ ὁ μὲν πλοίαρχος ἀ. τάξεως ἀρχει δικρότου ἢ τρικρότου, ὁ δὲ β'. τάξεως φρεγάταν διευθύνει. Ὅθεν ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν καὶ στολάρχαι, καὶ ἄρχοντες δικρότων, καὶ ἄρχοντες φρεγατῶν, ἐνῶ οὗτ' εἶχομεν, οὗτ' ἔχομεν, οὔτε θέλομεν ἀποκτήσει ποτὲ, οὔτε ἀτόλον, (1), οὔτε δικροτον, οὔτε φρεγάταν.

Πολλοὶ διῤυσχυρίζονται ὅτι ὁ συντάξας τὸ περὶ ναυτικῆς βαθμολογίας διάταγμα ἀπέβλεπε μᾶλλον πρὸς τὸ παρελθόν, ἐπροσπάθησε δηλαδὴ νὰ θεραπεύσῃ κατὰ τινα τρόπον τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἐκλεκτῶν ναυμάχων τῆς ἐπαναστάσεως. Τὰ πράγματα ὅμως βεβαιοῦσι τὸ ἐναντίον· καθότι καὶ ὁ Κριεζῆς καὶ ὁ Κανάρης, οἱ δύο οὗτοι ναυτικοὶ οἱ μετὰ τῶν ἀρίστων συναριθ-

---

(1) Κατὰ τὴν ναυτικὴν γλῶσσαν στόλος λέγεται ἢ ἐξ εἰκοσιεπτὰ τοῦλάχιστον τρικρότων καὶ δικρότων συνισταμένη πλοίων συμμαχία. Αὕτη δὲ πάντοτε παρακολουθεῖται ὑπὸ πολλῶν φρεγατῶν καὶ ἄλλων μικροτέρων πλοίων. Παρὰ ταῖς Ἑρωπαϊαῖς πλοῖον κυρίως ὀνομάζεται τὸ δ ἰ κ ρ ε τ ο ν.

μούμενοι, βαθμολογηθέντες ἐτάχθησαν ἐπ' οὐράς ἄλλου. Ἐκτὸς τούτου, πᾶσα φρόνιμος καὶ συνετὴ ἀνθρώπων κοινωνία πρὸς τὸ μέλλον αὐτῆς κυρίως ἀφορᾷ καὶ περὶ αὐτοῦ ἀνευδότης καὶ μελετᾷ καὶ σπουδάζει. Ἡ δ' ὅπισθεν μόνον ἐπιβλέπουσα, μηδὸλος τῶν ἔμπροσθεν ἐπιμελουμένη, μεταμορφοῦται, ὡς τοῦ Λῶτ ἡ σύζυγος, εἰς στήλην ἄλός· γεννᾶται καὶ πάραυτα θνήσκει.

Καὶ μαχίμων μὲν ἀξιωματικῶν ὑπάρχουσιν, ὡς προεῖρηται, τάξεις ἕξ, οἰκονομικῶν δὲ ὑπαλλήλων τρεῖς μόνον ἀριθμοῦνται· 1. τροφοδότης· 2. φροντιστής β'. τάξεως· 3. φροντιστής α. τάξεως. Ἄν δὲ εἰς τὰς τὰς τάξεις ταύτας προστεθῶσι καὶ οἱ ἐπιτίμιοι λεγόμενοι βαθμοὶ καὶ οἱ χαρακτηρισμένοι (1), πολλαπλασιάζεται τότε ἡ πρώτη βαθμολογικὴ σειρά, καὶ πυκνῆ ἐπὶ τριῶν ἀναπτύσσεται ναυτικῶν βαθμῶν καὶ τάξεων φάλαγξ. Μ' ὅλα ταῦτα οἰκονομικοὶ τινες ὑπάλληλοι, περὶ τῆς δόξης καὶ τῆς εὐκλείας τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν μερμινῶντες, προσπαθοῦσι νὰ ναυτολογήσωσι τοὺς εἰς μόνην τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὑπάρχοντας τρεῖς ἀνωτέρους οἰκονομικοὺς βαθμοὺς, τὸν τοῦ ὑποεπιμελητοῦ, τὸν τοῦ ἐπιμελητοῦ καὶ τὸν τοῦ ἀνωτέρου ἐπιμελητοῦ· διότι δι' ἐκάστην κανονοφόρον, ὡς λέγουσιν, ἀπαιτεῖται τοῦλάχιστον εἰς ἀνώτερος ἐπιμελητής (2).

Ἐκτῶν εἰρημέων εὐκόλως λοιπὸν συμπεραίνεις, φίλε ἀναγνώστη, ὅτι ἡ παρ' ἡμῖν καθιερωθεῖσα ναυτικὴ βαθμολογία καὶ πολλαπλὴ εἶναι, καὶ ὑψηλὴ, καὶ πρὸς τὸν στόλον δυσανάλογος. Γνωρίζεις δ' ὅτι ὀροφὴ πολυσύνθετος καὶ μολυβδίνη εἶναι ἀνάριστον πάντη καὶ ἐπικίνδυνον μάλιστα ταπεινῆς καὶ πενιχρᾶς

(1) Θεωροῦμεν καλὸν, ἀναγκαῖον μάλιστα, νὰ ἐκλείψῃ ἡ ἄτοπος αὕτη τῶν βαθμῶν ὑποδιαίρεσις· διότι ὁ προαγωγῆς ἄξιος προτιβάζεται ἐν καιρῷ καὶ τὸν κύριον ἀποκτᾷ βαθμόν· ὁ ἀπλοῦς δὲ χαρακτηρισμὸς μόνους τοὺς κενοδοξοὺς εὐχαριστεῖ.

(2) Εἰς ὅλα ἐν γένει τοῦ κόσμου τὰ μέρη καὶ οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ ναυτικοὶ βαθμοὶ, προβαίνοντες, φθίνουσιν· ἤτοι ἡ κατωτέρα αὐτῶν τάξις περιέχει πλειοτέρους, ἢ ὁ ἀνωτέρα ὀλιγωτέρους ἀξιωματικούς ἀριθμῶι. Ἡμεῖς ὅμως κατὰ τοῦτο ἀκολουθοῦμεν σειράν ὅπως ἀντίστροφον· ἔχομεν λόγου χάριν 15 φροντιστὰς α. τάξεως καὶ 2 μόνον β. τάξεως, ἐνῶ ἀναλόγως ἀντιστοιχοῦσι 50 τοῦλάχιστον. Διὰ τοῦτο παρ' ἡμῖν πολλοὶ μὲν ἠγγύνονται, ὀλίγοι δ' ἔπρονται. Ἄλλ', ὦ φίλοι, ποὶ πορευόμεθα!

καλύψεως ἐπιστέγασμα· διότι ὄχι μόνον τὴν οἰκοδομὴν καταβάλλει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἐνοικοῦντας διασφείρει. Καὶ αὐτὴ προσέτι τοῦ χειμαζομένου ναυτίλου ἡ ἐσχάτη ἐλπίς, ἡ ἄγκυρα, ἂν ἐκμέτρως θαρσεῖα καὶ ὀγκώδης ἐμβιβασθῆ, συμφορῶν μᾶλλον ἢ σωτηρίας παραίτιος γίνεται. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μεταρρυθμθῆ ἀφεύκτως καὶ ἡ ναυτικὴ βαθμολογία. Ἄν δὲ τούναντίον ἐμμείνωμεν εἰς τὰ περὶ αὐτῆς καθεστῶτα, πολλοὺς μετ' ὀλίγον θέλομεν ἀριθμεῖν, ἐπὶ ψιλῶ τῷ ὀνόματι, φρεγατῶν, δικρότων καὶ τρικρότων ἄρχοντας.

Καθ' ἡμᾶς εἰς τέσσαρας μὲν τάξεις πρέπει νὰ διαιρεθῶσιν οἱ μάχιμοι ἀξιωματικοὶ (1), εἰς τρεῖς δὲ οἱ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι καὶ οἱ ἱατροί.

Ἀξιωματικοὶ μάχιμοι.

1. Ὑποπλοίαρχος· 2. πλοίαρχος· 3. ναυκράτωρ· 4. μοίραρχος. Ὁ μὲν πρῶτος θέλει ἄρχει τῶν μικρῶν βρικίων, ὁ δευτέρος τῶν μεγάλων, ὁ τρίτος τῶν κορβετῶν, ὁ δὲ μοίραρχος θέλει πάντων ἡγεῖσθαι καὶ ἄρχει.

Οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι.

1. Λογιστής· 2. φροντιστής· 3. ἐπιμελητής.

Ἴατροι.

1. Χειρουργός· 2. ἱατρός· 3. ἀρχιατρός.

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὸ σχέδιον τοῦτο ἀποβλέπει τὸ μέλλον.

Τὸ ὑπάρχον σῶμα τῶν ἀξιωματικῶν.

Μετὰ τὰ Μηδικὰ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων ὁ δῆμος, ἐπαρθεὶς διὰ τὰς κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν νίκας του, ἠμέλησεν ἑαυτὸν καὶ ἔκλινεν ἐπὶ τὸ χειρὸν (2)· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἡ διαφθορὰ τοσοῦτον προεχώρησεν, ὥστε ἐπὶ τέλους γενικὴ πᾶσαν τὴν πόλιν κατέλαβε χἀνῶσις. Τὰ ἐκ τῶν δημοσίων πόρων συλ-

(1) Οἱ Ἀμερικανοὶ τρεῖς μόνας μάχιμων ἀξιωματικῶν τάξεις ἔχουσι, captain, commander, lieutenant. Ὁ ἀξιωματικὸς ὁ κατὰ τὸν βαθμὸν πρεσβύτερος ἡγεῖται καὶ ἄρχει πάντων τῶν συμπλόων αὐτοῦ· τότε δὲ λέγεται commodore.

(2) Ξενοφ. ἀπομνημ.

λεγόμενα χρήματα, δι' ὧν ἄλλοτε ὁ δῆμος ἐμισθοδότηι τοὺς στρατευομένους καὶ κοινῇ ἐξίωπλιζε στόλους, καταρῥαθυμήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι τὰ διενέμοντο καὶ εἰς τὰ ἴδια καθήμενοι τὰ κατεξόδευον εἰς τὰς ἐορτάς καὶ τὰς πανηγύρεις. Τὸν πόλεμον δὲ καὶ τοὺς κινδύνους ἀποφεύγοντες, ἐξέδωκαν νόμον ἀπειλοῦντα θάνατον κατ' ἐκείνου, ὅστις ἤθελε προτείνει νὰ μετατεθῶσι τὰ χρήματα εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν τάξιν, καὶ νὰ γίνωσιν ἀπὸ θεωρικῶν στρατιωτικά (1). Ἡ πολιτεία μάλιστα ὀλοτελῶς διεφθάρη, ἀφ' οὗ μίσθαρνοι τῶν ξένων ὀλέθριοι ῥήτορες, καταλαβόντες τοῦ Ἀριστείδου, τοῦ Νικίου καὶ τοῦ Περικλέους τὸ βῆμα, ἐδημηγόρουν πρὸς ἠδονὴν καὶ χάριν καὶ τὰ ἀρεστά τῶν δῆμῳ ἔγραφον (2). Ἀλλ' ἄραγε ἡ ναυτικὴ τῶν ἀπογόνων ὑπηρεσία δὲν ἔχει πολλὴν πρὸς ταύτας τῶν προγόνων τὰς πράξεις τὴν ὁμοιότητα; Οἱ νέοι Ἕλληνας, καὶ τὸν γεωργόν, καὶ τὸν ποιμένα, καὶ τὸν ἔμπορον, καὶ τὸν βιομήχανον φορολογοῦσι, καὶ παντὸς ἄλλου ἐργάτου τὰ ἔργα ἀποδεκατίζουσι, καταδαπανῶσι δὲ τὰ εἰσφερόμενα τέλη πρὸς συντήρησιν ἀργοῦ ναυτικῆς στρατιᾶς. Καὶ οὐδεὶς μὲν νόμος παρ' ἡμῶν κείναι ἀπαγορεύων τοῦ μεγάλου τούτου κακοῦ τὴν διόρθωσιν καὶ τὸν προτείνοντα αὐτὴν θανάτῳ ζημιῶν, πλὴν οἱ τὰ τῶν ξένων φρονούντες καὶ τὰ δημόσια τῆς πατρίδος προπίνοντες πράγματα, ἀποπλανῶσι τὸ ναυτικὸν πασας αὐτοῦ τὰς τάξεις διερωτῶντες, τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ἡμῖν χάρισωμαι (3); Ἄν δέ τινες ἀντίπρωροι τούτων ἐπιφανῶσι καὶ τὰ θέλτιστα ἀντὶ τῶν ἠδέων προτιμήσωσιν (4), ὠφελοῦσι μὲν οὐδὲν, τῶν πολλῶν δὲ μᾶλλον τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀπέχθειαν κατ' αὐτῶν ἐπισύρουσιν. Ἀλλ' ἡμεῖς θεωροῦντες ὡς προδότην τῆς πατρίδος τὸν προαιρούμενον τὴν

---

(1) Διδαν. ὑπόθ. εἰς τὸν ἀ. ὄλυνθ. (2) Δημοσθ. ὄλυνθ. καὶ Φιλίπ. (3) « Ἐξ οὗ δὲ οἱ διερωτῶντες ἡμᾶς οὗτοι πεφῆνασι ῥήτορες, τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ἡμῖν χάρισωμαι; προπέποιται τῆς παραυτίκα ἠδονῆς καὶ χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὴ συμβαίνει: καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ἡμέτερα ἀισχυρῶς. » Δημοσθ. ὄλυνθ. γ. (4) « Ἐλίσθαι δὲ ἔταν περὶ πραγμάτων προτεθῆ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὐπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ θέλτιστα ἀντὶ τῶν ἠδέων, ἂν μὴ ἀμρότερα ἐξῆ λαμβάνειν. » Δημοσθ. ὄλυνθ. γ.

περὶ τοὺς λόγους χάριτα ἀντὶ τῶν κοινῆ συμφερόντων (1), καὶ δοξάζοντες ὅτι μόνη τῆς ἀληθείας ἡ πυξὶς δύναται νὰ καθοδηγήσῃ τὸ ἔθνος εἰς λιμένα ἀσφαλῆ καὶ σωτήριον, ἐπιχειροῦμεν, ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, τὴν ἀνάλυσιν τοῦ δυσχερεστέρου ναυτικοῦ ζητήματος καὶ ἀδιαφοροῦμεν ἂν ὅλοι τοῦ ἄδου αἱ ἐρρίνυνες καθ' ἡμῶν συνομόσωσιν. Ὡς ἐν παρόδῳ δὲ ἐρωτῶμεν τοὺς φίλους μας, τίς ἐξ αὐτῶν ἀρνεῖται ὅτι τὸ ναυτικὸν ἅπαν τῆς ὀρθῆς πορείας ἐξέκλινεν; Οὐδεὶς ὅλοι μάλιστα μεθ' ἡμῶν συνομολογοῦσι τοῦτο, ἀλλ' ἄλλος ἄλλον αἰτιᾶται, ἑαυτὸν δὲ μόνον τῆς κατηγορίας ἐξαιρεῖ. Καθὼς καὶ ἐκ τῶν φυγομαχούντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς συσκήνους αὐτοῦ, καὶ πάντας μᾶλλον τοὺς μετ' αὐτοῦ συνεκστρατεύσαντας ὡς αἰτίους τῆς κοινῆς συμφορᾶς κατακρίνει· τὴν ἥτταν ὅμως ὅλοι οἱ φυγόντες τὴν παρεσκευάσαν· διότι ὁ τῶν ἄλλων κατήγορος ἠδύνατο νὰ μείνῃ εἰς τὴν θέσιν του· ἂν δ' ἕκαστος εἰς τὴν τάξιν αὐτοῦ ἔμενεν, ἤθελον νικῆσαι (2). Ὡσαύτως, ἐὰν ἕκαστος ἡμῶν ὑπηρετήσῃ μετὰ ζήλου, μετὰ καρτερίας, μετ' ἐπιμονῆς, ἐὰν περιπατήσῃ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι, θέλομεν διαφύγει τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἄλλως τετέλεσται.

Πρὶν ἢ προχωρήσωμεν εἰς τοῦ προκειμένου θέματος τὴν ἀκριβῆ ἐξέτασιν, κρίνομεν ἀναγκαῖον ν' ἀντιπαρθεσωμεν ἐνταῦθα τῶν Ἀμερικανῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων τὰς ναυτικὰς δυνάμεις. Οἱ μὲν Ἀμερικανοὶ ἔχουσι

Ἡμεῖς δ' ἔχομεν

Π.λοῖα

12 Δίκροτα	Οὐδέν
15 Φρεγάτας	Οὐδεμίαν
17 Κορβέτας	Δύο;
8 Βρίκια	Οὐδέν
8 Γολέτας	3 σμικροτ. 2 κότερ. 10 κανονοφ;
3 Φορτηγά	Δύο;
5 Ἀτμοκίνητα	Δύο;

(1) » Ἀλλὰ δικαίον πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν, ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι. » Δημοσθ. Ὀλυθ. γ. (2) » Οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις, τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ καὶ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῶν πλησίον, καὶ πάντων μᾶλλον ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δῆπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ καταγοροῦντι τῶν ἄλλων· εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἂν. « Δημοσθ. Ὀλυθ. γ.

Ἀξιωματικούς

Ναύαρχον οὐδένα	τρεις
68 ἀνωτέρους πλοίαρχους	ἐξήκοντα ἕξ
96 κατωτέρους	ἑβδομήκοντα πέντε
332 πλωτάρχας	δικκοσίους ἐξήκοντα.

Ἐκ τοῦ συγκριτικοῦ, τούτου πίνακος πᾶς ἐχέφρων συνάγει ὅτι, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ εἶναι πάντη πρὸς τὸν στόλον δυσανάλογος. Μ' ὅλα ταῦτα, ὡς νὰ συνεκροτοῦντο καθ' ἑκάστην ναυμαχίῃ, οἱ προβέβασμοι παρ' ἡμῖν εἶναι συνεχεῖς καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀδιάκοποι.

Ἐν ἀνάμετρήσῃ τις τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν κατὰ τρεῖς διαφόρους ἐποχάς, α'. ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, β'. ἐπὶ Κυβερνήτου, καὶ γ'. ἐπὶ τῆς Βασιλείας, εὐρίσκει κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίοδον πλοῖα μὲν πλεῖστα, ὀλίγους δ' ἀξιωματικούς· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ὀλιγώτερα μὲν πλοῖα πλειότερους δὲ τῶν πρώτων ἀξιωματικούς· κατὰ δὲ τὴν τρίτην περίοδον οὐδὲν σχεδὸν πλοῖον πολλοτάτους δ' ἀξιωματικούς· ἤτοι προϊόντος τοῦ χρόνου ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν πλοίων προβαίνει ἐλαττούμενος, ὁ δὲ τῶν ἀξιωματικῶν προβαίνει αὐξάνων ἐπ' ἀπειρον. Ἄν δὲ τὸ αὐτὸ ἀκολουθήσωμεν σύστημα, ἐρωτῶμεν, ποῦ θέλομεν ἄραγε καταστήσει; Τὸ δημόσιον ταμεῖον δύναται νὰ μισθοδοτῇ τοὺς ἤδη ὑπάρχοντας ἀξιωματικούς καὶ τοὺς λοιποὺς πεντακοσίους, οἵτινες πρὸς τὰ πρόθυρα τοῦ ναυτικοῦ παρίστανται καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐπιζητήρῃσι; Κατὰ τοὺς καθεστῶτας ναυτικούς θεσμοὺς τῶν μὲν κανονοφόρων ἄρχουσι σημαιοφόροι, τῶν δὲ γολετῶν ὑποπλοίαρχοι, τῶν κεντρικῶν λιμεναρχείων ἡγοῦνται πλοίαρχοι τρίτης τάξεως, καὶ τὰ μικρὰ ἀτμοκίνητα τὰ διευθύνουσιν ἀξιωματικοὶ κατώτεροι. Πλὴν τί βλέπει τις σήμερον; τῶν μὲν κανονοφόρων ἄρχουσιν ὑποπλοίαρχοι, τῶν δὲ γολετῶν πλοίαρχοι· τῶν κεντρικῶν λιμεναρχείων ἡγοῦνται ἀνώτεροι πλοίαρχοι, τὸ δὲ ἐν ἐνεργείᾳ ἀτμοκίνητον, τὸ ὁποῖον κατὰ τοὺς κανονισμοὺς θεωρεῖται ὡς μικρόν, διότι δὲν φέρει 8 πυροβόλα, τῶν 68 λιτρῶν μάλιστα, τὸ κυβερνᾷ ἀξιωματικὸς ἀνώτερος. Εἶναι λοιπὸν πολλὰ πιθανὸν νὰ ἴδωμέν ποτε καὶ τὰ δύο

δίδυμα σκάφη, τὸν Κάστορα καὶ τὸν Πολυδεύκη (1), ναυάρχων παρὰσημα φέροντα. Ἀλλὰ τίς εἰς τοῦτο πταίει; λέγουσι πολλοί. Πρὸ παντός ἄλλου πταίει ὁ αἰτῶν, ὁ ζητῶν, ὁ κρούων, ἀποκρινόμεθα (2). διὰ τοῦτο μάλισα καὶ ὁ κατὰ τὸν ῥοῦν τῶν περιβάσεων φερόμενος ἄρχων ἐξοκέλλει, καὶ ὁ ἀντὶ ἀναπλέων καταποντίζεται. » Λύσατε (ἔλεγε πρὸς τοὺς ἀρχαίους Ἀθηναίους » τῆς Πρυκὸς ὁ δαιμόνιος ῥήτωρ), λύσατε τοὺς περὶ τῶν θεω- » ρικῶν καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων νόμους· ὧν οἱ μὲν τὰ » στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικὰ· οἱ δὲ τοὺς » ἀτακτοῦντας ἀθῶους καθιστάσιν. Εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα » ποιεῖν βουλομένους ἀθυμότερους ποιῶσιν. Ἐπειδὴν δὲ ταῦτα » λύσητε, καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν πα- » ράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράψοντα, ἃ πάντες » ἴστε ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε. Πρὶν δὲ ταῦτα πράξαι, μὴ σκο- » πεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι » βουλήσεται· οὐ γὰρ εὐρήσετε (3). » Ἄς παύσωσι, καὶ ἡμεῖς λέ- » γομεν, αἱ παράλογοι ἀπαιτήσεις, ἃς βασιλεύσῃ ἐν ἡμῖν ἡ ἀλήθεια, καὶ τὰ πάντα διορθοῦνται.

Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι οἱ παλαιοὶ ναυμάχοι καθ' ἑκάστην θνήσκοντες ὀλιγοστεύουσιν, ἀπ' ἐναντίας δὲ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ ὁσημέραι πολλαπλασιάζονται. Ὄθεν ἔπεται ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν συναδελφῶν ἡμῶν δὲν ἔλαβον ποσῶς μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα. Τοῦτο μάλιστα καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων τεκμηρίων ἀναντιρρήτῳ ἀποδεικνύεται, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ὑπογραψάντων τὴν καθ' ἡμῶν ἀναφορὰν διομολογεῖται (4). Εἰς τρεῖς λοιπὸν διαφόρους τάξεις δύναται νὰ διαχωρίσῃ τις τοὺς συνιστῶντας τὸ σῶμα ἀξιωματικούς τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ.

(1) Κάστορ καὶ Πολυδεύκη: ὀνομάζονται τὰ πρὸς πάντας γνωστὰ δύο μικρὰ κότερα τὰ διαπλέοντα μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Καλαυρίας. Τῶν μεγάλων πλοίων αἱ λέμβοι εἶναι μεγαλύτεραι τοῦ Κάστορος καὶ Πολυδεύκου· τὸ διευθυντήριον ὅμως ἀριθμεῖ καὶ τὰ μικρὰ ταῦτα σκάφη ὡς πλοῖα. (2) Οἱ πλείους τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ ἐθαμβολογήθησαν ἐπὶ τῇ προτάσει τριμελοῦς ἐπιτροπῆς συνισταμένης ἐκ τοῦ ἀοιδίμου ναυάρχου Σαχτούρη, τοῦ ναυάρχου Ἀνδρούσου καὶ τοῦ πλοιάρχου Ἀποστόλου· ἔκτοτε δὲ, καίτοι διαβήσιμοι ὄντες, πολλοὶ ἐπροβιβάσθησαν δις. Μ' ὅλα ταῦτα ἄπειρο ἐτι θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ἠδωκημένους. (3) Δημοσθ. ὀλυμπ. γ'. (4) Οἱ ἀναφερόμενοι λέγουσιν ὅτι ὁ ὑποπλοίαρχος Γ. Ζωγὺς ἐξύβρισε, διὰ τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων καὶ διὰ τοῦ τύπου, ὅλον τὸν ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως τοὺς ἀγαθὺς ἀξιωματικούς· ἦτοι καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀναφερομένους ὑπάρχουσι καὶ μὴ ἀγωνιστὰί ἀξιωματικοί.

Α. Τάξις.

Ἡ τάξις αὕτη περιλαμβάνει τοὺς ὑπὲρ πίστεως καὶ ἐλευθερίας ἀγωνισθέντας ἐνδόξους προμάχους, ἐξ ὧν πολλοὶ ἐξώρμουν κατὰ τῶν πολεμίων ἰδιόστολα πλοῖα εὐτραπίζοντες. Οἱ ἄνδρες οὗτοι, πλήθους ἀνδρείων ἡγούμενοι, κατεναυμάχησαν πάσας τῆς Ὀθωμανικῆς φυλῆς τὰς κολοσσαίας ναυτικὰς δυνάμεις· ἐξεπολιόρκησαν φρούρια πολλὰ, μεγάλα, ἰσχυρὰ καὶ ἀπόρθητα· κατέβαλον τοῦ Μωάμεθ τὴν ὠχρὰν ἡμισέληνον καὶ ἀντ' αὐτῆς ἀνεπέτασαν τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐξαστράπτοντα σταυρόν· κατέθραυσαν θρόνους δυναστῶν καὶ ἀνήγειρον καθέδρας βασιλείων· ἅπαντες ἐνὶ λόγῳ, ὡς

Βασιλεῖς τ' ἀγαθοὶ, κρατεροὶ τ' αἰχμηταί,
διῆλθον τὸ στάδιόν των, ἐν δόξῃ καὶ τιμῇ, ἀναδείξαντες τὴν
πατρίδα, ἄτιμον δούλην πρότερον οὔσαν, ἐλευθέραν καὶ βασι-
λεύουσαν (1).

Περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ναυμάχων τούτων, ἐξ ὧν ὀλίγιστοι ὑπάρχουσιν ἐν ἐνεργείᾳ, νομίζομεν καλὸν καὶ συμφέρον, ὑπ' ὅψιν ἔχοντες τὴν ἐφισταμένην οἰκονομικὴν κρίσιν, νὰ ληφθῶσι τὰ ἐξῆς μέτρα.

1. Οἱ ἄριστοι τούτων ἄς ἄρχωσι τῆς Γραμματείας, τοῦ ναυστάθμου καὶ πάσης ἄλλης ἐπιστήμου ναυτικῆς θέσεως.

2. Ἐξοσιν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων προτείνομεν νὰ διορισθῶσι ναυτοδίκαι· ἐκ τούτων οἱ μὲν δέκα θέλουσι διατρέβει εἰς Πόρον, οἱ δὲ λοιποὶ θέλουσι διαμένει εἰς τὰ ἴδια ἕκαστος, καθ' ἐξαμηνίαν ὅμως πρέπει ν' ἀνταλλάσσωνται.

3. Τῶν ναυτοδικῶν αἱ χρεύουσαι θέσεις πρέπει νὰ μὴ ἀναπληρῶνται.

4. Οἱ προβεβηκότεροι καὶ οἱ ἀσθενεῖς, ἐνδεεῖς δὲ συνάμα, πρέπει νὰ τεθῶσιν ὑπὸ σύνταξιν.

5. Οἱ εὐποροὶ πρέπει νὰ προικοδοτηθῶσι δι' ἐθνικῶν γαιῶν.

---

(1) Πολλοὶ ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ἐπαναστάσεως ἀπέθανον, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι οἱ ἐπιζήσαντες δὲν θέλουσι πάλιν, ἐξαπατηθέντες, ἐκλάβει ὡς ὕβριν τὸν ἔπαινον.

6. Συμφέρει νὰ προικοδοτηθῶσι διάμετρητῶν οἱ λοιποὶ ναυτικοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς τάξεως ταύτης, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐκ τῶν εἰρημένων ἀπόρων θελήσωσι νὰ παραιτηθῶσι τῆς θέσεως ἢ τῆς συντάξεως.

Ἄλλὰ πολλοὶ λέγουσιν, ἔχομεν τὰ διὰ τὴν προικοδότησιν ταύτην ἀπαιτούμενα χρήματα; Πρὸς τούτους ἀποκρινόμενοι λέγομεν ὅτι συμφέρει νὰ διαλυθῶσι τὰ πάντη ἀργὰ ἐν ἐνεργείᾳ ὑπάρχοντα βασιλικά πλοῖα (1), τὰ δὲ διὰ τὴν συντήρησιν αὐτῶν ἐνιαυσίως καταδαπανώμενα νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν παλαιῶν ναυμάχων. Καθ' ἡμᾶς ἐνὸς μόνου ἔτους τὰ ἔξοδα ἀρκοῦσι καὶ τὸ δημόσιον ν' ἀπαλλάξωσι χρέους τοσοῦτου, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων τὸ ἄδηλον μέλλον νὰ ἐξασφαλίσωσι.

Νομίζομεν ὅτι οἱ λόγοι μας οὔτοι δὲν θέλουσι παροξύνει καθ' ἡμῶν τοὺς φρονίμους· διότι, ἂν μὲν ὀρθοφρονῶμεν, δὲν εἴμεθα ἀξιοκατάκριτοι· ἂν δὲ τοῦναντίον πλανώμεθα καὶ κενολογῶμεν, ἄς μὴ ταράσσηται τις. Ἡμεῖς οὐδένα ἀναγκάζομεν νὰ δεχθῆ τὴν πλάνημας· ἄλλοι δὲ ἡμῶν φρονιμώτεροι ἄς προτείνωσι τὰ βέλτιστα (2). Εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι ἡ ὁδὸς τὴν ὀ-

(1) Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς παρακμῆς τῶν ἐνόμιζον ὅτι εἶχον ἰκανὰς πολεμικὰς δυνάμεις. Ἄλλ' ὁ Δημοσθένης ἔλεγε πρὸς τοὺς ῥηθῆμους συμπολίτας του, ἄς δ' εἰς τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθα ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδ' ἐν οἴαιτε οὔσαι ποιεῖν, ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελεγχόνται. (Δημοσθ. Φίλιπ. α.). Εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ἡμεῖς εὐρισκόμεθα κατάστασιν, μ' ὅλον ὅτι ἐνιαυσίως καταδαπανᾷ ἔτι τὸ Κράτος διὰ τὰς συντηρουμένας κανονοφόρους 140000 δραχμῶν· διὰ τὴν Ἀμαλίαν 130000 καὶ ἔτι πρὸς· διὰ τὸν Ὅθωνα 80000 καὶ ἐπέκεινα· διὰ τὴν Ἀθηναίων 50000· διὰ τὴν Μαθίλδην 35000· διὰ τὸν Γλαῦκον 35000· διὰ τὸν φοῖνικα 40000· διὰ τὴν Νκυπλίαν καὶ τὴν Μεθώνην 20000· διὰ τὴν Σάμον 12000. Εἰς τί δὲ τὰ πλοῖα ταῦτα χρησιμεύουσιν; Ἀποτελοῦσι ναυτικὴν τινὰ δύναμιν; ἐκπαιδεύονται ἐπ' αὐτῶν ναυμάχοι; Καὶ ἡμεῖς ἂν σιωπήσωμεν, οἱ λίθοι κεκράζονται, ὅχι.

(2) » Καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀναστάς, ἄλλος εἰπάτω, μὴ τυττον αἰτιάσθω. Ἐτερος λέγει· τις θελτίως ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῆ τύχῃ. Ἄλλ' οὐχ' ἴδεα ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι, παραλείπει. . . . Εἰ δὲ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἔξῃ, καὶ πόρους ἐτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ' οὗτος κρείττων εἶποι τις ἂν; Φημί ἔγωγε, εἰπερ ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Ἀλλὰ θαυμάζω εἴτῳ ποτε ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἄ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι· πρὸς ἄ δεῖ. » Δημοσθ. Ὀλυμπ. γ.

ποιάν περιπατοῦμεν εἶναι ὅλως σχολιά· διότι οὔτε τὰς ἀπαιτήσεις θεραπεύομεν, οὔτε ναυτικὴν τινα προπαρασκευάζομεν δύναμιν. Εἴκοσι μέχρι τοῦδε κατεδαπάνησε τὸ Κράτος ἑκατομμύρια διὰ τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ μ' ὅλα ταῦτα οὔτε τὰ πρὸς τὰς ναυτικὰς νήσους ἐξώφλησε χρέη του, οὔτε τι λόγου ἄξιον δι' αὐτῶν κατώρθωσεν.

B'. Τάξις.

Ἡ τάξις αὕτη περιέχει πολλοὺς τῆς ἐπαναστάσεως ὑπαξιωματικούς καὶ τινὰς ναύτας, οἵτινες ἔλαβον τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐπὶ Κυβερνήτου, ἢ ἐπὶ τῆς Βασιλείας. Περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων, ἐξ ὧν πολλοὶ ἠρίστευσαν καὶ διεκρίθησαν ἐν πολέμῳ, προτείνομεν τὰ ἐξῆς.

1. Ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων, καταλληλοτέρων καὶ ἐνδεστέρων συνάμα ἀξιωματικῶν τῆς τάξεως ταύτης ἄς συμπληρωθῶσι τὰ λιμεναρχεῖα, τὰ ὑπολιμεναρχεῖα καὶ αἱ ἐπιστασίαι τῶν λιμένων τοῦ Κράτους.

2. Οἱ προβεβηκότες καὶ οἱ ἀσθενεῖς, ἐνδεεῖς δὲ συνάμα, πρέπει νὰ τεθῶσιν ὑπὸ σύνταξιν.

3. Οἱ εὐποροὶ πρέπει νὰ προικοδοτηθῶσι δι' ἐθνικῶν γαιῶν.

4. Συμφέρει νὰ προικοδοτηθῶσι διὰ μετρητῶν οἱ λοιποὶ ναυτικοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς τάξεως ταύτης, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐκ τῶν εἰρημένων ἀπόρων θελήσωσι νὰ παραιτηθῶσι τῆς θέσεως ἢ τῆς συντάξεως.

Γ'. Τάξις.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνάγονται ὅλοι ὅσοι δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὰς μετὰ τῶν ἐχθρῶν ναυμαχίας· ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὸ ἀρισεῖον τῶν προμάχων δὲν τὸ φέρουσι μόνοι οἱ ὑπὲρ πατρίδος προκινδυνεύσαντες.

Ἐπειδὴ τῶν ἀξιωματικῶν ἡ τάξις αὕτη δὲν ὑπηρετήσῃ κατὰ τὸν ἀγῶνα, ὀφείλει, νομίζομεν, ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι ἱκανὴ νὰ ὑπηρετήσῃ τοῦ λοιποῦ τὴν πατρίδα. Ἐπὶ τούτῳ δὲ φρονοῦμεν ὅτι πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἕκαστος τῶν ἀξιωματικῶν τούτων τὰ ἐξῆς.

1. Τὴν ἀνάγκωσιν καὶ τὴν γραφὴν καλῶς.

2. Τὴν ἀριθμητικὴν.

3. Τὴν χρῆσιν τῆς πυξίδος, τοῦ δρομομέτρου, τοῦ χάρτου καὶ παντὸς ἄλλου ναυτικοῦ ἐργαλείου.

4. Τὴν χρῆσιν τῶν ναυτικῶν πινάκων.

5. Πρακτικῶς τὴν κυβερνητικὴν τέχνην, καὶ τὴν μέθοδον τοῦ καταρτίζειν τὰ πολεμικὰ πλοῖα.

6. Τὴν ἐσωτερικὴν τῶν πολεμικῶν πλοίων ὑπηρεσίαν καὶ διοίκησιν.

7. Τοὺς καθεστῶτας ναυτικούς κανονισμούς καὶ νόμους.

8. Τὰς ἀρχὰς τῆς ναυτικῆς τακτικῆς (1).

Οἱ μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους μὴ γνωρίζοντες ταῦτα συμφέροι νὰ προικοδοτηθῶσι δι' ἐθνικῶν γαιῶν.

Ἴσως εἰς πολλοὺς δὲν ἀρέσωσιν αἱ γινῶμαι αὐταί· ἀλλ' ἡμεῖς τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, δὲν ἀναγκάζομεν τινα νὰ τὰς παραδεχθῆ ὡς θεῖα παραγγέλματα. Τοῦτο μόνον γνωρίζομεν καὶ τοῦτο βεβαιοῦμεν ὅτι, παντοῦ τοῦ φοβεροῦ Ποσειδῶνος οἱ θιασῶται μετὰ μόχθους πολλοὺς, μετὰ κόπους ἀτρύτους, μετὰ δοκιμασίας μυρίας ἐμβαίνουσιν εἰς τὰ ἄδυτα καὶ μύστου στολὴν περιβάλλονται· δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ποτὲ νὰ συνεκκλησιάζωσι μετὰ τῶν μυσταγωγῶν οἱ ἔτι ἀμύητοι· » χρὴ γὰρ ἐρέτην πρῶτα γενέσθαι, πρὶν πηδάλιοις ἐπιχειρεῖν. » Τοῦ βασιλικοῦ στόλου τὰ ἱερογλυφικὰ ἡμερολόγια ἀρκούντως, νομίζομεν, μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἠθικῆς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ καταστάσεως. Ἄς ὁμολογήσωμεν λοιπὸν ἄνευ δισταγμοῦ ὅτι, ἀντὶ νὰ πρωτεύωμεν, κατὰ πολὺ τῶν ἐπ' ἐμπορίᾳ ναυτιλλομένων ὑστεροῦμεν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι, τῆς κατηγορίας ταύτης, ἐξαιροῦνται οἱ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς αὐτονομίας ἀληθῶς ἀγωνισθέντες ναυμάχοι, διότι οὐδεὶς ἤδη περὶ αὐτῶν πρόκειται λόγος· ἀπ' ἐναντίας μάλιστα οἱ ἄνδρες οὗτοι, ἀποπερατώσαντες τὸ μέγα ἔργον, δι' ὃ ἐκλήθησαν, θεωροῦνται κατὰ πάντα τέλειοι καὶ

---

(1) Ὁ τέλειος ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ πρέπει νὰ γνωρίξῃ πλεῖστον τῶν μαθημάτων τούτων.

δόκιμοι (1). Ἡμεῖς ὅμως οἱ περιλειπόμενοι ὀφείλομεν ν' ἀποκατασταθῶμεν πρὸς τὸ καλῶς ἄρχειν ἱκανοί· ἄλλως καὶ περιττοὶ καὶ ἄχρηστοὶ εἴμεθα.

Καὶ περὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων πρέπει νὰ ληφθῶσι σύντονα μέτρα. Ἐξ αὐτῶν οἱ μὲν ἄριστοὶ ἅς μένωσιν εἰς τὴν Γραμματεῖαν καὶ τὸν ναύσταθμον, οἱ δὲ λοιποὶ ἅς προικοδοτηθῶσιν, ἢ ἅς συμπληρώσωσι τὴν ὑπαλληλίαν τῶν λιμεναρχείων.

Ἀποπερατοῦντες τὸ προκειμένον κεφάλαιον λέγομεν ὅτι, ἂν διαλυθῶσι τὰ ἐν ἐνεργείᾳ βασιλικά πλοῖα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, πρέπει νὰ τεθῶσιν ὑπὸ σύνταξιν ὅλοι οἱ ἐπ' αὐτῶν ὑπηρετοῦντες ὑπαξιωματικοί, ὅσοι ἔλαβον μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα· ἐπὶ δέκα δὲ ἔτη εἶναι δίκαιον νὰ συμπληρῶνται αἱ τάξεις τοῦ λόγου τῶν πρεσβυτῶν ἐκ παλαιῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ ναυτῶν τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ διέλθῃ ἀκινδύνως πάσας τοῦ δαιδαλέου τούτου λαβυρίνθου τὰς σκοτεινάς διεξόδους; τίς εἶναι ἱκανὸς νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ προτεινόμενα; Ἄνθρωπος πρὸς τε τοῦ ἀλέκτορος τὴν φωνὴν καὶ τὰς κραυγὰς τοῦ ἀετοῦ καὶ πρὸς τοῦ λέοντος τὸ βρύχημα ἀπτόητος, ἤτοι ἄνθρωπος ἰδίας, ἰσχυρᾶς καὶ ἀμετατρέπτου βουλήσεως· ἄνθρωπος μὴ αἰσχυρόμενος νὰ ἐκθέσῃ ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ, ὅσα ἐν βαθεῖᾳ νυκτὶ κατεργάζεται· ἄνθρωπος τέλος, ἐν χειρὶ κατέχων τὸν μίτον τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς δικαιοσύνης, θέλει πάντων κατισχύσει. Τελευτῶμεν ἀναφέ-

---

(1) Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ εἰς τοῦ ναυτικοῦ τὰ ἐγκόλια παρεισδύσαντες διάβολοι δὲν θέλουσιν ἐκ νέου κατορθῶσαι νὰ κρύψωσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀσχυροσύνην ὑπὸ τὴν χλαῖναν τῶν προμάχων. Διότι τίς ἀμφισβητεῖ τῶν ἐνδόξων τούτων ἀνδρῶν τὰ διὰ θυσῶν πολλῶν, τὰ διὰ χειμάρρων αἱμάτων ἀποκτηθέντα δικαιώματα; Τίς δὲ περὶ στάσεως καὶ πρωτείων πρὸς τούτους διαμάχεται; Κύριος ἡμῶν σκοπὸς εἶναι τῆς δεινῆς τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ καταστάσεως ἡ βελτίωσις· εἶναι δ' ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, εἶναι προδότης ὁ πρὸς τὰ σκληρὰ τῆς ἀληθείας κέντρα λακτίζων. Ἐπειδὴ ὅμως, καθὼς τὸ πάλαι, οὕτω καὶ σήμερον πλάνοι τινὲς, ψευδοῦρα ἀνακαίοντες, ἀποπλανῶσι τοὺς εὐπίστους ναυβάτας καὶ σχεδὸν ἅπαν τὸ ναυτικὸν εἰς τόπους ἀποκρήμους, εἰς βράχην ὀλέθρια παρασύρουσι, γρηγορεῖτε πάντες, βλέπετε μήτις ὑμῶν πλανηθῆ· ὅτι οὐκ οἴδατε ἐν ποίᾳ ὕρῃ, ἐν πύᾳ μορφῇ, ἐν ποίᾳ σχήματι ὁ πειράζων ἐρχεται.

ρύντες τὸ τοῦ Δημοσθένους· » Σχεδὸν εἶρηκα ἅ νομίζω συμφέ-
 » ρειν ὑμεῖς δὲ ἐλοισθε ὅ,τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασιν ὑμῖν
 » συνοίσειν μέλλει. » (1)

————— ooooo —————

Ἐξωματικῶν ἐκπαίδευσις καὶ ναυτικὸν σχολεῖον.

Κύριος ὁ πρεσβύτερος κατὰ τῶν Ἀσσυρίων ἀντιπαράτα-
 σων ποτὲ τὸν εὐπειθῆ καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ ἐπιστήμονα στρα-
 τόν του, εἶπε πρὸς Πέρσην τινὰ ὁμότιμον, Χρυσάνταν κελύ-
 μενον, ὅστις τὸν συνεβούλευε νὰ διεγείρῃ διὰ λόγου τῶν
 στρατιωτῶν τὴν φιλοτιμίαν. Περιττὴ εἶναι, ὧ Χρυσάντα, πάντα
 παραίνεσις· διότι λόγοι κενοὶ, μόλις ἐκφωνηθέντες, δὲν δύνανται
 αὐθημερόν, οὔτε νὰ ἐμπλήσωσιν αἰδοῦς τοὺς ἀκούσαντας, οὔτε
 νὰ τοὺς ἀποτρέψωσιν ἀπὸ τῶν αἰσχυρῶν, οὔτε νὰ τοὺς διδά-
 ξωσιν ὅτι καὶ πρὸς πάντα κόπον καρτερικοὶ, καὶ πρὸς πάντα
 κίνδυνον γενναῖοι νὰ φανῶσι πρέπει, ἐὰν τὴν ἀληθῆ ἀγαπῶσι
 δόξαν· οὔτε νὰ τοὺς πείσωσιν ὅτι προτιμητέος εἶναι ὁ ἐν μάχῃ
 θάνατος ἢ ἡ διὰ φυγῆς σωτηρία. Ἰδέαι δὲ τοιαῦται ἐμποιοῦνται
 εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὧ Χρυσάντα, καὶ ἔμμονοι γίνονται, ἐὰν
 πρῶτον μὲν τεθῶσι νόμοι παρασκευάζοντες εἰς μὲν τοὺς ἀ-
 γαθοὺς βίον ἔντιμον καὶ ἐλευθέριον, εἰς δὲ τοὺς κακοὺς ζῶην
 ἀθλίαν, ταπεινὴν καὶ ὀδυνηράν· ἔπειτα δὲ διορισθῶσι διδά-
 σκαλοι καὶ ἄρχοντες ἱκανοὶ καὶ νὰ δειξώσιν εἰς αὐτοὺς
 ὀρθῶς, καὶ νὰ τοὺς διδάξωσι, καὶ νὰ τοὺς συνθείσωσιν εἰς πᾶν-
 τα ταῦτα, ἕως οὔ καλῶς ἐννοήσωσιν ὅτι εὐδαιμονέστατοι μὲν
 εἶναι οἱ ἀγαθοὶ καὶ εὐκλεεῖς, ἀπάντων δὲ ἀθλιώτατοι οἱ κακοὶ
 καὶ δυσκλεεῖς. Διότι οὕτω πρέπει νὰ διατεθῶσιν
 οἱ μέλλοντες νὰ ἀναδείξωσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν μά-
 θησιν ἀνωτέραν τοῦ ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβου.
 Ἐὰν δὲ οἱ τυχόντες διὰ δημηγοριῶν ἐν τῷ ἅμα ἄνδρες πο-
 λεμικοὶ ἀνεδεικνύοντο, εὐκόλως τότε καθεὶς ἠδύνατο καὶ νὰ μά-

(1) Δημοσθ. ὀλυμπ. γ'.

θη και να διδάξῃ τὴν μεγίστην τῶν ἀθροπίνων ἀρετῶν. Ἐγὼ μάλιστα οὔτε εἰς τοῦτον τὸν παρῆμῶν ἐκπαιδευθέντα στρατόνμου, ἤθελον ἐμπιστευθῆ ποτε, ἐάν δὲν ἔβλεπον παρόντας καὶ σᾶς, οἵτινες χρησιμεύετε εἰς τοὺς λοιποὺς ὡς παραδείγματα ἐντελοῦς στρατιωτικῆς παιδείας καὶ μαθήσεως, ἀναμιμνήσκετε δὲ τοὺς ἐπιλήσιμονας τὰ καθήκοντα καὶ τὰ ἔργα των (1).

Κατὰ τὰ σοφὰ λοιπὸν καὶ φρόνιμα ταῦτα τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ λόγια, τοὺς στρατοὺς συνιστῶσι μὲν καὶ συνδέουσι κατάλληλοι νόμοι, καθοδηγοῦσι δὲ καὶ παιδεύουσι διδάσκαλοι καὶ ἄρχοντες ἔμπειροι καὶ ἐπιστήμονες, προσέτι δὲ ἱκανοὶ καὶ ἐτέρους διδάξαι (2). Διότι ὁ ἄρχων ὄχι μόνον αὐτὸς ἀγαθὸς νὰ ᾖναι πρέπει, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τελειότητος τῶν ἀρχομένων νὰ ἐπιμελήται χρεωστεῖ (3). Ἐπειδὴ δὲ ὅποιοι οἱ ἄρχοντες εἶναι, τοιοῦτοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν ἀρχόμενοι γίνονται (4), πρέπει διὰ τοῦτο νὰ φροντίσῃ ἡ Κυβέρνησις, ἐάν ἐπιθυμῇ νὰ διοργανίσῃ τὴν ἐθνικὴν θαλασσίαν δύναμιν, περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀνατροφῆς ἀξιωματικῶν πρὸς τὸ ὑπερμέγεθες ἔργον, τὸ καλῶς ἄρχειν, ἀξίων (5).

(1) Τοιοῦτος πρέπει νὰ ᾖναι ὁ ἀξιωματικὸς ὑπόδειγμα ἐντελοῦς στρατιωτικῆς παιδείας καὶ μαθήσεως, αὐτὸς πρὸς δὲ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀρχομένων ὁδηγὸς καὶ διδάσκαλος. Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 3. κεφ. 3. (2) Πρὸς Τιμόθ. Β'. (3) » Ἄρχοντος γὰρ ἐστὶν οὐχ' ἑαυτὸν μόνον ἀγαθὸν παρέχειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρχομένων ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως ὡς θέλτιστοι ἴσονται. » Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 2. κεφ. 1: (4) » Ὅποιοί τινες γὰρ ἂν οἱ προστάται ᾖσι, τοιοῦτοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνονται. » Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 8. κεφ. 8. Διὰ τοῦτο ὁ στρατηγικώτατος Ἐπιμισθωνδᾶς προετίμα στρατὸν ἐλάφων, ἠγούμενον λέοντος, στρατοῦ λεόντων, ἠγούμενους ἐλάφων. (5) » Ναι μὰ Δι', ἔφη, ὦ πάτερ, μέμνημαι καὶ τοῦτο, ὅτι σου λέγοντος συνεδόκει καὶ ἐμοὶ ὑπερμέγεθες εἶναι ἔργον τὸ καλῶς ἄρχειν. » Τοιαύτην ὑψηλὴν εἶχον περὶ τοῦ ἄρχειν ἰδέαν οἱ ἐνδοξοὶ ἡμῶν πρόγονοι· ἡμεῖς δὲ ἀκταπαύτως σπουδαρχοῦντες, νομιζόμενοι ὅτι ὁ ἄρχων πρέπει νὰ διαφέρῃ τῶν ἀρχομένων κατὰ τὰ πολυτελῆ καὶ λιπαρὰ δεῖπνα, κατὰ τὰ πλούτη καὶ τὰς στολάς, κατὰ τὰς ἀπικλαυὰς καὶ τὰς ἀναπαύσεις. Ἄλλ' ἀπ' ἐναντίας ὁ Ξενοφῶν, » οἴμαι, λέγει, τὸν ἄρχοντα οὐ τῷ ῥαδιοῦργεῖν χρῆναι διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῷ προνοεῖν τε καὶ φιλοπονεῖν πρὸ θυμοῦ μενον. » Κύρ. παιδ. βιβλ. 1. κεφ. 6.

Πᾶς στρατοῦ ἀξιωματικός πρὸς τὴν στρατηγίαν κυρίως ἀποβλέπει, καὶ μετὰ πόθου πολλοῦ πρὸς τοῦτο τοῦ δεινοῦ γαδίου του τὸ ἔσχατον τέρμα κατευθύνεται. Πᾶς δ' ἀγαθὸς ναυτικός στρατηγὸς ὄχι μόνον γνωρίζει τὰ τακτικά, τὰ ναυτικά καὶ τὰς εἰς πόλεμον εὐρημένας τέχνας, ἀλλὰ πρὸς τούτοις εἶναι παρασκευαστικός τῶν πρὸς τοὺς πολεμίους μηχανημάτων, καὶ ποριστικός τῶν ἐπιτηδείων, καὶ μηχανικός, καὶ ἐργαστικός, καὶ ἐπιμελής, καὶ καρτερικός, καὶ ἀγχίνους, καὶ δολερὸς, καὶ κρυφίνους, καὶ ἀπατεῶν, φιλόφρων δὲ καὶ ὠμὸς, ἀπλοῦς καὶ ἐπίβουλος, φυλακτικός καὶ κλέπτης, προετικός καὶ ἄρπαξ, φιλόδωρος καὶ πλεονέκτης, ἀσφαλὴς καὶ ἐπιθετικός καὶ πολλὰ ἄλλα ἔχει ὁ καλὸς στρατηγός, ἦτοι ὁ τέλειος ἀξιωματικός, φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματα (1). Ἀλλὰ τίς ἐξ ἡμῶν φύσει ἔχει, ἢ σπουδῇ καὶ μελέτῃ ἀπέκτησε πάσας τὰς ἀνωειρημένας ιδιότητας; Τίς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους νὰ διδάξῃ δύναται; Ἐννοεῖται ὅτι οὐδεὶς πάλιν περὶ τῶν καλῶς ἀγωνισθέντων πρόκειται λόγος· διότι οἱ ναυτικοὶ οὗτοι, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι καὶ ἐν μεσουρανήματι διαλάμπαντες, πρὸς δυσμὰς ἤδη ἀποκλίνοῦσι. Ποιοὶ ὅμως κατόπιν αὐτῶν ἀναβαίνουσιν; Ἀρκεῖ ἄρα γε μόνον τὸ ἔνδυμα ν' ἀναδείξῃ τὸν ἀμαθῆ ἐπιστήμονα, καὶ τὸν μηκέτι τὴν κώπην εἰς χεῖρας λαβόντα, ἐργάτην θαλάσσης δεινὸν καὶ πολυμήχανον; Ἴσως· πλὴν οἱ συνετοὶ καὶ οἱ φρόνιμοι, τὸ τῶν Ἰταλῶν λέγοντες, διῆσχυρίζονται ὅτι *l' abito non fa il monaco*. Ἐπίσης καὶ ἡμεῖς διῆσχυρίζομεθα ὅτι ἀπόλυτον ἔχομεν ἀνάγκην ἀξιωματικῶν πρὸς τὸ καλῶς ἄρχειν ἐπιτηδείων· ἀξιωμα-

---

(1) Καθεὶς ἀφ' ἑαυτοῦ ἐννοεῖ ὅτι ἐνταῦθα τὰ ἐπιθετὰ δ ο λ ε ρ ὸ ς, ἀ π α τ ε ὠ ν, ἐ π ἰ β ο υ λ ο ς, κ λ ε π τ η ς, ἄ ρ π α ξ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ τούτων ὅμοια, δὲν ἐκλαμβάνονται ἐπὶ κακοῦ. Διότι, διὰ νὰ κακοποιήτῃ τοὺς πολεμίους, ὁ ἀξιωματικός διδάσκειται ἕλας ταύτας τὰς κουργίαις, πρὸς τοὺς φίλους ὅμως πράσσει τὰ ἐναντία· ἦτοι πᾶς ἀξιωματικός μηχανεῖ καὶ νὰ μὴ ψεύδῃται καὶ νὰ ψεύδῃται, καὶ νὰ μὴ ἐξαπατᾷ καὶ νὰ ἐξαπατᾷ, καὶ νὰ μὴ διαβάλλῃ καὶ νὰ διαβάλλῃ, καὶ νὰ μὴ πλεονεκτῇ καὶ νὰ πλεονεκτῇ, καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ὅσα πρὸς μὲν τοὺς φίλους καὶ τοὺς συμπολίτας ἀδικα καὶ ἀθέμιτα λογιζόνται, κατὰ τῶν ἐχθρῶν δὲ θεμιτὰ καὶ χρησίμα θεωροῦνται· οὕτω ὁ ἀποκαθίσταται ἱκανὸς τοὺς μὲν φίλους τῆς πατρίδος του νὰ ὠφείλῃ, τοὺς δὲ πολεμίους νὰ βλάπτῃ. Περὶ τούτου ἴδε τὸν Ξενοφῶντα.

τικῶν ἐπισταμένων τὴν μεγίστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀρετὴν ἀξιωματικῶν τὸ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι καλῶς ἐκδεδιδαγμένων.

Διὰ τὰ ἐκπαιδευθῶσι δὲ ἀξιωματικοὶ ἐπιστήμονες, πρέπει νὰ σχηματισθῇ ναυτικὸν σχολεῖον. Ἄλλ' ὑπάρχουσιν οἱ ἐπὶ τούτῳ ἀναγκαῖοι καθηγηταί; Καθ' ἡμᾶς ὅχι· διότι ἐκ μὲν τῶν ἀξιωματικῶν ὀλίγοι μόνον δύνανται νὰ διδάξωσι τὰ ναυτικά, ἐκ δὲ τῶν ἰδιωτῶν οὐδένα ἱκανὸν γνωρίζομεν. Ἐάν τις ὅμως ἐναντίαν ταύτης ἔχῃ γνώμην, ἅς ἀναδεχθῇ, τὸν παρακαλοῦμεν, τὴν διδασκαλίαν τῶν πολλῶν καὶ διαφόρων τῆς ναυτικῆς τέχνης κλάδων, καὶ ἅς γράψῃ περὶ ναυτικῆς, περὶ κυβερνητικῆς, περὶ ναυπηγικῆς, περὶ πλοίου, περὶ καταρτισμοῦ, περὶ ἀρμένων, περὶ τακτικῆς, περὶ σημάτων, περὶ πυροβολικοῦ, περὶ κανονισμῶν, περὶ νόμων, περὶ μυρίων ἄλλων ναυτικῶν ἀντικειμένων καὶ τότε τὸν βλέπομεν. Πλὴν ἀπὸ τούδε τὸν βεβαιούμεν ὅτι οὐδεὶς πλέον ὀπισθεν τοῦ δακτύλου του νὰ κρυφθῇ δύναται· διότι ἡ πείρα, ἡ λυδία αὕτη τῆς ἱκανότητος λίθος, μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἀξίας τούτου καὶ ἐκείνου, οἷτινες ἤδη αὐτοσχεδιάζουσι καὶ ὑψηγοροῦσι. Τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς δῆλον γίνεται.

Ἀπὸ τῆς μετὰ τῶν Τούρκων εἰρήνης καθ' ἑκάστην καὶ οἱ περὶ πεζοῦ στρατοῦ διοργανισμοὶ τελειοποιοῦνται, καὶ ἡ διοικητικὴ ἀρχή, καὶ ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, καὶ ἡ οἰκονομικὴ διεύθυνσις, καὶ τὰ τῆς παιδείας ἐπὶ τὰ κρείττω προβαίνουσι· μ' ὅλα ταῦτα ἅπασαι αἱ εἰρημέναι ὑπηρεσίαι κατὰ τι ἐνδεεῖς ὑπὸ πάντων νομίζονται· ἡμεῖς δὲ μόνοι, καὶ τοὶ οὐραγοῦντες καὶ ἐπὶ πρύμναν ἀνακρουόμενοι, ὑπερπλουτοῦμεν σοφῶν καὶ πεπαιδευμένων καὶ οὐδενὸς ἔτι χρεῖαν ἔχομεν. Ἄλλ' ἐν τοσούτῳ καὶ ὅ ἐν τῷ ναυστάθμῳ μέγας τῶν ναυτικῶν διερμηνεὺς, καὶ τῶν ποτὲ ἀρχηγῶν οἱ ἐπιστολεῖς, καὶ οἱ ἀνακριταί, καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς, καὶ οἱ μεγάλοι ἐν τῇ Γραμματεῖᾳ τοῦ ναυτικοῦ διευθυντῆρες εἶναι ἄνθρωποι ἀπειροθάλασσοι· εἶναι δηλαδὴ οἰκονομικοὶ καὶ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι. Δίδεται δὲ ταύτης μεγαλητέρα κατὰ τοῦ σώματος προσβολή; Κατ' αὐτὴν τῶν πραγμάτων τὴν κατάστασιν, ὅλοι οἱ ναυτικοὶ ἀξιωματικοὶ κρίνονται περὶ τὰ ναυτικά ἀμαθέστεροι καὶ αὐτῶν τῶν ἀσαλαμινίων καὶ ἀθαλασσώτων!

Ἄφ' οὗ λοιπὸν, ὡς προεῖρηται, κατὰ τὸ παρὸν ἀδύνατον εἶναι νὰ σχηματισθῇ ἐνταῦθα ἐντελὲς ναυτικὸν πολεμικὸν σχολεῖον, πρέπει τοῦλάχιστον νὰ ληφθῇ ἐγκαιρὸς τις περὶ τοῦ μέλλοντος πρόνοια· πρέπει νὰ προπαιδευθῶσιν ἄρχοντες καὶ διδάσκαλοι ἱκανοί. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἡμεῖς προτείνομεν τὰ ἐξῆς.

1. Ν' ἀποσταλῶσιν εἰς τὴν Γαλλίαν ἕξ νέοι Ἕλληνες νόμοιθαγενεῖς, διὰ νὰ σπουδάσωσι δημοσίοις ἀναλώμασι θεωρητικῶς καὶ κατὰ πλάτος ἄλλος ἄλλο ναυτικὸν μάθημα· ἀφ' οὗ δὲ τελειοποιηθῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, νὰ διορισθῶσι καθηγηταὶ τοῦ ναυτικοῦ σχολείου.

2. Οἱ ἕξ οὗτοι νέοι, πρὶν ἀποδημήσωσι, πρέπει νὰ γνωρίζωσι 1. τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν πρὸ πάντων, 2. τὰ μαθηματικά, 3. τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν.

3. Ν' ἀποσταλῶσιν εἰς τὰ Γαλλικὰ καὶ εἰς τὰ Ἀγγλικὰ πολεμικὰ πλοῖα, τὰ διαπλέοντα τὸν ὠκεανόν, δώδεκα ἕτεροι νόμοιθαγενεῖς νεανῖαι Ἕλληνες, διὰ νὰ παιδευθῶσι δημοσίᾳ δαπάνῃ τὸ ἄρχεῖν καὶ ἄρχεσθαι, μετὰ δὲ τὴν ἐπάνοδόν των νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πλωτάρχαι.

4. Οἱ δώδεκα οὗτοι νεανῖαι, πρὶν ἀποδημήσωσι, πρέπει νὰ γνωρίζωσι 1. τὰς ἀρχὰς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, 2. τὰ στοιχεῖα τῆς μαθηματικῆς, 3. τὴν Γαλλικὴν ἢ τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

5. Οἱ δώδεκα οὗτοι ναυτικοὶ σπουδασταὶ πρέπει νὰ διατρέψωσιν ἐπὶ τῶν ξένων πολεμικῶν πλοίων πάντε ἔτη.

Ἵποτίθεται δὲ ὅτι ναυτικοὶ θέλουσι διευθύνει τὴν ἀποστολὴν ταύτην. Ἄν ὅμως ἀπ' ἐναντίας χερσαῖοι πάλιν ἐξαποστείλωσι νέους πρὸς ἐκπαίδευσιν, πολλοὶ ἐκ τούτων θέλουσιν ἐπιστρέψει ἀπρακτοὶ τότε δὲ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης (1)· διότι καθ' ἡμᾶς εἶναι προτιμητέος ὁ πάντῃ ἀγροῖκος τοῦ ἐν ἑαυτῷ σοφοῦ καὶ ἐνώπιον ἑαυτοῦ ἐπιστήμονος. Ἐκεῖνος γὰρ ὁμολογεῖ πρὸ ῥησῖα τὴν ἀμάθειάν του, ἐνῶ τοῦ πάν-

(1) Ματθ. κερ. 27. κερ. 64.

τα εἰδότος καὶ μηδὲν ἐπισταμένου ὁ τύπος καὶ ἡ οἴησις σπαν-
δαλιζοῦσι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Πολλοὶ ἴσως εἶπωσιν ὅτι ἀντὶ ν' ἀποσταλῶσι νέοι εἰς τὴν
Εὐρώπην καὶ εἰς τὰ ξένα πλοῖα, διὰ νὰ σπουδάσωσι τὰ ναυτικά,
συμφέροι κάλλιον νὰ προσκληθῶσιν ἔξωθεν οἱ ἀναγκαῖοι καθηγα-
ταὶ καὶ νὰ συστηθῇ τὸ ναυτικὸν σχολεῖον. Ἄλλ' ἐὰν εἰς τῶν ξέ-
νων τούτων διδασκάλων τὴν ἐκλογὴν ἀποτύχωμεν, τότε τί γίνε-
ται; Ἡ ἀμάθεια ἐνὸς καθηγητοῦ διαφθείρει ὅλους τοὺς μαθητάς
ἐνῶ, ἂν οὗτοι ἀποδημήσωσιν, οἱ πλείστοι τοῦλάχιστον θέλουσιν
ἐπιστρέφει τέλειοι καὶ πεπαιδευμένοι· τοῦ Ῥόξεν δὲ ἡ ἔλευσις
πολλὰ μὰς ἐδίδαξεν. Ἐκτὸς τούτου καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἀπα-
δημοῦντες ἐξεπαιδεύοντο (1).

Οἱ δόκιμοι καὶ τὸ περὶ ἐξετάσεων διάταγμα.

Τῶν λαῶν αἱ ἐπαναστάσεις καὶ τῶν φυλῶν αἱ παλιγγενεσίαι
οὔτ' ἐν ἀκαρεῖ διαπεραιούνται, οὔτε διὰ θαυμάτων τελεσφοροῦ-
σιν. Οἱ τοκετοὶ τῶν ἐθνῶν εἶναι πολυώδουνοι καὶ δυσάγωνες, ἡ
ἀνατροπὴ τῶν δ' ἐργώδης καὶ πολύφροντες. Γενεὰ πορεύεται καὶ
γενεὰ ἐρχεται· ἐὰν ὅμως ἡ ἐπερχομένη δὲν ἦναι κρείττων τῆς
προαπελθούσης καὶ ἀξία ἐκείνης διάδοχος, τὸ ἔθνος τότε ἐκ-
πίπτει, διαφθείρεται, παρακμάζει καὶ ἐπὶ τέλους ὑποδουλοῦται·
διότι δὲν ἀρκοῦσι τῶν πατέρων οἱ θρίαμβοι, οἱ κόποι, αἱ θυ-
σίαι καὶ οἱ ἀγῶνες πρὸς αἰωνίαν τῆς ἐλευθερίας συντήρησιν. Ἐὰν
οἱ υἱοὶ δὲν ἀναδειχθῶσιν ἀντάξει τῆς πατρικῆς εὐκλείας κλη-

---

(2) Ὁ πρῶτον ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργός, ὁ ναύαρχος Κριεζῆς, πολὺ ὑπὲρ τῆς
συστάσεως ναυτικοῦ πολεμικοῦ σχολεῖου ἐπροσπάθησεν, ἀλλὰ προσωπικαί τινες
ἀντιζηλίαι καὶ ἀντιπάθειαι ἀνήγειρον κατ' αὐτοῦ φραγμαῖς ἀνυπερβλήτους.
Πολλὴν προσέτι κατέβηκεν ἐπιμίλειαν περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀξιωματικῶν
ἐπιστημόνων· πολλοὶ δὲ νέοι ἐπὶ τῇ προτάσει αὐτοῦ ἀπεστάλησαν παρὰ τῆς
Κυβερνήσεως εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὰ ξένα πλοῖα, διὰ νὰ παιδευθῶσι τὰ
ναυτικά. Καὶ ἐπ' ἰσχύον μάλιστα, μ' ἕλην τοῦ δημοσίου τὴν ἀνάχρυσαν, ἐνήρ-
γησε νὰ προσαποσταλῶσιν εἰς τὰ Γαλλικὰ πλοῖα τέσσαρες μαθηταὶ τοῦ ἐν
Μαιριεῖ πολεμικοῦ σχολεῖου.

ρονόμοι, ἀλλὰ, τῆς σωφροσύνης καὶ τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς ἀλκῆς τὴν ἀσκησιν ἀμελήσαντες, τραπῶσιν ἐπὶ τὴν ῥαδιουργίαν καὶ τὴν ἡδυπάθειαν, ταχέως πάντων τῶν κεκτημένων ἀγαθῶν ἀποστεροῦνται, καὶ ἄλλο τι δὲν διασώζουσιν, εἰμὴ τοῦ παρελθόντος μεγαλείου καὶ τῶν προγονικῶν ἀρετῶν τὴν ἀνάμνησιν. » Οὐ γὰρ τοι τὸ ἀγαθοῦς ἄνδρας γενέσθαι, τοῦτο » ἀρκεῖ, ὥστε καὶ διατελεῖν ὄντας ἀγαθοῦς, ἢ » μὴ τις αὐτοῦ διὰ τέλους ἐπιμελῆται. » (1)

Οἱ πολυπείροι θαλασσοῦργοι ἄνδρες τῆς ἐπαναστάσεως καθ' ἐκάστην γηράσκουσι καὶ θνήσκουσι. Τίς ὅμως τοὺς διαδέχεται; ποῦ δ' εἶναι τῶν ἐνδόξων ναυμάχων ἡ ἐκλεκτὴ φυταλιὰ, τῶν δοκίμων τὸ σύστημα; Ἐτι ἐσπαργανωμένοι τῶν πλοίων ἐπέβαινον οἱ πρὸ ἡμῶν ἀλιγενεῖς ναυτικοί, καὶ ὄχι μόνον πᾶσαν τὴν Μεσόγειον, πρὸς μυρίους ἀκαταπαύστως κινδύνους ἀντιπάλαιοντες, περιήρχοντο, ἀλλὰ πολλάκις καὶ αὐτὰ τοῦ ὠκεανοῦ τὰ δεινὰ καὶ θαρύπλοα πελάγη διεπορεύοντο. Ἡμεῖς ὅμως, οἱ κατόπιν αὐτῶν ἐπερχόμενοι, ἀπ' ἐναντίας ἀκμαῖοι καὶ γενειῶντες εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνομεν· τοῦ κόσμου δὲ τὰ πέρατα καθ' ἡμᾶς πρὸς τοῦ Κράτους τὰ σύνορα παράκεινται. Ὁ μετέωρος πλοῦς πρὸς πάντας ξένος καὶ ἄγνωστος εἶναι τῆς γῆς τὸ σχῆμα ὀλίγοι τὸ γνωρίζουσι· καὶ ὁ ἀρχαιότατος τοῦ κόσμου γεωγράφος ἐπίστατο κάλλιον ἡμῶν τὴν ἀδελφὴν τῆς ναυτικῆς ἐπιστήμης, τὴν ἀστρονομίαν· οἱ δ' ἐπὶ Τροίαν ἐστρατεύσαντες πλειοτέρας ἢ ἡμεῖς περὶ τὰ τακτικὰ εἶχον γνώσεις. Ἄλλ' ἐν τοσοῦτοις τῶν ναυτικῶν ἀξιωματικῶν ἡ δημιουργία ὀσημέραι ἀπονωτέρα καθίσταται· κατὰ τοῦτο δὲ ὑπερεβάλομεν καὶ αὐτὴν τοῦ Παταύτου τὴν ἀκαδημίαν, τὴν πολυκύμονα καὶ φιλόστοργον ταύτην τῶν ἀσκληπιαδῶν μητέρα!

Σκοπὸν δὲν ἔχομεν νὰ κατηγορήσωμέν τινα, οὐδὲ τούτου ἡ ἐκείνου νὰ ἐπικρίνωμεν τὰς πράξεις· τὸ σύστημα μόνον πολεμοῦμεν καὶ κατ' αὐτοῦ μόνου κίταφερόμεθα. Ἀδιανοροῦμεν δὲ ἂν ὅλος ὁ κόσμος εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτι-

(1) Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 7. κεφ. 5.

κοῦ ἀνεξέταστος καταταχθῆ (2)· διότι οὐδεμίαν περὶ τούτου ἡμεῖς ὀφείλομεν εὐθύνην. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ὁ εἰς ὑπηρεσίαν τινὰ καταλεγόμενος, καὶ πρὸ πάντων ὁ εἰς τὴν ναυτικὴν ἐμβαιῶν, χρεωστέϊ νὰ γνωρίζῃ, ὅσον ἐνεστὶν ἐντελῶς, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην του. Δὲν εἶναι δὲ ὅλως ἀσυνεπὲς καὶ ἀτοπον, εἰς μὲν τὸν πεζὸν στρατὸν οἱ κατατασσόμενοι ἀξιωματικοί, ἐξ ὧν πολλοὶ ἐκ τῶν πανεπιστημίων τῆς Εὐρώπης ἐπιστρέφουσι, νὰ ἐξετάζωνται πρὸ τῆς κατατάξεως, εἰς δὲ τὸν ναυτικὸν ὁ βουλούμενος νὰ ναυτολογῆται ἀπονητί; Παρ' ἡμῖν, καὶ τοὶ ἀκαδημαϊκὰ διπλώματα φέροντες, εἰς αὐστηρὰς ὑποβάλλονται δοκιμασίας καὶ βασάνους καὶ οἱ ἱατροὶ, καὶ οἱ φαρμακοποιοὶ, καὶ οἱ δικηγόροι, καὶ οἰκαθηγηταί, καὶ αὐτοὶ προσέτι οἱ ἐμποροπλοίαρχοι ἐξετάζονται· μόνοι δὲ οἱ εἰς τὰς τάξεις τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ εἰσερχόμενοι ἐξαιροῦνται τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος, καὶ ἀκινδύνως παραμείβουσι τὸ τραχὺ καὶ δυσανάπορον τῶν ἐξετάσεων ἀκρωτήριον. Ἀλλὰ τίς ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπιστημόνων ἢ τεχνιτῶν δύναται, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, νὰ ἐπιφέρῃ τὴν μεγαλύτεραν εἰς τὴν κοινωνίαν βλάβην; Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τῶν πεζῶν, ὁ ἱατρὸς τῆς Περαιώρας, ὁ φαρμακοποιὸς τῆς Ἀταλάντης, ὁ δικηγόρος τοῦ πρωτοδικείου Λαμίας, ὁ καθηγητὴς τῆς πολιτικῆς γεωγραφίας, ἢ ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ, ὁ ἐν μέσῃ νυκτί, ὁ ἐν ὄρα χειμῶνος κυβερνῶν τὸ σκάφος, τοῦ ὁποίου ὁ Βασιλεὺς, ἢ ἡ Βασίλισσα, ἢ ὁ διάδοχος, ἢ ὅλη συνάμα ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἐπιβαίνει; Τοῦ δικηγόρου ἢ ἀμάθεια καὶ τοῦ ἱατροῦ ἢ ἀπειρία ἓνα, δύο, ἢ δέκα τὸ πολὺ δύναται νὰ βλάβῃ· ἀλλὰ τοῦ ναυτικοῦ ἀξιωματικοῦ ἢ ἀνεπιστημοσύνη ῥιψοκινδυνεύει τοῦ Κράτους τὴν ἡσυχίαν καὶ πνίγει τοῦ ἔθνους ὄλου τὸ μέλλον.

(1) Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως πληροφοροῦμεν τὸν ἀναγνώστην ὅτι ὁ πρῶτον ὑπουργός, ὁ ναύαρχος Κριεζῆς, μόνον πολλὰ ὀλίγους οἰκεία αὐτοῦ θουλή διόρισεν ἀξιωματικούς, καὶ τούτους σημαιοφόρους, ἐξ ὧν ὅλοι σχεδὸν ἢ ἐξεπαιδεύθησαν, ἢ ἐκπαιδεύονται ἤδη εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ σχολεῖα καὶ εἰς τὰ ξένα πολεμικὰ πλοῖα. Οἱ λοιποὶ δὲ ἀξιωματικοὶ, τῶν ναυδιορισθέντων ἐξαιρουμένων, ἐθαμβολογήθησαν πρὸ τοῦ Κριεζῆ ἢ ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῇ προτάσει τῆς θαυματολογικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐκ τούτων πολλοὶ ἔλαβον τὸν θαυμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ χάριν τῶν πατρικῶν τῶν ἐκδουλεύσεων.

Τινές ὅμως δῖσχυρίζονται ὅτι ὑπάρχουσιν ἔτι ἀβαθμολόγη-
 τοι πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισθέντων, οἵτινες ὡς ἐκ
 τῆς ἡλικίας των δὲν δύνανται νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ἐξετάσεις.
 Πρὸς τὴν ἔνστασιν ταύτην ἀπαντῶντες, λέγομεν ὅτι ἅπαντες οἱ
 τὸ πολυώδυνον τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος σάδιον διελθόντες ἀπέκτησαν
 δικαιώματα ἀναντιρρήτα, ἕκαστος δ' αὐτῶν πρέπει νὰ λάβῃ
 τὴν δικαίαν τῶν κόπων του ἀντιμισθίαν. Διὰ τοῦτο οἱ ἀξιωμα-
 τικοὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἐὰν τῷ ὄντι ὑπάρχουσιν ἔτι τοιοῦτοι
 ἀβαθμολόγητοι, ἄς βαθμολογηθῶσιν ἀνεξετάστως ἐκ τῶν ὑπα-
 ξιωματικῶν τῆς ἐπαναστάσεως οἱ μὲν προβεβηκότες ἄς τεθῶσιν
 ὑπὸ σύνταξιν, οἱ δὲ ἀκμαῖοι ἄς διορισθῶσιν εἰς ὑπηρεσίαν τὸ
 αὐτὸ δὲ μέτρον ἄς ληρῆθῇ καὶ περὶ τῶν παλαιῶν ναυτῶν. Ἀλλὰ
 τί κοινὸν ὑπάρχει μεταξύ τοῦ ἀληθοῦς ὑπὲρ πατρίδος παθόντος
 καὶ προκινδυνεύσαντος, καὶ τοῦ μηδὲ ὅπως τὸν Τούρκον κατὰ
 πρόσωπον ἰδόντος; Τούτου τὴν ἀνεξετάστον βαθμολογίαν οὔτε
 ὁ Θεὸς τὴν ἐπιθυμεῖ, οὔτε ὁ διάβολος τὴν θέλει. Τίς δ' ἐκ τῶν
 ἀποστελλομένων εἰς τὴν Εὐρώπην νέων θέλει ποτὲ ἐπιμεληθῆ
 νὰ σπουδάσῃ, ἀφ' οὗ, καὶ ἀμαθῆς καὶ ἀνάσκητος ἂν ἐπιστρέψῃ,
 δύνχται ἀνεξετάστως νὰ συναριθμηθῇ μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν
 τοῦ ναυτικοῦ, καὶ ἂν μάλιστα ὑπὸ τινος ἐπιγείου δαίμονος ρυ-
 μουλκῆται νὰ προβιβασθῇ καὶ τάχει ἀτεκμάρτω νὰ προβῇ ἐπὶ
 τὰ πρόσω; Ἔως πότε δὲ θέλει ἐπικρατεῖ ἡ κατὰ θέλησιν βαθμο-
 λογία; Εἶναι μὲν δίκαιον νὰ βραβευθῇ τὸ παρελθόν, εἶναι ὅμως
 φρόνιμον, ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον νὰ μὴ παραμεληθῇ τὸ
 μέλλον. » ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, καὶ κεῖνα μὴ ἀφιέ-
 ναι (1). » Μόνοι δὲ οἱ νεαρκομένοι καὶ οἱ ληθαργίαν πάσχον-
 τες κατάκεινται καὶ τὰς ἰδίας αὐτῶν σάρκας καταρθεύουσιν.

Ὁ πρόην ὑπουργὸς φρονῶν ὅτι ἐπέστη ὁ καιρὸς νὰ περιχα-
 ρακωθῇ τὸ ναυτικὸν διὰ φραγμοῦ, ἀποκλείοντος τὴν εἰς τὰς τά-
 ξεις τῶν ἀξιωματικῶν προσέλευσιν παντὸς ἀμαθοῦς καὶ περὶ τὰ
 ναυτικὰ ἀνεπιστήμονος, συνέταξε σχέδιον διατάγματος κανο-
 νίζοντος τὰ περὶ ἐξετάσεων τῶν εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικὸν
 κατατασσομένων ἀξιωματικῶν. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐνεκρίθη καὶ

(1) Μαρτ. κεφ. 23.

παρά τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' ἐπελθούσης τῆς μεταπολιτεύσεως, δὲν ἀπεστάλη πρὸς τὴν Γραμματείαν τὸ καθαρὸν τοῦ διατάγματος, καὶ οὕτως ἐματαιώθη τοῦ Κριεζῆ ὁ σωτήριος οὗτος σκοπός. Ἡμεῖς ὅμως φρονούμεν ὅτι· πρέπει νὰ ἐκδοθῇ ἀφεύκτως καὶ ὅσον ἔνεστι τάχιον τὸ τὰς ιδιότητας τοῦ ἀξιωματικοῦ διορίζον διάταγμα· διότι διὰ μόνου τοῦ μέσου τούτου δύναται τις ν' ἀνακρούσῃ τὸν εἰς τὰς ναυτικὰς ἀρχὰς βίαιον εἰσπλουν τῆς ἀνεπιστημοσύνης, ἣτις ἐξ οὐρίων ἤδη καὶ κατὰ μέτωπον πλέει, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ραδιουργίας ναυστολουμένη. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ αὐτοὶ οἱ βασιλόπαιδες δόκιμοι κατὰ πρῶτον ναυτολογοῦνται, πρὶν δὲ προβιβασθῶσιν, αὐστηρῶς ἐξετάζονται.

Δοκίμων τάξεις προτείνομεν νὰ διορισθῶσι δύο, ἡ τῶν δοκίμων καὶ ἡ τῶν ἐκλεκτῶν. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νέων τούτων τοῦ Ποσειδῶνος ὁπαδῶν ἀπαιτοῦνται ἄρχοντες ἱκανοὶ καὶ διδάσκαλοι ἐπιστήμονες, πρέπει πρὶν ἢ διοργανισθῶσι τὰ τῶν δοκίμων νὰ συστηθῇ τὸ ναυτικὸν σχολεῖον, καὶ νὰ παραδοθῇ ἡ κυβερνήσις τῶν βασιλικῶν πλοίων εἰς χεῖρας ἀξιωματικῶν πεπαιδευμένων. Δοκίμων δὲ σύστημα ὡς τὸ ἐπὶ Κυβερνήτου ὄχι μόνον περιττὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὀλέθριον παρ' ἡμῶν κρίνεται.

Οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι.

Ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, τρεῖς πρέπει νὰ διορισθῶσι τάξεις οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων, 1. λογιστῆς, 2. φροντιστῆς, 3. ἐπιμελητῆς (1)· διότι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἄγγλοι δὲν ἔχουσι πλειοτέρας τῶν τριῶν. Διὰ νὰ διοργανισθῶσι δὲ καὶ τὰ περὶ τῶν ἀξιωματικῶν τούτων ὀριστικῶς, θεωροῦμεν ἀναγκαῖα τὰ ἐξῆς.

1. Ὁ εἰς τὴν ναυτικὴν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν κατὰ πρῶτον ναυτολογοῦμενος πρέπει νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν ἐσχάτην τάξιν.

(1) Ἐπιμελητῆν ἡμεῖς ὀνομάζομεν τὸν ἀνώτερον οἰκονομικὸν ὁραθμόν. Δὲν ὑπάρχει δὲ σχέσις τις μεταξύ τοῦ ἐπιμελητοῦ τούτου καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπιμελητοῦ.

2. Πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὰ εἰς τὰ γυμνάσια τοῦ Κράτους διδασκόμενα μαθήματα· διότι εἶναι πάντῃ ἄτοπον ν' ἀγνοῇ ὁ δημόσιος ὑπάλληλος καὶ αὐτὴν τὴν πάτριόντου γλῶσσαν, ὁ δὲ οἰκονομολόγος καὶ αὐτὴν τὴν ἀρίθμησιν καὶ τὴν γραφὴν.

3. Πρέπει νὰ μὴ προβιάζῃται τις τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων, εἰ μὴ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας. Τίς ἤχρεια, λόγου χάριν, νὰ ὑπάρχωσι πολλοὶ μὲν ἐπιμεληταί, ἀναριθμητοὶ δὲ φροντισταί, ἐνῶ ὀλίγοι μόνον ἀρκοῦσιν;

Ἐπιτήϊοι στρατιῶται.

Ἐν τῶν ἰσχυροτέρων μέσων, δι' ὧν τῆς πειθαρχίας τὰ φοβερὰ χαλινωτήρια ὑποχειρίους τοὺς στρατοὺς διακρατοῦσιν, ἀναντιρρήτως εἶναι τῶν κακῶν ἡ τιμωρία (1)· διότι οἱ κακοὶ μόνον τὸ ἀνάγκη πείθεσθαι νὰ ἐννοήσωσι δύνανται. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε πόλις πολεμία ὑπὸ στρατοῦ ἀπειθοῦς ἐκπορθεῖται, οὔτε χώρα φιλία ὑπὸ μὴ πειθαρχόντων διαφυλάσσεται, οὔτε στρατεύματα ἀπειθούντων νικηφόρον ἀναδεικνύεται ἐν πολέμῳ, οὔτε πόλεις νομίμως κατοικοῦνται, οὔτε οἴκοι διασώζονται, οὔτε πλοῖα πρὸς τὴν ὀρθὴν πορείαν κατευθύνονται, οὔτ' ἄλλο τι καλὸν καὶ ὠφέλιμον ὑπὸ μὴ πειθομένων κατορθοῦται, ἀλλὰ μέγιστον ἀγαθὸν τὸ πειθαρχεῖν φαίνεται εἰς τὸ καταπράττειν καὶ εἰς τὸ διασώζειν τὰ ἀγαθὰ (2), διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παιδευθῇ ἐκ παντὸς τρόπου τὸ βασιλικὸν ναυτικὸν εἰς τὸ πειθαρχεῖν τοῖς κρείττοσι μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐκόντες ἄκοντες, πρέπει νὰ κύψωσι τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν βαρὺν μὲν, ἀλλὰ σωτήριον τῆς πειθανάγκης ζυγόν. Κατὰ τοῦτο δὲ ἄς μιμηθῶμεν τοὺς διὰ τὴν αὐστηρὰν πειθαρχίαν τῶν θαυμαζομένους ξένους.

(1) « Καὶ τοίνυν κατανοῶν περὶ τούτων, ἐν ἅπασιν ὄρᾳν μοι δοκᾷ τὸ προτρέπον πείθεσθαι μάλιστα ὄν, τὸ τὸν μὲν πειθόμενον ἐπαινεῖν τε καὶ τιμᾶν, τὸν δὲ ἀπειθόντα ἀτιμάζειν τε καὶ κολάζειν. » Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβ. 1. κεφ. 6.

(2) Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 8. κεφ. 1.

Παντός ξένου πολεμικοῦ πλοίου, καλῶς συγκεκροτημένου, πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ ναυβάταις ἐπιβαίνει καὶ τις ὑπαξιωματικὸς πλοιονόμος κλυόμενος (1). Ὁ ἀδέκαστος οὗτος νομοφύλαξ ἐφορεῖ καὶ ἐπισκοπεῖ, ὡς πολυόμματος Ἄργος, ὅλον τοῦ πλοίου τὸ πλήρωμα· εἰσαγγέλλει εἰς τὸν πλωτάρχην, τὸν κυβερνήτην, ἢ τὸν ἄρχοντα τοὺς ἐγκληματίας καὶ τοὺς πταίτας· ὑποβάλλει εἰς τὰς νομίμους ποινὰς τοὺς καταδίκους· ἀναγκάζει διὰ τῆς βίας εἰς ὑπακοήν τοὺς δυσπειθεῖς· ἰγνηλατεῖ καὶ ἀνακαλύπτει τὰς κακουργίας καὶ τὰ παραπτώματα· ἐνὶ δὲ λόγῳ, ὁ πλοιονόμος εἶναι παντεπόπτης τῆς πειθαρχίας ὑπηρετίας καὶ αὐστηρὸς τῶν νόμων ἐκτελεστής. Ὁ πλοιονόμος παντοῦ τρέχει, παντοῦ παρίσταται, τὰ πάντα γνωρίζει· πρῶτος πάντων ἐγείρεται, καὶ πάντων ἔσχατος ἀπέρχεται πρὸς ὕπνον· πρὶν δὲ κοιμηθῆ περιπολεῖ τὰ μεσόκοιλα καὶ τὸ κύτος τοῦ πλοίου καὶ ἰδίως ὁμίμασι πληροφορεῖται ὅτι οὔτε ἡ πειθαρχία, οὔτε ἡ τάξις, οὔτε οἱ νόμοι, οὔτε ἡ δημοσία ἠθικὴ ὑπότινος προσβάλλονται. Ἄλλ' ὁ τοσοῦτον ἀναγκαῖος οὗτος ναυτικὸς ὑπηρετής παρ' ἡμῖν, ὅχι μόνον δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά του σχεδὸν παντάπασι ἀγνωεῖται. Διότι ὁ ἔρρορς τοῦ προσωπικοῦ, ὁ τοὺς διοργανισμοὺς τῶν πληρωμάτων συντάσσων, ἐλησμόνητε νὰ τὸν συμπεριλάβῃ εἰς τοὺς ναυτικούς καταλόγους. Ἐκ τούτου δὲ καθεὶς συμπεραίνει εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκεται παρ' ἡμῖν ἡ πειθαρχία. (2)

Διὰ νὰ συνθέσῃ δὲ καὶ τὸ βασιλικὸν ναυτικὸν εἰς τὸ πειθαρχεῖν τοῖς ἄρχουσι, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ διοργανισθῶσι δύο λόχοι ἐπὶ νηῶν στρατιωτῶν· καθότι οἱ στρατιῶται οὗτοι κυρίως χρησιμεύουσιν ὡς φρουροὶ τῶν ναυστάθμων καὶ τῶν ἐπ' ἀγκυρῶν ἀποσαλευόντων πλοίων· ἰδίως δὲ ἀποτε-

---

(1) Οἱ Γάλλοι καλοῦσι τὸν ὑπαξιωματικὸν τοῦτον capitaine d'armes· εἰ ἡμέτεροι δὲ, κατὰ λέξιν μεταφράζοντες, τὸν ὀνόμασαν ὀ π λ ο π ο ἰ ὄ ν, ἐ π ἰ τ ὄ ν ὀ π λ ω ν, ἐ π ἰ τ ὄ ν ὀ π λ ω ν ἀ ξ ἰ ω μ α τ ἰ κ ὄ ν, ἀ ρ χ ἰ ο π λ ἰ τ η ν, ὀ π λ ἰ τ η ν. Τὰ διάφορα ταῦτα τοῦ αὐτοῦ προσώπου ὀνόματα χαρακτηρίζουσι τὴν σύγχυσιν τῶν ἰδεῶν τοῦ διοργανιστοῦ καὶ τὴν παντελῆ περὶ τὰ ναυτικὰ ἀμάθειαν αὐτοῦ προδίδουσιν. (2) Περὶ τούτου ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θέλει τις μᾶς ἀναγκάσει ν' ἀναφέρωμεν σκανδαλωδῆ παραδείγματα.

λαῦσι τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν τῆς ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐξουσίας. Ἐν μάχῃ μάλιστα, καὶ ἐν παντὶ ἄλλῳ δεινῷ κινδύνῳ, οἱ ἐπινηῖοι στρατιῶται ἐπιτάσσονται τῶν ναυτῶν καὶ φρονεῦσαι τοὺς φυγομαχοῦντας, τοὺς δειλοὺς καὶ προδότας.

Οἱ ὑπάζιωματικοὶ τῶν δύο τούτων λόγων δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι καὶ τὰ τοῦ πλοιονόμου ἔργα· παντοῦ δὲ στρατιωτικοὶ ὑπαζιωματικοὶ διορίζονται πλοιονόμοι.

Περὶ στολῆς τῶν ἀξιωματικῶν.

Τὸ περὶ στολῆς ζήτημα τὸ θεωροῦμεν ὡς πάρεργον καὶ διὰ τοῦτο, παρατρέχοντες, παραιτοῦμεν εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα σπουδαιωτάτους, τὴν φροντίδα τῆς κατὰ μῆκος, πλάτος, βάθος ἀναπτύξεως τοῦ θέματος τούτου· ἡμεῖς δ' ὡς ἐν παράδῳ ἀναφέρομεν μόνον τὰ ἐξῆς·

1. Ἡ στολή, τὴν ὁποίαν ἤδη φέρομεν, εἶναι μᾶλλον στρατιωτικὴ ἢ ναυτικὴ· διότι ἡ εὐρυθμὸς αὐτῆς διατομὴ ἀρμόζει εἰς μόνους τοὺς πεζοὺς στρατιώτας· τοῦ ναύτου ὅμως τὸ ἐνδυμα πρέπει νὰ ἦναι ὀλίγον χαλαρὸν, καὶ πρὸς πᾶσαν τοῦ σώματος κίνησιν ἐπιτήδειον.

2. Ἡ δευτέρα στολή εἶναι ὅλως περιττή. Καὶ κατὰ τοῦτο πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν τὸ παράδειγμα τῶν Ἀμερικανῶν καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν ὁποίων ἐνδύονται ἀντὶ δευτέρας στολῆς ἱμάτια ἀπλούστερα καὶ οικονομικώτερα.

3. Πολλοὶ ὑπὲρ τῆς οικονομίας συνηγοροῦντες κρίνουσι περιττὰς καὶ τὰς ἐπωμίδας καὶ τὰ λοιπὰ χρυσᾶ τῆς στολῆς παράσημα. Ἀλλ' ἐκ τῆς ἱστορίας μανθάνομεν ὅτι διὰ τὰς ἐπωμίδας πολλοὶ δόκιμοι ἀνεφάνησαν ἐαυτῶν ἀνώτεροι· πολλοὶ δὲ ὑποπλοίαρχοι διὰ τοῦ πλοίαρχου τὰ παράσημα μαχόμενοι ἔπεσον. Διὰ τὴν ἐπωμίδα ὁ δόκιμος οὔτε τὴν νύκτα τὸν ὕπνον εὐφραίνεται, οὔτε τὴν ἡμέραν εὐρίσκει ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν· διὰ τὸν δόκιμον οἱ κίνδυνοι εἶναι συναντήματα εὐτυχῆ, διότι δι' αὐτῶν ἐλπίζει ν' ἀπολαύσῃ ταχέως τὸ ποθοῦμενον. Ὁ Ξενοφῶν

μάλιστα ἐνόμιζεν ὡς οὐ τούτῳ μόνῳ χρῆναι τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων διαφέρειν, τῷ βελτίονας αὐτῶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ καταγοητεύειν ᾧετο χρῆναι αὐτούς (1). » Ἡμεῖς δὲ φρονοῦμεν ὅτι τῶν Ἄγγλων οἱ ἀξιωματικοὶ καθίστανται πρὸς τοὺς ναύτας τῶν σεβαστοὶ διὰ τε τῆς εὐγενοῦς ἀνατροφῆς τῶν, καὶ διὰ τῆς καθαρᾶς καὶ πολυτελοῦς στολῆς καὶ τῆς λοιπῆς αὐτῶν σκευῆς καὶ διαίτης. Δὲν προτείνομεν, οὔτ' εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ συστηθῇ παρ' ἡμῖν ἡ Ἀγγλικὴ ἀριτοκρατία· δι᾽ ἰσχυρίζομεθα ὅμως ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς δὲν πρέπει νὰ ἦναι ῥυπαρὸς καὶ ἀνεπιμέλητος, οὔτ' ἐπιτρέπεται νὰ τρώγῃ ὁ ἄρχων ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ λέβητος, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἔσχατος τῶν ναυβατῶν τροφοδοτεῖται. Ὁ ναύτης εἶναι τὸ δυσπειθέστερον ζῶον τοῦ κόσμου· διὰ τοῦτο οἱ ἡγούμενοι αὐτοῦ πρέπει νὰ ἦναι ἢ ἡμίθεοι ἢ ἥρωες.

○○○○○○○○○○

Ναυτολογία, ἱματισμὸς καὶ τροφοδοσία τῶν πληρωμάτων· ναυτικοὶ παῖδες καὶ ἀπομαχικὸν ταμεῖον.

Οὐδὲν ἄλλο ἴσως τῆς γῆς μέρος παράγει ναύτας ἐπὶ τοσοῦτον δεξιούς, εὐκινήτους, ταχυεργεῖς, τολμηροὺς καὶ φιλοτίμους, ὅποιους ἡ Ἑλλάς αὐτομάτως ἐκφέρει. Τοῦ τόπου τούτου τὸ κλίμα, ἡ διαύγεια τοῦ αἰθέρος αὐτοῦ, ὁ αἶθριος οὐρανὸς του, ἡ χαρωπὴ καὶ γειννιάζουσα θάλασσα, τῶν φωστήρων τὸ σελάγισμα, ἡ φύσις ὅλη, προθυμουμένη οὕτως εἰπεῖν, ἐκτρέφει τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης κατοικοῦντα ἐπιτήδειον εἰς τὰ ναυτικά· ἦτοι τὸν ἀναπλάσσει εὐρύτερον, μυώδη, ὀξύν, ῥιμφοκίνδυνον, ζηλωτὴν, φιλόνηκον, φρονηματικόν (2). Καὶ τῷ ὄντι ὁ Ἕλλην ναύτης ὡς

(1) Ξεν. Κύρ. παιδ. βιβ. 8. κεφ. 1. (2) Ἰατρός τις Γάλλος, Hubert Lauvergne ὀνομαζόμενος, ἔγραψεν ἐν ἐκτάσει περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ κλίματος καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ζωτικῶν δυνάμεων. Ἡ περὶ τούτου διατριβὴ ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ Γαλλικὰ ναυτικά χρονικά τοῦ 1827 ἔτους· ἐξ ὧν ἔραξιόμεθα τὰ ἐξῆς.

» Le climat de la Grèce, en favorisant l'égalé répartition de la force nerveuse, semble assurer à cette contrée le privilège des formes hum-

πίθηξ τὰ ἄρμενα ἀναζαίνει, ὡς σκίουρος δὲ ἀπὸ ἰσοῦ εἰς ἰστὸν διὰ τῶν προτόνων διαπορεύεται, καὶ ὀρμήματι αἰετοῦ καταπετωμένου ἀπὸ τῶν τέθρων εἰς τὸ κατάστρομα καταβαίνει. Οἱ φοβεροὶ δὲ θαλάσσιοι κίνδυνοι, ἀντὶ νὰ τὸν τρομάξωσιν, ἐπὶ μᾶλλον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀκονῶσι, καὶ τὰ ἔμφυτα αὐτοῦ ὀρμήματα διεγείρουσι. Τίς ὅμως πιστεύει ὅτι, ἐν τῷ μέσῳ τῆς φυσικῆς ταύτης εὐθηνίας, τῶν πολεμικῶν πλοίων τὰ πληρώματα εἶναι ἑλλιπῆ καὶ ἔρημα ἀνδρῶν θαλασσοργῶν ἐμπείρων; Ὡς ὁ Τάνταλος ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς καὶ πρὸς αὐτὰς τῶν ὑδάτων τὰς ἀφθόνας πηγὰς, τὸ βασιλικὸν ναυτικὸν ἀποστερεῖται παντὸς ἀγαθοῦ καὶ τήκεται λιποσαρκοῦν καὶ διαφθειρόμενον. Οὐδεὶς δὲ, οὐδ' αὐτὸς ὁ ἔφορος τοῦ πρωτοπικιοῦ, ἀρνείται ὅτι, τῶν Ἰδραίων καὶ τινῶν ὀλίγων ἄλλων ἐξαιρουμένων, πᾶς ὁ λοιπὸς τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ ναυτῶν ὄμιλος οὐδ' αὐτὸν τὸν πόδα ἀπὸ τοῦ κεροῖακος διακρίνει· ἐν καιρῷ τρικυμίας μάλιστα οἱ πλεῖστοι τούτων, ὑπὸ τοῦ σάλου κερηβαροῦντες, πρηνεῖς εἰς τὰ μεσόκοιλα τοῦ πλοίου κατάκεινται καὶ πάντῃ ἄχρηστοι ἀποβαίνουσι. Τίς δ' ἐξ αὐτῶν κητέμαθε τὴν χρῆσιν τοῦ ψιλοῦ ὄπλου, τοῦ τηλεβόλου, τοῦ πελέκως, τοῦ πιστολλίου, τῆς λόγχης (1); Ἀλλὰ πρὸς τί μακρηγοροῦμεν, ὦ ἀναγκῶσα; Ὁ Πειραιεὺς ὀλίγον τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχει· ἔρχου λοιπὸν καὶ ἴδε.

maines les plus rapprochées de la perfection. Ce ne sont point des hommes d'une haute stature qu'on voit ici, ni des figures rondes et immobiles; mais des hommes d'une taille intermédiaire à celle-là, d'une figure féroce chez le Klephite, composée chez le raïa, conservant encore le type national et caractéristique de la beauté. Les formes corporelles sont sveltes et musculeuses; la laxité des articulations favorise la rapidité des contractions musculaires, au point que leur vélocité dans la course est passée en proverbe. Qui ne connaît l'agilité d'Odysseus? qui n'a vu le matelot Grec déployer sur les vergues la souplesse des mouvemens du singe? Tout, en effet, concourt à développer chez le Grec les avantages dont il jouit dans l'explosion des phénomènes de la myotilité. Sa charpente osseuse a plusieurs fois fixé mes regards: l'ensemble squelettologique des individus de cette nation m'a toujours retenu dans l'idée d'une organisation spéciale.

(1) Ἀνθρωπὸς τις ἐξ ὀχῶν προτερημάτων, σπανίας ἰκανότητος καὶ συστηματικῆς παιδείας (τοιαῦτα χαρακτηριστικὰ ἐπισημῶς ὑπὸ τῶν οἰκείων εἰς αὐτὸν ἀπεδίδοντο), ἀδρῶς

Τοῦ μεγάλου τούτου κακοῦ αἱ πηγαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ διάφοροι· ὡς πρώτη ὁμως καὶ κυρία αὐτοῦ αἰτία θεωρεῖται ἡ παρ' ἡμῖν ἐπικρατοῦσα τῶν κακῶν πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς ἰσομοιρία (1). Τῆς μεγίστης ταύτης ἀδικίας τὸ πνεῦμα ἀπεδιόωξεν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ στόλου τοὺς πρότερον ἐπ' αὐτοῦ ὑπηρετοῦντας ἐλεκτικούς ναύτας, καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ προτιμήσωσι τὸ χρυσαυγές καὶ στίλβον κηρύκιον τοῦ κερδῶου Ἐρμού, ἀντὶ τοῦ σκληροῦ καὶ δυσπαλάμου Ποσειδωνίου τρικράνου.

Διὰ νὰ διοργανισθῶσι δὲ τακτικῶς καὶ τὰ περὶ ναυτολογίας κείμενα ἀναγκαῖον νὰ ληφθῶσι τὰ ἐξῆς μέτρα·

1. Πρέπει νὰ διορισθῶσι διὰ τύπων ῥητῶν τὰ περὶ κατατάξεως, προαγωγῆς καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ ναυτῶν.

2. Πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὸ περὶ ναυτικῆς ἀπογραφῆς Γαλλικὸν σύστημα, τὸ τῶν κλάσεων καλούμενον. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο πᾶς θαλάσσης ἐργάτης, ἐκ περιτροπῆς καὶ κατὰ τὰς κοινὰς ἀνάγκας, ὀφείλει νὰ ὑπηρετήσῃ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν πλοίων. Διὰ νὰ προπαιδεύωνται δὲ ὅσον ἕνστι πλειότεροι περὶ τὰ ναύμαχα ἔργα ἐπιστήμονες ναῦται, ἀπολύονται οἱ ἀπογεγραμμένοι μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας των (τῶν ἀπολύτως χρησίμων ὑπαξιωματικῶν ἐξαιρουμένων)· μόνον δ' ἐν καιρῷ πολέμου προσκαλοῦνται πάλιν ἐπὶ τὰ ὄπλα. Πρὸς τούτοις κατατάσσον-

ἀπὸ τοῦ 1837 ἔτους ἐμισθοδοτεῖτο διὰ νὰ διδάξῃ τοῦ βασιλικοῦ στολισκοῦ τὰ πλοκάμια τὴν ὀπλοσκιάν καὶ τὴν πυροβολικὴν τέχνην. Ἀλλὰ προσκληθεὶς ἐπανειλημμένως νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ἔργα του, ὁμολόγησεν ἐπισήμως, περὶ τὰ μείσα τοῦ 1843 ἔτους, ἦτοι μετὰ ἕξ ἐτῶν παρέλευσιν, ὅτι οὐκ οἶδε τὸν ἄνθρωπον, καὶ διὰ τούτου ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνειδήσεως καὶ μὴ ἀνεχόμενος νὰ μισθοδοτῆται ἐπὶ ματαίῳ, παραιτεῖ τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἐν τούτοις ὁμως περὶ τὸ Ποσειδεῖον πάλιν ὁ ἀγαθὸς οὗτος περιτριφυρίζει, καὶ ὑπὸ τὴν ὑπναλέαν τῆς τριαινῆς σκιᾶν νὰ καταφύγῃ προσπαθεῖ. Ἄγιος ὁ Θεός.

(1) « Ἄλλ' ἔγωγ', ἔφη, ὦ Κύρε, καὶ πάντες οἱ παρόντες, ἐννοῶ, ὅτι ἐξελθούθασι μὲν σὺν ἡμῖν οἱ μὲν καὶ βελτίονες, οἱ δὲ καὶ μείονος ἀξιοί· ἦν δ' ἐτι γένηται ἀγαθὸν, ἀξιώσουσιν οὗτοι πάντες ἰσομοιεῖν. Καὶ τοι ἔγωγε οὐδ' ἐν ἀνισώτερον νομίξω τῶν ἐν ἀνθρώποις εἶναι, τῶν τῶν ἴσων τὸν τε κακὸν καὶ τὸν ἀγαθὸν ἀξιοῦσθαί. » Ἐννοῶ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 2. κεφ. 2.

και εις την πολυμικην υπηρεσιαν ναυται εθελονται, επι των εμπορικων πλοιων προτερον υπηρετησαντες, η την αλιειαν μεταλθοντες. Αλλα και ουτοι μετα το τελος της εθελουσιου θητειας των αποπεμπονται.

3. Πρεπει να εξαιρεθωσι της στρατιωτικης απογραφης οι θαλασσιοι εργαται και να παρχωρηθωσιν εις αυτους και τινα αλλα μικρα προνομια.

4. Θεωρουμεν αναγκαϊαν και ωφελιμον την κατα μέρος εκ παιδων συγκροτησιν όλων των ναυτικων πληρωματων, του τε πολυμικου και του εμπορικου στολου.

5. Επειδη νομιζομεν οτι ο εις τους ναυτας και τους υπαξιωματικους χορηγουμενος μηνιαιος μισθος ειναι ικανος, διοτι υπερβαινει και αυτων των Γαλλων την μισθοδοσιαν, πρεπει δια τουτο να συμπληρωθη δι' αυτου ο ιματισμος εκασου αυτων, και να χορηγηθωσιν εις τους υπαξιωματικους και τους ναυτας προς τοις αλλοις ενδυματα μαλλινα, ως τα των Αγγλων.

6. Προς τουτοις πρεπει να βελτιωθη η τροφοδοτικη μερις δια της προσεπιχορηγησεως ολιγου βουτυρου, αι δε τροφαι να παρασκευαζωνται εις τον ναυσταθμον (1).

7. Συμφερει να συστηθη το απομαχικον ταμειον (2).

(1) Απο της εγκαταστασεως της Βασιλειας καταπανηθη δια την τροφοδοσιαν των πληρωματων των βασιλικων πλοιων επικεινα του ενος και ημισους εκατομυριου δραχμων ελα δε ταυτα τα χρηματα περιηλθον εις θαλαλη χειρας. Διοτι συμπαν το βασιλικον ναυτικον, ως ο ημεροβιος επιτητης, εκ των παντοπωλειων κατα ολιγον τα επιτηδεια ηγροραζεν. Ουδεις δε ενθυμηθητι « προτερον εις το προωρατειςαι το φουρσας ». Οπια του δημοσιου πλουτου σπαταλη! Μολις δε περυσιν η Γερμανατεα καταρθωσε, και τι υπο πολλων πολυμουμενη, να προμηθειση δι' εργαλαθων τα δια τον βασιλικον στολισκον αναγκαϊα τροφυμα.

(2) Του απομαχικου ταμειου η συστασις ειναι συμφεροσα και απαραιτητος διοτι δι' αυτου και το Δημοσιον αποβαλλει των συνταξων και των απομαχικων μισθων τα θαρη, και ο πολυτλας ναυτικος μαχητης ευρισκεται προς της ζωης του τα τελη ασφαλες και θεβαιν καταφυγιον, η δε χηρα και τα ορφανα του υπερ πατριδος πεσοντος δεν αναγκαζονται να περιτρεχωσι τας αργιας, ελεημοσυνην αιτουντα. Εαν απο της εγκαταστασεως της Βασιλειας διοργανιζετο το ναυτικον απομαχικον ταμειον, ηθελαμεν ηδη εχει συνηγμενα μεγαλα χρηματικα κεφαλαια διοτι κατα τον Ησιον « Ειγαφκεν και μικρον επι μικρω καταθετο, και θαμα το ο ερδοις, τα χακεν και το μεγα γενοιο. »

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν περὶ τὰ ναύμαχα ἔργα διδασκαλίαν τῶν πληρωμάτων, ἀρκοῦσιν ὅσα περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀνατροφῆς τῶν ἀξιωματικῶν ἀνωτέρω εἶπομεν. Διότι, ἂν ἐκπαιδευθῶσιν ἄρχοντες εἰς τὸ καλῶς ἄρχεῖν ἱκανοί, θέλουσι μάθει τότε παρ' αὐτῶν οἱ ἀρχόμενοι τὰς πολεμικὰς τέχνας, πρὸ πάντων δὲ τοῦτο » ὡς αἰρετώτερόν ἐστι μαχομένους ἀποθνήσκειν μᾶλλον, ἢ φεύγοντας σωθῆναι (1). » Τοιοῦτον δὲ φρόνημα πρέπει νὰ ἐμποιήσῃ τις εἰς τοὺς θαλασσίους πολεμιστὰς, οἵτινες προπαδεύονται διὰ νὰ παρασταθῶσι ποτε εἰς τὸν ἀδιήγητον ναυτικῆς μάχης τάραχον, μετὰ τὸν ὅποιον

» Κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δὲ νικήσας ἀπόλωλε (2).»

Περὶ προβιασμῶν.

Κατὰ τὰς διαστάσεις καὶ τὸ μέγεθος τῆς τροπίδος τοῦ πλοίου σταθμίζουσι οἱ τὴν ναυπηγικὴν καλῶς ἐπιστάμενοι φρόνιμοι τεχνίται, καὶ τὰς σταμίνας, καὶ τὰ ἐπιτροπίδια, καὶ τὰ ζυγά, καὶ τὰς μεσόδμας, καὶ τοὺς ἰστούς, καὶ τὰς κεραίας· καὶ πᾶσα τοῦ πλοίου ἢ ἐξάρτησις κατὰ τὰ μέτρα τῆς τροπίδος διατέμνεται, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ πρὸς τὴν στείραν σύμμετρα ἐμβιβάζονται. Ἡμεῖς ὁμῶς παντάπασιν ἀντίθετον τούτου ἀκολουθήσαντες σύστημα, συνηρολογήσαμεν ἐπὶ τροπίδος ἀκάτου μικρᾶς πολυζύγου νηὸς ἀμφιμήτρια, καὶ δικρότου ἐπίκρια γήσαντες ἀνεπετάσαμεν ἰστία μεγάλα καὶ πολύμητα· πολλοὶ δὲ καὶ ἄθροοι ἐπαναβάντες ἀνετρέψαμεν τὰ πάντα καὶ αὐτάνδρον εἰς τὸν βυθὸν τῆς ἀθύσσου τὸ τεράστιον σκάφος κατεποντίσαμεν. Κοινῶς δὲ λαλοῦντες, ὡς ἂν εἶχε τὸ Κράτος στόλους μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς, ὡς ἂν ἐπλήρουν τὰ πελάγη πάντα πλοῖα Ἑλληνικὰ πολλὰ καὶ ὑψίζυγα, τὸ σῶμα τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ καταριθμεῖ τρεῖς μὲν στόλων στρατηγούς, ἐξήκοντα ἐξ δὲ δικρότων καὶ φρεγατῶν ἄρχοντας, ἐβδομήκοντα

(1) Ξενοφ. Κύρ. παιδ. β:βλ. 3. κεφ. 3. (2) Πλουτ. Δημοσθ.

πέντε θρικήων κυβερνητήρας καὶ διακοσίους ἐξήκοντα μικροτέρων πλοίων διευθυντάς· πρὸς δὲ τούτοις συγκαταλέγει οικονομικῶν ὑπαλλήλων τάξιν πυκνὴν καὶ ὑπερφάλαγγουσαν! Καὶ ὀλίγοι μὲν ἐκ τοῦ συντάγματος τούτου ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελοῦσιν, οἱ πλείστοι δὲ τῶν ἰδίων ἐπιμελούμενοι, τακτικῶς ἀνὰ πᾶσαν νοσηλίαν τὸν λεγόμενον μισθὸν τοῦ βαθμοῦ των ἀπολαμβάνουσιν. Ὅλοι ὅμως ἀνεξαιρέτως κατὰ τακτὰς περιόδους προάγονται, μακροὶ δὲ καὶ σχοινοτενεῖς νέων διορισμῶν καὶ προβιβασμῶν κατάλογοι ὁσημέραι διεκπεραιοῦνται, καὶ ἔτι μακρότεροι πρὸς ὑπογραφὴν ὑποβάλλονται. Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ οἱ ἡδिकाημένοι, ἀντὶ νὰ ὀλιγοστεύσωσι, πολλαπλασιάζονται καὶ τῶν ἀπαιτήσεων αἱ φλόγες, ἀντὶ νὰ σθεσθῶσι, διὰ τῆς δρῆσου τῶν ἄμοιβῶν καταρράντιζόμενοι ἐπὶ μᾶλλον ἐξάπτονται καὶ τὸ ναυτικὸν καταφλέγουσι· ποῦ δὲ θέλομεν καταντήσει, Κύριος οἶδε. Διότι τῶν ναυτικῶν ἀξιοματικῶν καὶ οἱ προβιβασμοὶ, ὡς αἱ πρῶται κατατάξεις, δὲν ὑπάγονται εἰς γραπτὸν τινα καὶ ὠρισμένον τύπον. Καὶ τῆς ἀρχαιότητος, καὶ τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς ἱκανότητος τὰ δικαιώματα εἶναι πάντα ξένα καὶ ἄγνωστα παρ' ἡμῖν. Διὰ τοῦτο πολλάκις ὁ οὐραγῶν προτάσσεται τοῦ ἡγουμένου αὐτοῦ, καὶ ὁ περὶ τῶν ἰδίων ἔργων φροντίζων προτιμᾶται τοῦ τὰ δημόσια ἐπιτετραμμένου· ὁ δὲ ἱκανὸς καὶ ὁ ἀνίκανος, ὁ οἶκοι μένων καὶ ὁ στρατευόμενος, ὁ κακὸς καὶ ὁ ἀγαθὸς ἰσομοιροῦσιν. Ἐνίστε μάλιστα, θεῖα εὐδοκία καὶ συνάρσει, καὶ αὐτὸς ὁ τῶν ναυτικῶν ἄμοιρος ἰδιώτης ὑπερπηδᾷ τὰ ἐσκαμμένα καὶ διὰ μιᾶς πλοίαρχος μέγας χειροτονεῖται· ἐνὶ λόγῳ ἀνθρωποι, οἵτινες οὔτε ἄλλοτε τὴν πατρίδα ὑπηρετήσαν, οὔτε θέλουσι τὴν ὑπηρετήσαι ποτὲ, οὔτε ἱκανοὶ εἰς τοῦτο εἶναι, μετὰ τῶν νευμάχων συγκαταλέγονται καὶ τῷ Φωτίῳ προσοικειοῦνται (1). Ἄλλ' ἄρά γε ἡ ἀφθονος αὕτη τῶν διορισμῶν καὶ τῶν προβιβασμῶν δαψύλεια δὲν ἀποπνίγει πᾶν γόνιμον τοῦ μέλλοντος σπέρμα; δὲν ἐκνευρίζει πάσας τὰς ζωτικὰς τοῦ ἐνεστῶτος δυνάμεις; Μέχρι τινὸς μὲν ἦτο συγκεχωρημένη, χάριν τῶν παλαιῶν ἐκδουλεύσεων, ἡ πέραν τοῦ δέοντος ὑπερκέραισις τῶν

(1) Φωτίος ὁ πρὸς πάντας γνωστὸς καλὸς κήρυξ καὶ κεντρικὸς ταμίης.

ναυτικῶν τάξεων. Ἀλλ' ἤδη, μετὰ τοσοῦτων εἰρηνικῶν ἐτῶν παρέλευσιν, ἢ πρὸς βλάβην τοῦ κοινοῦ συμφέροντος προαγωγῇ ὅποιουδήποτε εἶναι κκιρία καὶ θανατηφόρος κατὰ τῆς πατρίδος πληγῆ· διότι ἢ ἀλλεπάλληλος τῶν διορισμῶν καὶ τῶν προβι-
 βασμῶν ἐπιφορὰ, ἀπονοστοῦσα, ἀπομάσσει καὶ τὸ ἔσχατον τοῦ κεντρικοῦ ταμείου ἀπόσταγμα, ἀποσθεννύει δὲ τὴν περὶ τὰ καλὰ καγαθὰ ἔργα φιλοτιμίαν, τὸ θεῖον αὐτὸ πῦρ, τὸ ὅποιον ὁ Προμηθεὺς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ πυρσοῦ ἀποκλέψας διένειμεν εἰς ὀλίγους θνατούς.

Διὰ τοῦτο πρὸς ἐντελῆ διοργανισμόν τοῦ σώματος τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ ναυτικοῦ θεωροῦμεν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναγκαῖα καὶ τὰ ἐξῆς.

1. Πρέπει νὰ παύσωσιν οἱ κατὰ χάριν καὶ ἄνευ τινὸς δημο-
 σίας ἀνάγκης προβιβασμοί. Ἐπὶ ἐξ ἔτη τοῦλάχιστον πᾶς προ-
 βιβασμὸς εἶναι ἀσυγχώρητος.

2. Πρέπει νὰ κανονισθῶσι καὶ τὰ περὶ προβιβασμῶν διὰ κκ-
 νόνος ῥητοῦ· καὶ τὰ μὲν δύο τρίτα αὐτῶν ν' ἀπονέμονται κατ' ἀρ-
 χαιότητα, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τρίτον κατ' ἐκλογὴν, πλὴν δικαίαν (1).

3. Ἡ ἀρχαιότης πρέπει νὰ ὑπολογίζηται ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς
 ὑπηρεσίας (2).

(1) Ὁ πρῶν ὑπουργὸς ἐμελέτα μετὰ τὴν διεκπεραίωσιν τοῦ περὶ κατα-
 τάξεως διατάγματος νὰ κανονίσῃ καὶ τὰ περὶ προβιβασμοῦ τῶν ἀξιοματικῶν.

(2) Παρ' ἡμῖν πολλοὶ τῶν ἀξιοματικῶν, ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ναυτικοῦ
 συστάσεως οἴκοι διαμενόντες, ἢ τῶν ἰδίων ἐπιμελούμενοι, θεωροῦσιν ἑαυτοὺς
 κδικημένους, εἴαν μετὰ παρέλευσιν δύο ἢ τριῶν ἐτῶν δὲν προβιβασθῶσιν. Ἀνε-
 λίσσων τις ὅμως τοὺς Ἀγγλικούς ναυτικούς καταλόγους εὕρισκει πλειάρχους
 μὲν ἔχοντας 35 ἐτῶν ἀρχαιότητα, κυβερνήτας δὲ πρὸ 50 ἐτῶν προβιβασθέν-
 τας, καὶ ὑποπλοιάρχους ἀπὸ τοῦ 1781 ἔτους, ἥτοι πρὸ 62 ἐτῶν βαθμολογη-
 θέντας! Οὗτοι δὲ οἱ ἀξιοματικοὶ δὲν ἦσαν πάντοτε ἀργοί, ἀλλὰ πολλάκις ὑπη-
 ρέτησαν καὶ ἐν πολέμοις καὶ ἐν εἰρήνῃ.

Ναυτικὸν ἐργαστάσιον καὶ λόχος τεχνιτῶν.

Πρὸς τῷ ἐν Καλαυρίᾳ Βασιλικῷ ναυστάθμῳ ᾠκοδομήθη ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐργαστάσιόν τι ξύλινον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰς τακτικὸς τεχνιτῶν λόχος κατεργάζεται τὴν ναυπηγήσιμον ὕλην καὶ τὰ ναυτικὰ προετοιμάζει σκεύη. Καὶ τὸν λόχον ἀπὸ τοῦ πρώτου σχηματισμοῦ του, καὶ τὸ ἐργαστάσιον ἀπὸ τῆς ἐκ θεμελιῶν ἀνεγέρσεως, ἐδιοίκησε μέχρι τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου ὁ πρὸς πολλοὺς γνωστὸς Κιρχμάγερ. Ὁ λοχαγὸς οὗτος ἀνεξέταστος εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν εἰσῆλθεν, ἀνεξέταστος σχεδὸν ἐννέα ὅλα ἔτη ὑπηρετῶν διετέλεσε, καὶ ἀνεξέταστος ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπήλθε· καὶ τοι ὑπὲρ τὸ ἐν δραχμῶν ἑκατομμύριον ἰδίαις χερσὶ διαχειρισθείς. Ἐκ πόσων στρατιωτῶν ὁ λόχος συνίστατο, ὁποῖον ἕκαστος αὐτῶν μισθὸν ἐλάμβανε καὶ πόσας ὥρας εἰργάζετο, ὅλας ταύτας τὰς λεπτομερείας μόνος ὁ λοχαγὸς Κιρχμάγερ τὰς ἐγνώριζε. Τοῦ βασιλέως τῶν μετᾶλλων ὁ ὁμοπάτριος καὶ ὁμομήτριος ἀδελφὸς, ὁ χρυσοειδὴς χαλκός, ἀνά σταθμὰ τεσσαράκοντα καὶ πενήκοντα ἐχορηγεῖτο, ὀλόκληρα δὲ μικρὰ ὀρειχάλκινα πυροβόλα εἰς τὸ ἐργαστάσιον τοῦ λόχου παρεδίδοντο, ἐξ αὐτῶν δὲ κατεσκευάζοντο σκεύη καὶ ἐφόδια διάφορα, μικρὰ μετὰ μεγάλων ἀνάμικτα· ἀλλὰ μόνος ὁ Κιρχμάγερ ἐγνώριζε πόσος χαλκὸς κατεργάσθη, πόσον ἢ κατεργασία διέφθειρε καὶ πόσος κατεργασμένος παρεδόθη εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ ναυστάθμου. Ἐκατὸν καὶ ἐπέκεινα τεχνίται εἰργάζοντο, πολύτιμα ἐργαλεῖα ἀνά χειρας ἔχοντες, ἀλλὰ πόσα τούτων νέα κατεσκευάζοντο, πόσα παλαιὰ διεφθείροντο, πόσα δ' ἀνεπληροῦντο, οὐδεὶς ἄλλος ἤξευρε ταῦτα πάντα εἰ μὴ μόνος ὁ Κιρχμάγερ. Τί δ' ἐπραξεν τὸ ναυτικὸν Διευθυντήριον καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ μακρὸν διάστημα τῆς ἀπεριορίστου δικτατορίας τοῦ Κιρχμάγερ (1); Ἐσίγα, ἐσιώπα· ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν παρεκάλει

(1) Ὑποθεμιζομεν τὸν ἀναγνώστην ὅτι τὸ ναυτικὸν Διευθυντήριον εἶναι ἡ ἀνωτάτη ἐλεγκτικὴ ναυτικὴ ἀρχή.

τὴν Γραμματεῖαν νὰ διατηρήσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηρεσίαν τὸν ἀριστοτέχνην λοχαγόν, διότι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἡδύνατο, ὡς ἔλεγε, νὰ ἐπιφέρῃ ὄλου τοῦ ναυτικοῦ τὴν παντελῆ καταστροφὴν! Ἐπ' ἐσχάτων μάλιστα, ὅτε ὁ πρῶν ὑπουργὸς ἀπέλυσε τὸν ξένον τοῦτον, οἱ θιασῶταί του ἐδημοσίευσαν εἰς τὰς ξένας ἐφημερίδας πικρὰν κατὰ τοῦ Κριεζῆ διατριβὴν, ἐλεεινολογοῦντες τὸ ναυτικὸν διὰ τοῦ Κιρχμάγερ τὴν ἀποστέρησιν.

Τὸν ἀνεύθυνον λοχαγόν Κιρχμάγερ διεδέχθη ὁ ὑπεύθυνος ὑπολοχαγὸς Ζιμπρακάκης, ὅστις φρίσσων παρελάβηνα τὸν λόχον καὶ τὸ ἐργοστάσιον· εἰς τοιαύτην ἀθλίαν εὔρε τὰ πράγματα κατὰστασιν! Μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἀπὸ τῆς παραλαβῆς συνέβη τὸ ἐξῆς περίεργον συμβάν· ἐνῶ ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Κιρχμάγερ ἡ ἀκατέργαστος καὶ ἡ κατειργασμένη ὕλη καὶ πάντα τοῦ ἐργοστασίου τὰ σκεύη ἦσαν ἀκαταμέτρητα, καὶ εἰς τοῦ τυχόντος τὴν διάκρισιν παραδεδομένα, οὐδεὶς τὰ ἐκλεπτε, μόλις δὲ ὁ ὑπολοχαγὸς Ζιμπρακάκης τὰ κατεμέτρησε, καὶ πάραυτα τὴν τρίτην ἡμέραν συνελήφθη εἰς τῶν στρατιωτῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπτων τοῦ ἐργοστασίου τὰ ἐργαλεῖα· καὶ οὕτως ἐπληρώθη τὸ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ λόγου λεγόμενον,

Ὁ λύκος ἀπὸ τὰ μετρημένα τρώγει.

Ὁ Ζιμπρακάκης προσέλαβε μετ' αὐτοῦ καὶ δύο ἄλλους ἀξιωματικούς τοῦ πυροβολικοῦ καλοὺς κἀγαθοὺς· εἰς μόνην δὲ ταύτην τὴν περίστασιν ἠτύχησε τὸ ναυτικὸν νὰ λάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ στρατιωτικούς ἀξιωματικούς ἐπιστήμονας, ἐμπείρους καὶ ἀκαμάτους. Τὸ ναυτικὸν Διευθυντήριον ὅμως, ἐνῶ ἄλλοτε ἐθεόρει τὴν ὑπαρξίν τοῦ λόχου ἀναγκαίαν καὶ ἀπαραίτητον, ἤδη περιττὴν τὴν νομίζει καὶ ἐπιζήμιον μάλιστα· διὰ τοῦτο προτείνει καὶ τοῦ ἐργοστασίου καὶ τοῦ λόχου τὴν διάλυσιν· πᾶσαι δὲ αἱ ἐναντία δυνάμεις συνώμοσαν νὰ ἐκπολιορκήσωσι τὸν Ζιμπρακάκην, ὅστις κατεμέτρησε τοῦ λόχου τὰ ἐργαλεῖα καὶ τὰ σκεύη. Ἄλλ' ἡμεῖς ἀπ' ἐναντίας διῆσχυρίζομεθα ὅτι καὶ τὸ ἐργοστάσιον ἀναγκαῖον, καὶ ὁ ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενος λόχος πολυειδῶς χρήσιμος εἶναι. Διότι καὶ ναυτικοὶ ἰθαγενεῖς τεχνίται ἐπιτίθει διὰ τοῦ μένου τούτου ἐκπαιδεύονται, καὶ τὰ ναυτικὰ

σκεύη έντελώς κατεργάζονται, και έν ανάγκη ό λόχος ώς στρατιωτική δύναμις χρησιμεύει. Όθεν άποφαινόμεθα τά εξής.

1. Συμφέρει νά διατηρηθῆ ό λόχος τών ναυτικών τεχνιτών.

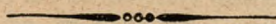
2. Πρέπει νά διαλυθῆ τό σχοινοπλοκειόν· διότι ή συντήρησις αὐτοῦ βλάβην μᾶλλον άντί ώφελείας έπιφέρει. Και έν γένει είς τά έργοστάσια τοῦ λόχου πρέπει νά κατεργάζονται μόνα τά ναυτικά σκεύη εκείνα, όσα αδύνατον είναι νά προμηθευθώσιν έξωθεν είς τιμάς εύθηνάς.

3. Διοικητής τοῦ λόχου πρέπει νά διορισθῆ άξιωματικός τις έμπειρος, έπιμελής, αυστηρός, πιστός και άκράματος, οίος άνεδείχθη ό ύπολοχαγός Ζιμπρακάκης.

4. Πρέπει νά προσληφθώσιν είς τήν ύπηρεσίαν τοῦ λόχου άρχιτεχνίται έμπειροί και έκλεκτοί.

5. Αί έργάσιμοι ώραι πρέπει νά προσδιορίζονται κατά τάς ανάγκας τῆς ύπηρεσίας· κατά δέ τάς λοιπάς ώρας τῆς ήμέρας ό λόχος πρέπει νά διδάσκηται τά στρατιωτικά γυμνάσια.

6. Πρέπει νά τεθῆ ό άνήκων έλεγχος είς τήν ύπηρεσίαν τοῦ έργοστασίου.

Ναυτική άρχηγία.

Μέχρι τοῦ παρελθόντος φεβρουαρίου διετηροῦντο πρότον μὲν δύο ναυτικά άρχηγεία, ακολουθώς δέ έν· μετά ταῦτα όμως κατηργήθη και τοῦτο ώς περιττόν, ήδη δέ τά βασιλικά πλοία διευθύνονται άπ' εύθείας παρά τῆς έπί τών ναυτικών Γραμματείας. Τό έσχάτως ληφθέν τοῦτο μέτρον θεωροῦντες και ήμείς καλόν και συμφέρον, άν ναυτικοί άξιωματικοί άποκατασταθώσιν είς τήν Γραμματείαν, κρίνομεν περιττήν τήν ύπαρξιν ειδικοῦ ναυτικοῦ άρχηγείου. Δέν είναι όμως παράδοξον ν' άναγεννηθῆ και τοῦτο ώς άνεγεννήθη και τό ναυτικόν Διευθυντήριο. Καθότι οί διοργανιστάι τῆς ναυτικῆς ύπηρεσίας διοργανίζουσι πάντοτε τά πράγματα κατά τά πρόσωπα και τά συμφέροντα αὐτῶν ποτέ δέ, ή πολλά σπανίως, διορίζουσι τά πρός τά πράγματα άρμόδια πρόσωπα.

Περὶ οἰκονομίας.

Ἀρχαίος τις σοφός, τὰ ἀνθρώπινα καλῶς σπουδάζας, ὠνόμασε τὰ χρήματα νεῦρα τῶν πραγμάτων· συνεχῆς δὲ πολλῶν αἰώνων πείρα ὀρθὴν τὴν δόξαν του ταύτην ἀπέδειξε. Ὁ πρὸς χάριν λοιπὸν πολιτευόμενος, καὶ ὁ τὰ δημόσια κατασωτεύων, πρὸ πάντων δὲ ὁ ἐκ τοῦ κοινοῦ θησαυροῦ τὸ δηνάριον τῆς φορολογουμένης χήρας ὑπεξαιρῶν, εἶναι οἱ ἀλευρωτέροι τῆς κοινωνίας λυσιδῶνες· διότι τὰ κοινὰ καταχρῶμενοι χρήματα, ἤτοι τοῦ Κράτους τὰ νεῦρα παραλύοντες, ἀνά κράτος τὴν πολιτείαν διαφθείρουσιν. Ἐπειδὴ δὲ ἀπλείεις ἄτε τὰ ἐσθίοντα ἐν στρατιᾷ, καὶ ἀπ' ἐλαχίστων ὀρμώμενα, καὶ οἷς ἀνλάβη θαψιλέστατα χρώμενα, (1) » διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παρεισαχθῆ εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν ἢ αὐστηροτέρα οἰκονομία. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ δίκαιον, καὶ συμφέρον καὶ πρέπον εἶναι νὰ καταδιώκηται, ὡς κοινὸς ἐχθρὸς, ὁ καὶ ἓνα μόνον ἐθνικὸν ὄβαλον σφετεριζόμενος δημοσίως ὑπηρέτης, καὶ ὁ ξένια καὶ δῶρα δεχόμενος ὑπάλληλος (2). Διότι ἡ κατάχρησις εἶναι μόλυσμα τοσοῦτον ὀλέθριον, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ πλουσιώτερα καὶ ἰσχυρότερα τοῦ κόσμου Κράτη ἐν ῥοπῇ μῆ νεκρὰ καταβάλλει. Ὡς πρόσφατον δὲ τούτου παράδειγμα ἀναφέρομεν τὴν Γαλλίαν, τὴν πρὸ τινος ἀκράτῳ ἐλευθερίᾳ μεθύουσαν ταύτην τύραννον, τὴν ὑποίκαν παρ' ὀλίγον ἐλυμαίνοντο οἱ τὰ κοινὰ νοσηζόμενοι, ἐὰν ὁ Ναπολέων δὲν κατεπολέμει καὶ τοὺς ἐν τέλει ληστὰς.

Πολλοὶ λέγουσιν ὅτι εἴμεθα πτωχοί· ἡμεῖς δὲ φρονοῦμεν ὅτι δὲν θέλομεν πλουτήσῃ ποτὲ, ἐν ὅσῳ καταδαπανῶμεν τὰς εἰσφορὰς εἰς λήρους καὶ εἰς οὐδ' ἐν δέον. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι εἰς τοῦ κακοῦ οἰκονόμου τὰς χεῖρας οὐδ' αὐτὰ τὰ ἀργύρια χρήματα εἶναι (3)· ἀπ' ἐναντίας ὅμως οἱ θεῖοι, καὶ ἀγαθοὶ καὶ ἐπιτή-

(1) Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 1. κεφ. 6. (2) » Ἐξένια καὶ δῶρα ἀποτυφλοὶ ὀφθαλμοῦς σοφῶν, καὶ ὡς φιδὸς ἐν στόματι ἀποτρέπει ἐλεγκμούς. « Σοφ. Σαρ. κεφ. 20. (3) » Τὸ μὲν δὴ ἀργύριον, εἰ μὴ τις ἐπίσταται αὐτῷ χρῆσθαι, εὔτω πόρρω ἀπωθείσθω, ὡς Κριτόβουλε, ὥστε μὴ δ' ἐχρήματα εἶναι. « Ξενοφ. Οἰκ. κεφ. 1.

μονες ἄρχοντες καὶ ἐκ πέτρας ἐκβάλλουσιν ὕδωρ, ἐν γῆ ἐσθήμω δὲ οὐράνιον συλλέγουσι μάννα.

Ἴατροι καὶ ἱερεῖς.

Τῶν ξένων πολεμικῶν στόλων ἐπιβαίνουσι πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ἱατροὶ καὶ ἱερεῖς. Καὶ οἱ μὲν ἱατροὶ διηλεκτικῶς ἐπιμελοῦνται τῆς ἐπινηίου διαίτης καὶ τοὺς νοσοῦντας θεραπεύουσιν, οἱ δὲ ἱερεῖς χαλινκωγοῦσι διὰ τοῦ Θεοῦ λόγου τὰς παραφόρους ὁρμὰς τοῦ πληρώματος καὶ τὴν θεησκευτικὴν αὐτοῦ συνείδησιν ρυθμίζουσιν· ἐν τῇ ἐσχάτῃ δὲ καὶ φοβερᾷ τοῦ θανάτου ὥρᾳ μαλάσσουνσι τὰς πολυαλγεῖς ὀδύνας τοῦ μακρᾶν τῶν φιλτάτων,

» Γαίη ἐν ἀλλοδαπῇ ἀπάνευθε τοκῆων, (1) »

θνήσκοντος· ἐν πολέμῳ δὲ παρορμῶσιν εἰς μάχην τοὺς περὶ πικρὸς ἀμυνομένους, τὰ ὄπλα αὐτῶν εὐλογοῦντες. Παρ' ἡμῶν δὲ οὔτε ἱατρὸς, οὔτε ἱερεὺς πολεμικοῦ τινὸς πλοίου ἐπέβη ποτέ. Ὄθεν οἱ δύστηνοι τῶν Ἑλληνικῶν πολεμικῶν πλοίων ναυθάται καὶ ἀλγοῦντες καὶ τὰ πάνθεινα πάσχοντες,

(» Οὐ γὰρ ἔγωγέ τί φημι κακώτερον ἄλλο θαλάσσης

» Ἄνδρα τε συγγεῦαι, εἰ καὶ μάλα κερτερὸς εἶη (2). «)

στεροῦνται καὶ τῆς ἐπιγείου συνδρομῆς καὶ τῆς οὐρανοῦ παραμυθίας· περὶ τούτου δὲ ὀλίγον φροντίζει ὁ ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ ἀρμόδιος ὑπάλληλος. Ἄλλ' ἡμεῖς καὶ τοὺς ἱατροὺς ἀναγκαίους καὶ τοὺς ἱερεῖς κατὰ πολλὰ χρησίμους θεωροῦντες, ἀποφαινόμεθα ἅτι πρέπεινὰ ληρῆθῆ καὶ περὶ τούτων ἡ ἀνήκουσα πρόνοια.

Οἱ ναυτικοὶ θεσμοί.

Ἐάν τις ἐξ ἡμῶν τῶν ὑπογεγραμμένων ἡρμάνευε τὸ ἐξαήμερον τῆς Γενέσεως, ἢ τὸ ἄσμα τῶν ἀσμάτων τοῦ σοφοῦ Ἰουδαίου, ἢ τοὺς Μεσσιακοὺς ψαλμοὺς τοῦ προφητᾶνακτος, ἢ τοὺς πανδέκτας τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἢ τοῦ Πινδάρου τὰ ἔπη, ἢ τὰ περὶ

(1) Ὅδυσ. I. 36. (2) Ὅδυσ. Θ. 133.

ιατρικῆς σωζόμενα συγγράμματα τοῦ Ἴπποκράτους, τοῦ Γαληνοῦ, ἢ τοῦ Ἐφεσίου (Ρούφου), τίς δὲν ἤθελε τὸν ἐμπτύσει κατὰ πρόσωπον, πλάνον, ἀγύρτην καὶ τολμητιαν ἀνάιδῃ αὐτὸν ἐπονομάζων; Τίς δ' ἐκ τῶν θεολόγων, τῶν νομικῶν, τῶν φιλολόγων, ἢ τῶν ἱατρῶν ἤθελέ ποτε κατορθώσει νὰ καταλάβῃ τοὺς παραλογισμοὺς, τὰ ληρήματα καὶ τοὺς γρίφους τοῦ τὰ ξένα ἔργα σοφίζομένου αὐτοσχεδιαστοῦ; Καὶ ἐκ τούτου λοιπὸν μόνου πᾶς τις νὰ εἰκάσῃ ἡδύνατο ὁποῖον

» Σύμμικτον εἶδος καὶ ἀποφώλιον τέρας »

ἀπαρτίζουσιν οἱ παρά χερσαίων συνταχθέντες κανονισμοὶ τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ. Δὲν εἶναι δὲ ποσῶς παράδοξον ἂν μηδεὶς τῶν ἀξιωματικῶν κατενόησε τὸν παμμιγῆ καὶ πάμφωνον ὄχλον τῶν φράσεων, ἐξ ὧν οἱ καθεστῶτες ναυτικοὶ θεσμοὶ συνίστανται (1). Πρὸς πλειοτέραν ὁμῶς τοῦ ἀναγνώστου πληροφορίαν καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὀρθότητος τοῦ ἀρχαίου ἀποφθέγματος

» Οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον, »

καταχωροῦμεν ἐνταῦθα ἄρθρά τινα τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πλοίων ὑπηρεσίας μετὰ τινων ἀναλυτικῶν σημειώσεων.

Ἔκαστος διευθυντῆς εἰσερχόμενος εἰς Εἴνον » λιμένα, διοικούμενον ἀπὸ ἀξιωματικὸν ἀνωτέρου βαθμοῦ ἢ » ἀπὸ ἀρχαιότερόν του, ἀποστέλλει, ἅμα ἀγκυροβολήσῃ, ἕνα ἀξι- » ωματικὸν ἐπὶ τοῦ πλοίου αὐτοῦ ΔΙΑ ΝΑ ΖΗΤΗΣΗ ΤΑΣ » ΔΙΑΤΑΓΑΣ ΤΟΥ. Ἀπέρχεται δὲ καὶ ΜΟΝΟΣ μετὰ ταῦτα » ἅμα τὸ πλοῖον ἀσφαλισθῆ. »

Κατὰ τοῦ ἄρθρου τούτου τὸ πνεῦμα, ἂν βασιλικόν τι πλοῖον καταπλεύσῃ εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας ἢ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἄρχων αὐτοῦ ὀφείλει νὰ προσπέσῃ πάραυτα εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ὄθωμανοῦ Διμανρετζη, καὶ τὰ κράσπεδα τοῦ ἱματιοῦ αὐτοῦ ἀσπαζόμενος νὰ προσφωνήσῃ μετὰ σεβασμοῦ

Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1842 ἔτους προετέθη διὰ τοῦ πολιτικοῦ Ἀστέρου τὸ ἐξῆς ζήτημα. » Τίς ἐνόησεν, ἢ δύνάται ποτε νὰ νοήσῃ, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ » εἰδήμων καὶ κάτοχος ὕλων τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων κλάδων τῆς ναυτικῆς, » τὸν κανονισμὸν τῆς ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πλοίων ὑπηρεσίας; » Ἐπειδὴ δὲ ἐκ- » ποτε οὐδεὶς ἀπήντησεν, ὀρθῶς συμπεραίνομεν ὅτι οὐδεὶς τὸν ἐνόησεν.

βαθυτάτου τὸ κέλευσον δέσποτα· ἦτοι ὁ Ἕλλην ναυτικός ἀξιωματικός παραγγέλλεται ὑπὸ τῶν ἐν ἰσχύϊ διατάξεων νὰ ἐκτελῇ τὰ προστάγματα καὶ τὰς ἐντολὰς τῶν διοικούντων τοὺς Τουρκικοὺς λιμένας Ὄσμανλίδων, ἂν οὗτοι ἦναι ἀνώτεροι ἢ κατὰ τὸν βαθμὸν πρεσβύτεροί του! Διὰ νὰ σαφηνισθῇ ὁμῶς τοῦτο, ἀπαιτεῖται πρότερον νὰ μεθερμηνευθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὸ τουρκικὸν φερμάνι, δι' οὗ ὁ διοικητὴς τοῦ ΕἸΝΟΥ λιμένος διωρίσθη ἀξιωματικός, καὶ νὰ μετατραπῇ ἢ ἀπὸ τῆς Ἐγύρας χρονολογία εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς!! Πρὸς τούτοις πρέπει νὰ διορισθῇ καὶ μικτὴ τριεπιτροπὴ, διὰ νὰ κανονισθῇ τὴν ἀντιστοιχίαν τῶν Τουρκικῶν βαθμῶν πρὸς τοὺς Ἑλληνικούς· διότι ἄλλως εἶναι ἀδύνατον νὰ γνωρισθῇ τίς ἐκ τῶν δύο, ὁ Τουρκος ἢ ὁ Ἕλλην, ἔχει βαθμὸν ἀνώτερον, ἢ ἐν περιπτώσει ἰσοτιμίας, τίς χαίρει τὰ πρεσβεῖα!!! Ἄλλ' ἐὰν καὶ ὁ Ὄθωμανὸς καὶ ὁ Ἕλλην τὸν αὐτὸν ἔχωσι βαθμὸν καὶ τὴν αὐτὴν διωρίσθησαν ἡμέραν, τότε τί πρέπει νὰ πράξῃ ὁ τοῦ βασιλικοῦ πλοίου ἄρχων; Περὶ τούτου δὲν ἀναφέρει τι ὁ κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ ναυτικοῦ Διευθυντηρίου τελειότατος τῶν κανονισμῶν.

Ἔσθρον 223. » Ἐὰν περιστάσεις κατεπίγουσαι δὲν τὸ ἀ-
» παιτήσωσι, δὲν δύναται (ὁ ἄρχων τοῦ πλοίου) νὰ ἐξέλθῃ εἰς
» τὴν ξηρὰν ἌΝΕΥ τῆς ἀδείας τοῦ διοικητοῦ τοῦ λι-
» μένος, καὶ δὲν εἰσέρχεται μὲ τὸ πλοῖόν του εἰς τὸν λιμένα,
» παρ' ἀφ' οὗ εἰδοποίησιν τὸν διοικητὴν τοῦτον. »

Ἐὰν λοιπὸν ὁ Λιμανρετζῆς τῆς Σμύρνης ἢ τῆς Θεσσαλονί-
κης, ἢ παντὸς ἄλλου ἐγχωρίου ἢ ξένου λιμένος δὲν θέλῃ, πᾶς
βασιλικοῦ πλοίου ἄρχων οὔτε εἰς τὸν λιμένα νὰ εἰσέλθῃ, οὔ-
τε εἰς τὴν ξηρὰν ν' ἀποβῇ δύναται!

Ἔσθρον 375. » Πρὸ τοῦ κατάπλου τοῦ πλοίου εἰς τὸν λι-
» μένα, πληροφορεῖται (ὁ τοίχαρχος) ἐὰν ὅλα τὰ κανόνια
» καὶ τὰ ψιλὰ ὄπλα ΕἸΚΕΝΙΘΗΣΑΝ· καὶ ἐὰν μετὰ τὴν
» ἀποβίβασιν τῆς πυρίτιδος, αἱ πυριτιδαποθῆκαι καὶ
» τὰ δι' αὐτὴν κιβώτια ἐκαθαρίσθησαν ἐπιμελῶς. »

Ἦτοι πρὶν βασιλικὸν τι πλοῖον εἰσπλεύσῃ εἰς λιμένα, πρέπει
ν' ἀφοπλισθῇ· ἀφ' οὗ δὲ ἀγκυροβολήσῃ, πρέπει ν' ἀποβιβασθῇ εἰς

τὴν ξηρὰν ὄλη ἢ πυρίτις καὶ πᾶσα ἢ ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχουσα λοιπὴ πολεμικὴ ὕλη! Ἄλλ' ἐὰν κατόπιν αὐτοῦ ἐπιπλέωσιν οἱ πολέμιοι, τίμη τρόφῳ τότε θέλει πολεμήσει; Εἰς τοῦτο ἄς ἀπάντησωσιν οἱ συντάκται τοῦ τελειοτέρου τῶν κανονισμῶν. Αὐτοὶ ἡλικίαν ἔχουσιν, αὐτοὺς, ἀγαπητὰ ἀναγνώστα, ἐρώτησον.

Ἄρθρον 296. » Φροντίζει (ὁ κυβερνήτης) νὰ γίνεταί χρησις » ἔρματος καλῶς καθαρισμένου, καὶ ξύλων καλῆς καταστάσεως. » νὰ μὴ πίπτωσι μετὰ τῶν βαρελιῶν ὕλαι ὑποκείμεναι εἰς » σῆψιν, καὶ χάριν τούτου ἐκτείνεται ὅσον εἶναι δυνατὸν τὸ » σανιδόστρωμα ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου πατώματος ὅταν τελειώσῃ.»

Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἄρθρου τούτου πρέπει νὰ προστεθῇ, νομίζομεν, ἡ ἐξῆς φράσις,

» ἀπὸ τὴν πόλιν ἔρχομαι. «

Διότι ἄλλως μένει παντάπασι σκοτεινὴ ἡ ἔννοιά του, καὶ δὲν ἐκτείνεται χάριν αὐτοῦ ὅσον εἶναι δυνατὸν τὸ σανιδόστρωμα ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου πατώματος ὅταν τελειώσῃ· οὕτω δὲ φαίνεται κατὰ τι ἐλλιπὴς ὁ τελειότερος τῶν κανονισμῶν.

Ἄρθρον 41. » Ἐν περιπτώσει θανάτου ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας ἀποκαθιστώσης τὸν Ἀρχηγὸν ἀνίκανον νὰ διευθύνῃ τὴν μοῖραν, ΔΙΑΔΕΧΕΤΑΙ αὐτὸν ὁ ὑπὸ τὰς ὀδηγίας του ἀνώτερος τῶν ἄλλων κατὰ τὸν βαθμὸν ὑπαρχηγός ἢ ὁ ἀρχιότερος, ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐσόβαθμοι, ἢ ὁ ἀξιωματικὸς τῆς σημαίας. »

Ἄρθρον 94. » Ὁ Ἀρχηγὸς τῶν ἐπιτελῶν βοηθεῖ τὸν Ἀρχηγὸν εἰς ὅλα τὰ τῆς ὑπηρεσίας, εἰς τὰς κινήσεις καὶ εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ στόλου. »

» Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ἀρχηγοῦ τὸν ΔΙΑΔΕΧΕΤΑΙ καὶ τὸν ἀντιπροσωπεύει. »

Κατὰ τὸ ἄρθρον 41 τὸν ἀρχηγὸν διαδέχεται ὁ ὑπὸ τὰς ὀδηγίας του ἀνώτερος τῶν ἄλλων κατὰ δὲ τὸ 94 ἄρθρον τὸν ἀρχηγὸν διαδέχεται ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐπιτελῶν. Τίς λοιπὸν ἐκ τῶν δύο εἶναι ὁ νόμιμος τοῦ Ἀρχηγοῦ διάδοχος; Εἰς τοῦτο ἄς ἀποκριθῶσιν οἱ ἐπαινέται τοῦ τελειοτέρου τῶν κ.

νονισμῶν, καὶ χάριν αὐτῶν ἡμεῖς θέλομεν προσπαθήσει νὰ ἐκτανθῇ ὅσον εἶναι δυνατὸν τὸ σανιδόσρωμα ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου πατώματος ὅταν τελειώσῃ.

«*Άρθρον 122 τοῦ παραρτήματος.* » Εἰς δολωναίος λαμβάνει » παρὰ τοῦ ἀρχιοπλίτου καὶ τοποθετεῖ εἰς τοὺς προτόνους » τοῦ καρχησίου τὰ τουφέκια, τοὺς πυροβόλους ὄλμους (γρα- » νάτας), τὰς πιστόλας, καὶ τὰς ἐμπρηστικὰς ὕλας· ἀλλὰ τὸ πῦρ » ἀναβιδιάζεται κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τῆς μάχης. »

Πρὶν ἢ σχολιάσωμεν τὸ ἄρθρον τοῦτο, κρίνομεν ἀναγκασιὸν νὰ ἐρμηνεύσωμεν πρὸς ὀδηγίαν τοῦ ἀναγνώστου τεχνικούς τινας ὄρους τοῦ κανονισμοῦ.

Δολωναίος κατὰ τὸ λεξικὸν τοῦ κανονισμοῦ ὀνομάζεται ὁ γαβιέρης, ἤτοι ὁ κεράρχης· πρότονος δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ λεξικὸν καλεῖται τὸ σχοινίον, εἰς τὸ ὁποῖον κρεμῶνται τὰ πλυμένα, διὰ νὰ στεγνώσωσιν. Ὅθεν κατὰ τὸ 122 ἄρθρον τοῦ παραρτήματος τοῦ κανονισμοῦ, ἐν ὥρᾳ μάχης » Εἰς » κεράρχης λαμβάνει παρὰ τοῦ ἀρχιοπλίτου καὶ τοποθετεῖ (τίνι » τρόπῳ) εἰς τὰ σχοινία τοῦ καρχησίου, εἰς τὰ ὁποῖα » κρεμῶνται τὰ πλυμένα, διὰ νὰ στεγνώσωσι, τὰ » τουφέκια, τοὺς πυροβόλους ὄλμους, τὰς πιστόλας καὶ τὰς » ἐμπρηστικὰς ὕλας· τὸ πῦρ ὅμως (διὰ νὰ μὴ σεγνώσῃ), ἀνα- » βιδιάζεται κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τῆς μάχης!!! » Νέον καὶ παράδοξον εἶδος πολέμου! Καὶ αὐτὸ τοῦ Βρετοῦ τὸ ἄρρηκτον πῆλημα ἄχρηστον καὶ περιττὸν ἤδη κατέστη· διότι κατὰ τὸν συντάκτην τοῦ ναυτικοῦ κανονισμοῦ ἀρκεῖ μόνον, πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ μάχη, νὰ ἐπιδειχθῶσι τὰ ὄπλα καὶ πάντα ἡ λοιπὴ τοῦ πλοίου πολεμικὴ σκευή, πάραυτα δὲ οἱ πολέμοι ἐντρομοὶ φεύγουσιν· ὅθεν ἔχρουσι καὶ οἱ Σῖναι ἐφ'αμίλλους! Ἀπορεῖς ἴσως καὶ θαυμάζεις, ἀναγνώστα· ἀλλ' ἐὰν πύττιν ἔχῃς καὶ μετ' ἐξω τῶν ὄψεϊ· ἔργου λοιπὸν καὶ βλέπε.

Παντὸς πολεμικοῦ πλοίου τὸ κατὰσρωμα νοητῶς διαιρεῖται (κατὰ μῆκος) εἰς μέρη δύο. Καὶ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἰστού μέχρι τῆς πρῶρας διάστημα ἀποτελεῖ τὴν ἀγοράν, τὴν

παλαιστραν, τὸ στάδιον καὶ τὸ θέατρον τῶν ναυτῶν· τὸ δὲ με-
τάξυ τοῦ αὐτοῦ ἴστου καὶ τῆς πρύμνης περιεχόμενον χωρίον
σχηματίζει τῶν ἀξιωματικῶν τὴν ἐξέδραν· ἤτοι εἰς μὲν τὴν πρῶ-
ραν ἐνδιατρίβει ὁ ὄχλος, εἰς δὲ τὴν πρύμνην ἐμφιλοχωρεῖ ἡ ναυ-
τικὴ ἀριστοκρατία. Διὰ τοῦτο εἰς οὐδένα ὑπαξιωματικόν, ναύ-
την, ἢ παιδα ἐπιτρέπεται νὰ ὑπερβῇ τὸν μεγάλον ἴστον, τὸ
φοβερόν αὐτὸ ὄριον, καὶ προχωρῶν πρὸς τὰ ὈΠΪΣΩ, νὰ εἰσέλθῃ
εἰς τῶν ἀρίστων τὰ βασίλεια. Ἄλλ' ὁ συντάκτης τοῦ κανονι-
σμοῦ τῆς ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πλοίων ὑπηρεσίας, ἀγνοῶν ποῖον εἶ-
ναι τὸ ἘΜΠΡΟΣΘΙΟΝ μέρος τοῦ πλοίου καὶ ποῖον τὸ ὈΠΪΣΘΙΟΝ,
ἤτοι μὴ γνωρίζων ποῖα λέγεται ΠΡΩΡΑ, ποῖα δὲ ΠΡΥΜΝΗ, ἐκ-
βάλλει τῆς πρῶρας τὸν ναυτικὸν ὄχλον, καὶ ὈΠΪΣΘΕΝ τοῦ με-
γάλου ἴστου ἀποδιώκων αὐτὸν, πρὸς τὴν πρύμνην τὸν συναθροί-
ζει! Ἐπειδὴ δὲ

» Ἦτα τυγχάνει ἀνθρώποισι ἴοντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν, (1) »
καταχωροῦμεν ἐνταῦθα τοῦ κανονισμοῦ τὸ κείμενον, διὰ νὰ βε-
βαιωθῇ πᾶς τις ἰδίῳι ὄμμασι περὶ τῆς ἀληθείας τῶν προειρη-
μένων λόγων μας.

» *Ἄρθρον 525.* » Οὔτε ναύτης, οὔτε ὑπαξιωματικὸς δευτέ-
» ρας τάξεως ἔχει τὴν ἀδειαν νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸ ἘΜΠΡΟ-
» ΣΘΕΝ τοῦ μεγάλου ἴστου εἰς τὰ ἱκρία, καὶ εἰς τὰ πυροβολεῖα
» τοῦ μεγάλου ἐργάτου. »

» *Ἄρθρον 77 τοῦ παραρτήματος.* » Εἶναι ἐμποδισμένον εἰς
» τὸ πλήρωμα νὰ συναθροίζηται περὶ τὸ λυχνεῖον καὶ τὰ μα-
» γειρεία, καὶ νὰ περιπατῇ εἰς τὰ ἘΜΠΡΟΣΘΕΝ ἱκρία (2). »

Πρὸς διασκέδασιν δὲ τοῦ ἀναγνώστου δημοσιεύομεν καὶ τὸ
ἐπόμενον ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ μετὰ τινος μικροῦ σχολίου.

» *Ἄρθρον 517.* » Ἐπισκέπτεται (ὁ ξυλουργός) καὶ δια-
» τάττει νὰ ἐπισκέπτονται συνεχῶς αἱ ἐπηγκῶνίδες (3),
» οἱ ἴστοι, αἱ κεραῖαι, τὸ ῥῶστρον, οἱ ἀποθεματικοὶ ἴστοι καὶ αἱ
» λέμβοι· διατάττει συνεχῶς τὸν τροπιστὴν νὰ ἐπισκέπτεται

---

(1) Ἡρόδ. Κλειώ. κερ. 8. (2) Ἰκρία κατὰ τὸν κανονισμὸν λέγονται ἡ
πρῶρα καὶ ἡ πρύμνη. (3) Ἀὕτη ἡ λέξις δὲν ὑπάρχει εἰς ἄλλο λεξικὸν εἰ μὴ εἰς
τὸ τοῦ κανονισμοῦ.

» τούς σωλήνας τοῦ κύτους, τούς εὐδιαίους, τούς ὀφθαλμούς καὶ
 » τούς φεγγίτας· διατάττει νὰ παρατηρῆται δὶς τοῦλάχιστον
 » τοῦ τετάρτου διὰ τῶν ἀντλιῶν τὸ εἰς τὰς γάστρας ὕδωρ.»

Ἦτοι κατὰ τὴν αὐστηρὰν τοῦ ἄρθρου τούτου ἐντολὴν ὁ
 ξυλουργὸς ἐπισκέπτεται αὐτοπροσώπως, ὡσάκις δὲ ὑπό-
 τινος ἐργασίας κωλύεται, διατάσσει τὰς λιγυρὰς κεραίας καὶ
 τούς εὐκαμπεῖς ἐταίρους αὐτῶν, τούς ἰστούς, προσέτι δὲ πᾶσαν
 τὴν λοιπὴν αὐτοῦ θεραπείαν, δηλαδὴ τὰς ἐπηγκωνίδας, τὸ ῥῶ-
 στρον, τὰς λέμβους καὶ τούς ἀποθεματικούς ἰστούς νὰ ἐπι-
 σκέπτονται, ἐποχοῦμενοι ἐπὶ θεθρίππου ἀρμαμαξίης, ποίους;
 περὶ τούτου σιωπᾷ ὁ τελειότατος τῶν κανονισμῶν· τοῦτο δὲ
 μόνον λέγει, ὅτι τοῦλάχιστον δὶς τοῦ τετάρτου πρέ-
 πει νὰ ἐξαντλῶνται τὰ εἰς τὸ κύτος εἰσρέοντα ὕδατα· ἐν ἄλλοις
 λόγοις, τὰ πληρώματα τῶν βασιλικῶν πλοίων κατεδικάσθησαν,
 ὡς ἐν τῷ ἄθῃ αὶ Δαναΐδες, ν' ἀντλῶσι συνεχῶς καὶ ἀκταπαύ-
 στως! Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ τὸ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἀναγεν-
 νηθὲν χάριν οἰκονομίας ναυτικῶν Διευθυντῆριον ὁμολογεῖ ἐπισή-
 μως ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς ὅλην τὴν ὑψηλὸν κανονισμὸς τελειό-
 τερος τοῦ παρ' ἡμῖν ἐπὶ ψιλῷ τῷ ὀνόματι ἰσχύοντος!!! Ἠ-
 δυνάμεθα νὰ παρατείνωμεν ἔτι τοῦ προκειμένου θέματος τὴν
 ἀνάλυσιν, ἀλλὰ κρίνομεν περιττὸν νὰ προχωρήσωμεν περαιτέρω,
 διότι « οὐτ' ἂν ὁ λόγος ἴσως τοῖς ἀκούουσιν ἀρέσειεν,
 οὐτ' ἂν ὁ χρόνος τοῖς λεγομένοις ἀρκέσειεν. (1) »

Τοιοῦτοι καὶ σχεδὸν ἀπαράλλακτοι εἶναι καὶ πάντες οἱ λοιποὶ
 περὶ τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ καθεστῶτες θεσμοί. Περὶ τούτου
 δὲ ἀναφέρομεν δύο παραδείγματα.

1. Ἐραυζόμεθα ἐκ τοῦ περὶ βαθμολογίας διατάγματος τὸν
 ἀκόλουθον γρίφον·

» Ἀξιωματικοὶ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ ναυτικοῦ, καὶ
 » ὑπαξιωματικοὶ ἀ. κλάσεως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ διο-
 » ρίζωνται εἰ μὴ μόνον εἰς πλοῖα τῆς γραμμῆς καὶ εἰς φρεγά-
 » τας ἀ. τάξεως ἢ εἰς τὸν ναύσταθμον· οἱ δὲ ὑπαξιωματικοὶ
 » ἀ. κλάσεως μόνον εἰς πλοῖα τῆς γραμμῆς, εἰς φρεγάτας ἀ.

(1) Ἰστορ. εἰς Εὐαγγ.

» και εἰ. τάξεως, εἰς μεγάλα ἀτιμόπλοια ἢ κορβέτας, καὶ εἰς
» τὸν ναύσταθμον.

2. Τὸ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν διάταγμα πρὸς τοῖς ἄλλοις
» ἐντέλλεται καὶ τὰ ἐξῆς·

» Ἄρθρον α'. Εἰς τοὺς ὑπαξιωματικούς καὶ ναύτας ἐπιβάλλον-
» ται αἱ ἀκόλουθοι ποιναί. »

. . . . .
» 6. Παῦσις ἐκ τῆς ὑπηρεσίας δι' ἓνα μῆνα τὸ πολὺ !!! »

» Ἄρθρον τρίτον. Τὰ ἀνωτέρω σφάλματα θεωροῦνται ὡς μᾶλλον
» ἀξιοποινα, ὅταν πράττωνται ἐν καιρῷ νυκτός· ὅθεν καὶ δύ-
» νηται νὰ διπλασιασθῇ ἐκεῖνη ἐκ τῶν ἀνωτέρω ποινῶν,
» ἥτις ἤθελεν ἀπορασισθῆ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν ἀμαρτήσαντα. »

Διὰ νὰ ἐννοήσῃ δὲ καὶ ὁ χερσαῖος ἀναγνώστης τὴν ἀτοπίαν
τῶν διατάξεων τούτων, ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐξηγηθῶμεν διὰ
μακρῶν.

Οἱ ναυτικοὶ τῶν ξένων ἐθνῶν νομοθεταί, βεβαιωθέντες ἐκ
πείρας περὶ τῆς φυσικῆς τραχύτητος τοῦ ναυτικοῦ χαρακτῆ-
ρος καὶ περὶ τῆς δυσχερείας καὶ τοῦ πλείους τῶν ἐπινηίων
ἔργων, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ἀπαιτεῖ παντὸς τοῦ πληρώματος
τὴν σύμπραξιν, ἀναλογιζόμενοι δὲ τοῦ ναυτικοῦ ἀρχοντος τὴν
μονήρην θέσιν, ἠναγκάσθησαν νὰ διατηρήσωσιν εἰς τοὺς ποινικούς
τῶν κώδικας τὴν μασιγίωσιν καὶ τὴν κατὰ δύσιν. Διότι
ὁ κακὸς ναύτης βασανιζόμενος πείθεται μὲν, ἐκὼν ἄλλων, τῇ
ἀνάγκῃ, ἐν σμικροτάτῳ δὲ διαστήματι χρόνου διατρέχει τῆς
βαρείας ποινῆς τοῦ τὸ στάδιον ὅλον καὶ οὕτω διαρκῶς ἐν ὑπη-
ρεσίᾳ διατελεῖ. Ἐπὶ τούτῳ μάλιστα, κατὰ τὸν Γαλλικὸν ναυτι-
κὸν νόμον, οἱ ἕνεκα πταισμάτων τινος πεπεδημένοι διημερεύουσιν
ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ἐργάζονται, δὲν φυλακίζονται δὲ
διὰ νὰ μὴ κάθηνται ἀργοῦντες. Ἐν συντόμῳ, εἰς ὅλα τὰ ναυτικά
Κράτη αἱ πειθαρχικαὶ ποιναὶ εἶναι βαρεῖαι μὲν, ἀλλὰ βραχυτά-
της διαρκείας. Ἀναφέροντες δὲ ταῦτα δὲν συνηγοροῦμεν ὑπὲρ
τῆς παραδοχῆς τῶν βασιάνων, ἀλλ' ἀπλῶς μόνον ἐρμηνεύομεν
τὸ πνεῦμα τῶν ξένων ναυτικῶν νόμων. Ὁ συντάκτης ὅμως τοῦ

Ἑλληνικοῦ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν διατάγματος, ὡς ἂν ἦσαν περιττοὶ οἱ ναῦται ἐπὶ τῶν πλοίων, πρὸς τιμωρίαν τῶν τοῦς ἀποκαθιστᾶ ἀργούους ἐπὶ ἓνα καὶ δύο μῆνας! Ἄλλὰ τίς εἶδὲ ποτε ναύτην ἀργοῦντα ἐπὶ πλοίου, πολεμικοῦ μάλιστα; εἰς τίνος δὲ κεφαλὴν ἀνέβη ἰδέα τοιαύτη; Μ' ὅλα ταῦτα τὸ ναυτικὸν Διευθυντήριον διΰσχυρίζεται ὅτι τὸ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν διάταγμα εἶναι κατὰ πάντα ὀρθὸν καὶ τέλειον.

Ὁ πρόην ὑπουργός, ὁ ναύαρχος Κριεζῆς, κατανοήσας καὶ τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἐπὶ τῶν Βασιλικῶν πλοίων ὑπηρεσίας τὴν παντελῆ ἀχρηστίαν, καὶ τοῦ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν θεσμοῦ τὰς πολλὰς ἀτοπίας, προσεκάλεσε Βασιλικὸν διάταγμα, δι' οὗ δύο ἐξ ἡμῶν προσεκλήθησαν νὰ συντάξωσιν ἀντὶ τοῦ ὑπάρχοντος ἔτερον ναυτικὸν κανονισμὸν πλήρη καὶ τέλειον, ὑπέβαλε δὲ συγχρόνως εἰς τὸν Βασιλέα σχέδιον νέου περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν θεσμοῦ, καὶ περὶ συντάξεως ὀριστικοῦ ναυτικοῦ ποινικοῦ νόμου ἐσκέπτετο. Ἄλλ' ἡ ἐπισυμβᾶσα μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν αἰφνιδία καὶ μεγάλη τῶν διορισμῶν, τῶν προβιβασμῶν καὶ τῶν μεταθέσεων πλημμυρὶς κατέπνιξε πᾶσαν περὶ τῶν ὀργανικῶν νόμων μέριμναν. Ἐκτοτε δὲ πάντα κάλων ἐκτείναντες καὶ τῇ πνεύσει ἐπιδόντες, ἀπερισκέπτως φεύγομεν εἰς τὸ πέλαγος τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων, περὶ δὲ τῶν κοινῶν

» Οὐ φροντίς Ἰπποκλείδῃ (1). »

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν κανονισμῶν περὶ δὲ τοῦ ποινικοῦ ναυτικοῦ νόμου ἀναφέρομεν ὀλίγα τινά.

1. Κατὰ τὸ 36 καὶ 39 ἄρθρον τῆς ποινικῆς δικονομίας οἱ ναυτικοὶ χαίρουσιν ἰδιάζουσαν δικαιοδοσίαν. Ἐπειδὴ δὲ Ἑλληνικὸς ναυτικὸς νόμος δὲν συνετάχθη, ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῆ προσωρινῶς μέρη τινὰ τῆς Γαλλικῆς ναυτικῆς νομοθεσίας, ἧτις καθιερώθη παρ' ἡμῶν μερικῶς μὲν δι' εἰδικῶν βασιλικῶν διαταγμάτων, γενικῶς δὲ διὰ τοῦ ἔκτου ἄρθρου τοῦ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν θεσμοῦ.

2. Καθὼς τὰ χεσιμαζόμενα καὶ κίνδυνον ἀφευκτον κινδυνεύον-

(1) Ἄρσ. Ἐρατώ. κεφ. 129.

τα πλοία καταφεύγουσιν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὸν πλησιέστερον πρόσ-
 ορμον, καὶ τοὶ ξένον καὶ ἄγνωστον ὄντα, οὕτω ὑπάξιωματικοὶ
 τινες καὶ ναῦται τοῦ Βασιλικοῦ στόλου, φοβούμενοι τὴν πονηρὰν
 τοῦ αἰθαιρέτου ἐπήρειαν, καὶ ἐκ πείρας βεβαιωθέντες ὅτι οἱ ἄν-
 θρωποι πολλάκις καθίστανται, ἀντὶ τοῦ δικαίου (1), τοῦ συμ-
 φέροντος κριταί, ἐπεκαλέσθησαν ὑπὲρ ἑαυτῶν, καὶ τοὶ ξένας καὶ
 ἀγνώστους οὐσας, τὰς διατάξεις τῆς Γαλλικῆς ναυτικῆς νομο-
 θεσίας, ἣ δὲ Κυβέρνησις ἀπεδέχθη καὶ ἐνέκρινε τὰς δικαίας
 ταύτας τῶν ἀδικουμένων αἰτήσεις. Ἀπ' ἐναντίας ὅμως πολλάκις
 τῶν ναυτικῶν νόμων οἱ διδάσκαλοι, ἐν ὥρᾳ κινδύνου, καταναθε-
 ματίζοντες καὶ ὁμνύοντες ἐπροφασίσθησαν ὅτι παντάπασι ἀ-
 γνοοῦσι τῶν ἀπὸ πολλοῦ καθεστῶτων νόμων τὴν ἔννοιαν· ἐπι-
 σήμως μάλιστα διῶσχυρίσθησαν ὅτι οἱ ναυτικοὶ εἶναι ἀνέγκλη-
 τοι, εἶναι δηλαδὴ πρόσωπα ἰσὰ καὶ ἀπαραβίαστα. Ἐν συνό-
 ψει δὲ ἡ παρ' ἡμῖν ἰσχύουσα ναυτικὴ νομοθεσία, τὴν ὁποίαν
 ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ συνήθεια καθιέρωσαν, ὁμοιάζει τὸ λεπτὸν ἐ-
 κτείνον δίκτυον, τὸ ὁποῖον οἱ μὲν λάβρακες τὸ διασπῶσιν, αἱ δὲ
 σμαρίδες τὸ καταφθείρουσι διαφεύγουσαι διὰ τῶν βρόχων αὐ-
 τοῦ. εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι εἰς τὴν σκανδαλώδη ταύτην παρανο-
 μίαν συνέτεινε κατὰ μέγα μέρος καὶ ἡ περὶ τὰ ναυτικὰ ἀνε-
 πιστημοσύνη τῶν κατὰ καιροὺς ναυτικῶν εἰσηγητῶν, οἵτινες ἐ-
 χρημάτισαν πάντοτε μὴ ναυτικοί. Χερσαῖος εἰσηγητῆς
 ναυτοδικῶν! Πόσα γελοῖα καὶ ἄτοπα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον
 καθ' ἐκάστην συμβαίνουσι!!!

Τὰ εἰρημένα λοιπὸν πάντα ἀναλογιζόμενοι, πρὸς δὲ τούτοις
 ἐνθυμούμενοι ὅτι τὸ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι οἱ σοφοὶ νόμοι
 τὸ διδάσκουσι (2), κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ διορισθῇ πάραυτα ἐ-
 πιτροπή τις, ἐκ ναυτικῶν ἀξιωματικῶν ἐπιστημόνων
 συνισταμένη, διὰ νὰ συντάξῃ πάντας τοὺς ναυτικοὺς κα-
 νονισμοὺς καὶ τοὺς νόμους.

(1) » Δίκην μὲν οὖν δικάζοντα, δεῖ μῆτε πρὸς ἔχθραν τινά, μῆτε πρὸς χά-
 ριν ἀκούειν, ἀλλ' ἀπὸ γνώμης πρὸς τὸ δίκαιον. » Πλουτ. περὶ τοῦ ἀκού.

(2) » Καὶ οἱ νόμοι δὲ οἱ πολλοὶ δοκοῦσί μοι δύο ταῦτα μάλιστα διδάσκειν,
 ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. » Ξενοφ. Κύρ. παιδ. βιβλ. 1. κεφ. 6.

Ἐποπερατοῦμεν ἅπασαν τὴν περὶ τοῦ προτεθέντος θέματος πραγματείαν] τὸ τοῦ ῥήτορος λέγοντες. » Ἐγὼ μὲν δὴ » ταῦτα λέγω, ταῦτα γράφω, καὶ οἶομαι καὶ νῦν ἔτι ἐπα- » νορθωθῆναι ἂν τὰ πράγματα, τούτων γιγνομένων· εἰδὲ τις ἔχει » τούτων τι βέλτιον, λεγέτω, καὶ συμβουλευέτω (1). » Ἄλλ' ἄς ἐνθυμηθῆ ἅς τις ὅτι. » Τὸ μὲν ἀντειπεῖν οὐ χαλεπὸν, ἀλλὰ » καὶ πάνυ βράδιον, εἰρημένῳ λόγῳ· τὸ δ' ἕτερον ἀνταναστῆσαι » βελτίονα, παντάπασιν ἐργῶδες (2). » Ἐκτὸς δὲ τούτου, εἰάν τις ἐπικρινῆ λογικῶς τὸ παρὸν ἡμῶν ὑπόμνημα, ὑποσχόμεθα νὰ τὸν ἀπαντήσωμεν· ἂν τὸναντίον ὅμως ἀναιδῆς τις ὑβριστῆς ἢ συκοφάντης, τὰς ναυτικὰς τάξεις πάσας ἀναταράσσων, ἐν μέσῳ προβῆ ὡς ὁ Θερασίτης,

(» Ἄλλοι μὲν ῥ' ἔζοντο, ἐρήτυθεν δὲ καθ' ἑδρας·
» Θερασίτης δ' ἔτι μῦνος ἀμετροπεπῆς ἐκολῶσα. » (3))

ὑποχωροῦμεν, αὐτὸς δ' ἐλευθέρως δύναται ν' ἀπορῥαψιδῆσῃ, ὡς ἀπὸ βήματος, εἰς τε τὰ καφενεῖα καὶ τὰς τριόδους, πᾶν ὅ,τι βούλεται, πᾶν ὅ,τι θέλει. Πλὴν ἐκ νέου συμβουλευόμεν τοὺς ἐναντίους νὰ μὴ ἀνακινῶσι κακὰ εἰς κείμενα, νὰ μὴ σκαλιζῶσι διὰ σιδήρου τὸ πῦρ· διότι

» Μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμούς, μὰ νάματα. »

θέλομεν ἀναπετάσει τῶν ἀδύτων τὰς πύλας, θέλομεν ἀποκαλύψει πάντα τὰ ἀπὸ καταβολῆς τοῦ ναυτικοῦ κεκαλυμμένα·

» Δύσμορφα μὲν τοι τάνδον εἰσιδεῖν, ξένε. »

Ἄλλὰ τὸ ὑπόμνημά σας εἶναι σκληρὸν καὶ τραχὺ, πολλοὶ ἴσως εἴπωσι. Ναὶ σκληρὸν καὶ τραχὺ, ἀποκρινόμεθα, εἶναι τὸ ὑπόμνημά μας, ἀλλὰ φύσει σκληρὰ καὶ τραχεῖα εἶναι καὶ ἡ ἀλήθεια. Καὶ αὐτὸ προσέτι τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον κήρυγμα σκληρὸν καὶ τραχὺ τὸ ὠνόμασταν τῆς ἀληθείας οἱ διῶκται· » σκληρὸς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν (4); » Ἐάν ὅμως δὲν ἐνστερησῶμεν τὴν ἀλήθειαν, εἰάν δὲν ἐγγράψωμεν, » οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι σοφίας καὶ συνέσεως,

---

(1) Δημοσθ. κατὰ Φιλίπ. 3. (2) Πλουτ. περὶ τοῦ ἀκού. (3) Ἰλιά. Β. 211·
(4) Ἰωάν. κεφ. 6. παρ. 60.

» οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίνοις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας
 » σαρκίνοις, (1) » τὸ νέον τῆς πατρίδος μας πολίτευμα, ἡ
 τρίτη τοῦ Σεπτεμβρίου ἀπέτυχε τοῦ εὐθέως σκοποῦ τῆς· διότι
 σύνταγμα εἰς μόνον τὸν χάρτην γεγραμμένον τὸ κατατρώγει ὁ
 σκώληξ, τὸ διαφθείρει ὁ χρόνος· » ῥάκους δ' ἀγνάφου ἐπίβλη-
 » μα ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ, αἶρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱμα-
 » τίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται (2). » — Ἄλλὰ διὰ τοῦ ὑ-
 πομνήματός σας ἐπεκρίνατε τῶν ἀνωτέρων σας τὰς πράξεις, ἐπ'
 αὐτοφώρῳ δὲ κατελήφθητε βλασφημοῦντες (3). — Τοιαῦτα θέ-
 λουσιν ἐν τῷ σκότει ψιθυρίσει οἱ λέγοντες· » Ὅς ἂν ὁ μόση
 » ἐν τῷ ναῷ, οὐδὲν ἐστίν· θεὸς δ' ἂν ὁ μόση ἐν τῷ χρυ-
 » σῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. Καὶ· Ὅς ἂν ὁ μόση ἐν τῷ
 » θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστίν· θεὸς δ' ἂν ὁ μόση ἐν τῷ
 » δώρῳ τὸ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει (4). » Πρὸς τὴν πο-
 νηρὰν ταύτην κατηγορίαν προαπολογούμενοι λέγομεν ὅτι, ὁ ἀ-
 ναμάρτητος αὐτῶν πρῶτος τὸν λίθον καθ' ἡμῶν βαλέτω. Ἐὰν
 δὲ τοῦ παρόντος ὑπομνήματος ἡ δημοσίευσίς λογισθῇ ἀμάρτη-
 μα, εὐχαρίστως δεχόμεθα τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν, ἀρκεῖ μόνον
 ἡ περι αὐτῆς ἀπόφασις τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς ν' ἀναφέρῃ ὅτι εἶναι
 μὲν ἀληθῆ τὰ παρ' ἡμῶν ἐκτεθέντα, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐπιτρέπε-

(1) Παῦλ. πρὸς Κορινθ. β. κεφ. 3. (2) Ματθ. κεφ. 9. παρ. 16. (3) Οἱ
 ἅπαντα ἐπαινοῦντες λαοφθόροι κόλακες θέλουσι πάλιν ἴσως εἶπῃ ὅτι ἐξυθρίσα-
 μεν διὰ τοῦ ὑπομνήματός μας τὸ ναυτικὸν σῶμα. Ἄλλὰ σοφός τις (περὶ τῶν
 μέσων δι' ὧν τὰ ἀμαρτήματα τῶν φίλων θεραπεύονται καλῶν) λέγει· » Τὰ δὲ
 » φάρμακα ταῦτα λόγοι εἰσὶ μεστοὶ εὐνοίας, καὶ παρρησίας, οὐχ' οἱ γλυκεῖς
 » καὶ πρὸς χάριν, οὔτοι γὰρ τρέφουσι καὶ ἄρδουσι τὸ νόσημα, ἀλλ' οἱ στυ-
 » φνοὶ καὶ ἀληθινοὶ καὶ μεστοὶ παρρησίας οὐκ ὀνειδίζουσι· πάμπλου γὰρ δια-
 » φέρει νοουθεσίαν μὲν λοιδορίας, ἐπίπληξις δὲ ὀνειδύου. » (Θεμιστ. περὶ φιλ.)
 Κατὰ δὲ τὸν Πλούταρχον εἶναι πάντῃ σφαλερὰ ἡ πολιτεία ἐκείνη, εἰς τὴν ὅ-
 ποίαν ὁ μὲν ἐπιτιμῶν τοὺς ἐξαμαρτάνοντας ὑβριστῆς νομίζεται, ὁ δὲ παρρη-
 σιαζόμενος καὶ τὴν ἀλήθειαν λέγων ὡς κοινὸς ἐχθρὸς καταπολεμεῖται. Διότι ἡ
 τοιαύτη πόλις » συναπόλλυσι τὸν πρὸς χάριν λέγοντα, καὶ προαπόλλυσι τὸν μὴ χαρίζόμενον » (Πλουτ. Φωκ.)
 (4) Ματθ. κεφ. 23. παρ. 16.

ται ὑπὸ τῶν ναυτικῶν νόμων νὰ ἐπικρίνη τις τὰς πράξεις τῶν ἀνωτέρων του, διὰ τοῦτο λογιζόμεθα πταίσται· συμφέρει δὲ νὰ τιμωρηθῶσι τέσσαρες ὑπὲρ τοῦ λαοῦ (1). Ἐνταῦθα καταλύοντες τὸν λόγον προσθέτομεν ὡς ἀκροτελεύτιον τοῦ ὑπομνήματος μέρος τὴν παρὰ πόδας σοφὴν ἐντολήν. » Ταῦτα δὲ ἀναγινώσκειν » μὲν καὶ ὀλιγάκις ἀρκεῖ, ποιεῖν δὲ τὸ παρατυγχάνον αἰεὶ αὐ- » τῷ δεῖ, καὶ πρὸς τὸ παριστάμενον σκοποῦντα τὸ συμφέρον » ἐκπονεῖν. Γράψαι δὲ πάντα ὅποσα δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν μᾶλλον » οἶόν τέ ἐσιν, ἢ τὰ μέλλοντα πάντα εἰδέναι. Πάντων δὲ τῶν » ὑπομνημάτων ἑμοίγε δοκεῖ κράτιστον εἶναι τὸ, ὅσα ἂν γινῶ ἀγα- » θὰ εἶναι, ἐπιμελεῖσθαι ὡς ἂν πραχθῇ. Ὁρθῶς δὲ γιγνωσκόμενα » οὐ φέρει καρπὸν, οὔτε ἐν γεωργίᾳ οὔτε ἐν ναυκληρίᾳ οὔτε ἐν » ἀρχῇ, ἢν μὴ τις ἐπιμελῆται, ὡς ἂν ταῦτα περαίνηται (2). »

Ἐγράψαμεν ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν Δεκέμβριον
τοῦ 1843 ἔτους.

Α. Α. Μιαούλης.

Γ. Ζωχιός.

Δ. Γ. Σαχτούρης.

Ν. Α. Μιαούλης.

Ἐποπλοίαρχοι.

Τ Ε Λ Ο Σ.

---

(1) Ξενοφ. ἵππαρχ. κεφ. 9. παρ. 1. (2) Ἄς ὑποκινήσωσιν, ἐὰν θέλωσιν, οἱ τοῦ κυμίνου ἀποδεκατισταὶ τοιαύτην ἐπὶ βλασφημίᾳ κατηγορίαν· ἄς ἐνθυμηθῶσιν ὅμως ὅτι παρ' ἡμῶν ἐλλοχῆ, ὡς λέων σμερδαλέος, ἢ ἀδιάλλακτος τῶν κακῶν ἐχθρὰ, ἢ ἐν θυῶν ἤδη ὑπάρχουσα ἀλήθεια. Πολλάκις δὲ οἱ ἄλλους παγιθεύοντες τοὺς ἰδίους αὐτῶν λάκκους ἀνσκάπτουσιν.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

	Σελ.
Μέρος πρώτον	3
Μέρος δεύτερον	12
Ἡ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Γραμματεία	15
Ὁ ναύσταθμος καὶ τὸ ναυτικὸν διευθυντήριον	18
Ὁ στόλος	26
Ἡ ναυτικὴ βαθμολογία	37
Τὸ ὑπάρχον σῶμα τῶν ἀξιωματικῶν	39
Ἀξιωματικῶν ἐκπαίδευσις καὶ ναυτικὸν σχολεῖον	49
Οἱ δόκιμοι καὶ τὸ περὶ ἐξετάσεων διάταγμα	54
Οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι	58
Ἐπινήϊοι στρατιῶται. ;	59
Περὶ στολῆς τῶν ἀξιωματικῶν	61
Ναυτολογία, ἱματισμὸς καὶ τροφοδοσία τῶν πληρωμάτων ναυτικοὶ παῖδες καὶ ἀπομαχικὸν ταμεῖον	62
Περὶ προβιβασμῶν	66
Ναυτικὸν ἐργοστάσιον καὶ λόγος τεχνιτῶν	69
Ναυτικὴ ἀρχηγία	71
Περὶ οἰκονομίας	72
Ἴατροὶ καὶ ἱερεῖς	73
Ναυτικοὶ θεσμοί.	73

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ.	Στίχ.	Ἐντὶ	Γράφε.
11	19	ἐπειραιώθη	ἐπεραιώθη
»	32	la	là
»	36	un	une
13	14	ἡσχύνοντό	ἡσχύνοντο
22	2	διευθετοῦτι	διευθετοῦσι
29	32	πατι	παντι
30	19	ἔχουσιν	ἔχουσιν
35	11	ἀψιμαχίας	ἀψιμαχίας
40	23	ἡμῖν	ὑμῖν
»	30	ἡμῖν	ὑμῖν
45	19	ὄτ'	ὄτι
63	27	corporelles	corporelles
78	11	ΠΡΩΡΑ	ΠΡΩΡΑ

Τῶν δὲ λοιπῶν παροραμάτων ἡ διόρθωσις ἀνατίθεται εἰς τοῦ ἀναγνώστου τὴν εὐμένειαν.

